

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

پروفايل ولايت باميان

چشم انداز انكشاف اقتصادي و اجتماعي

رياست اقتصاد ولايت باميان
حمل ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱	اختصارات
۲	پیشگفتار
۳	سپاسگزاری
۴	پیام والی
۵	خلاصه
۶	شیوه تدوین
۷	معرفی ولایت

فصل اول

۷	۱-۱ ولایت بامیان در آینه تاریخ
۸	۲-۱ موقعیت جغرافیایی
۹	۳-۱ سرشماری نفوس
۹	معلومات عمومی ولایت بامیان (سپتمبر ۲۰۱۳ سروی دفتر جایکا جاپان)
۱۰	۴-۱ توزیع نفوس به تفکیک ولسوالی
۱۰	۵-۱ ترکیب جنس:
۱۱	۶-۱ ترکیب نفوس از نظر حالت مدنی
۱۲	۷-۱ ساحه میراث فرهنگی جهانی یونسکو

فصل دوم

۱۴	تحلیل وضعیت عمومی ولایت
۱۴	۱-۲ سکتور
۱۶	۲-۲ سکتور معارف و تحصیلات عالی
۱۹	احصائیه برنامه تعلیمات عمومی به اساس دوره
۲۰	تعداد استادان پوهنتون به تفکیک جنسیت
۲۱	۳-۲ سکتور زیربنا و منابع طبیعی
۲۳	محدوده شهری مرکز بامیان
۲۵	مجموع سرک های شهری و رو ستای به کیلومتر
۲۵	دسترسی به ترانسپورت هوایی و زمینی
۲۶	دسترسی به انرژی برق

۲۶	دسترسی به آب آشامیدنی صحتی
۲۶	دسترسی به خدمات مخابراتی و تکنالوژی معلوماتی
۲۶	تعداد فابریکات تولیدی/ صنعتی ونوع فعالیت شان
۲۶	پارک های صنعتی
۲۶	اشتغال نفوس درسکتور زیربنا
۲۷	اشتغال نفوس درمعادن
۲۷	۲- ۴سکتور زراعت، آبیاری و مالداري
۳۰	۲-۵عرضه تقاضای موادغذایی
۳۱	۲-۶اوضاع بومی شناختی زراعت
۳۱	۲-۷برنامه های سکتور زراعت، آبیاری و مالداري
۳۱	۲-۸محصولات زراعتی
۳۳	محصولات زراعتی ولایت بامیان
۳۵	مشخصات ناحیه ای مالداري
۳۷	زراعت اورگانیک (ORGANIC AGRICULTURE)
۳۷	۱. چگونگی وضعیت زراعت اورگانیک در ولایت بامیان:
۳۹	ناحیه ۲: توسعه زراعت سازگار با هوای خشک.
۳۹	موقعیت:
۴۰	ناحیه ۳: ناحیه توسعه محصولات زراعتی با ارزش بالا.
۴۰	موقعیت:
۴۱	ناحیه ۴: ناحیه توسعه مالداري
۴۱	موقعیت:
۴۲	ناحیه ۵: ناحیه تشویقی برای زراعت متناوب.
۴۲	موقعیت:
۴۳	ناحیه ۵: ناحیه تشویقی برای زراعت متناوب
۴۳	موقعیت:
۴۴	ناحیه ۶: ناحیه تقویت زراعت جایگزین با ارجعیت محصولات زراعتی.
۴۴	موقعیت
۴۵	ناحیه(۷): ناحیه تقویت زراعت جایگزین
۴۵	موقعیت

وضعیت فعلی انکشاف دهات در سطح ولایت بامیان	۴۶
۵. سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی	۴۹
وضعیت اقتصادی بامیان در چرخه اقتصاد کشور	۴۹
نقش و تأثیر سکتور خصوصی بر اقتصاد بامیان	۴۹
نظر اجمالی از فعالیت های از اقتصادی	۵۰
وضعیت بازار	۵۱
تحلیل محدودیت ها و ظرفیت ها برای توسعه های روستای	۵۴
محدودیت ها	۵۴
منابع طبیعی	۵۴
محدودیت های توسعه در بخش زراعت	۵۵
وضعیت موضوعات توسعه ای	۵۶
موضوع توسعه در بخش مالداري	۵۸
محدودیت های توسعه ای در بخش زیر بنا های روستای	۶۱
محدودیت های توسعه ای برای تسهیلات آبیاری	۶۳
محدودیت های توسعه ای برای اقتصاد روستایی	۶۴
ظرفیت ها در مورد منابع طبیعی	۶۵
ظرفیت ها در بخش زراعت	۶۵
ظرفیت ها در بخش مالداري	۶۶
وضعیت ظرفیت ها	۶۷
ظرفیت در مورد اداره روستایی و جامعه	۶۸
صادرات عمده تولیدی / صنعتی به ولایات دیگر و یا خارج از کشور	۶۸
واردات عمده تولیدی / صنعتی از ولایات دیگر و یا از خارج از کشور	۶۸
تعداد بانک ها به تفکیک دولتی و خصوصی	۶۹
بنادر تجارتي و گمرکات	۶۹
مؤسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی	۷۰
۶. مسئولیت اجتماعی	۷۰
دسترسی به محیط زیست سالم	۷۰
دسترسی به خدمات اجتماعی	۷۰
اشتغال زایی	۷۰

۷۱	داشتن سرپناه یا مسکن بر عودت کننده گان و بی جاشده گان داخلی
۷۱	رسیدگی به حوادث طبیعی
۷۱	مصونیت برای گروه های آسیب پذیر
۷۱	۷. سکتور حکومتداری
۷۱	تحلیل اوضاع
۷۳	اداره عامه
۷۳	حاکمیت قانون
۷۳	نقش حکومتداری در پلان انکشافی ولایتی
۷۴	مبارزه با فساد
۷۴	حقوق بشر
۷۴	۷. سکتور امنیت
۷۴	تحلیل وضعیت فعلی امنیتی در سطح ولایت بامیان
۷۴	نقش پولیس در منافع ملی
۷۵	پولیس ملی
۷۵	امنیت ملی

فصل سوم..... ۷۴

۷۷	بودجه انکشافی ومصارف پروژه های انکشافی سال مالی ۱۳۹۷ ولایت بامیان به تفکیک سکتورها
۷۷	معارف:
۷۸	زراعت:
۷۸	بودجه:
۷۹	تحصیلات عالی:
۷۹	بودجه تحصیلات عالی:
۸۰	صحت عامه
۸۰	بودجه بخش صحت:
۸۱	انرژی و آب:
۸۲	فواید عامه:
۸۲	بودجه:
۸۲	پروژه های انکشافی در ولایت بامیان:

فصل چهارم..... ۸۶

۸۹	ساختار های اجتماعی، وتحلیل جندر:
۸۹	احزاب سیاسی،

فصل پنجم..... ۸۸

منابع موجوده بالقوه انكشافی ولایت بامیان ۹۱

فصل ششم..... ۹۱

چار چوب صلح و انكشاف ملی افغانستان، و برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPS)..... ۹۴

دیدگاه چار چوب صلح و انكشاف ملی افغانستان: ۹۴

دسترسی همگانی به آب آشامیدنی ۹۴

خدمات زراعتی: ۹۵

فصل هفتم..... ۱۰۳

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان: ۱۰۶

وضعیت زنده گی مردم ولایت بامیان به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS: ۱۰۶

سروی وضعیت زنده گی به سطح ملی: ۱۰۸

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی: ۱۰۹

فصل هشتم..... ۱۳۱

معرفی مختصر اهداف انكشاف پایدار SDGS: ۱۳۴

دیدگاه اهداف انكشاف پایدار SDGS: ۱۳۵

فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک: ۱۳۵

اهمیت اهداف انكشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS: اهمیت اهداف افغانستان ۱۳۵

منابع و مآخذ: ۱۶۸

منابع معلوماتی در سطح ولایت: ۱۶۸

اختصارات

MoEc وزارت اقتصاد
CSO نهاد جامعه مدنى
DDA مجتمع انكشافى ولسوالى
GDDC رياست عمومى طرح و توحيد
DGO دفتر مقام ولسوالى
ISLA ابتكار تقويت ادارات محلى
IDLG اداره مستقل ارگانهاى محلى
INGO نهاد بين المللى غير-دولتى
LoGo حكومتدارى محلى (پروژه كه توسط UNDP تمويل ميشود)
M&E نظارت و ارزىابى
MoF وزارت ماليه
MoWA وزارت امور زنان
PDP پلان انكشاف ولايتى
PBP پاليسى بودجه سازى ولايتى
PC شوراي ولايتى
PCM اعضاى شوراي ولايتى
PCO دفتر شوراي ولايتى
PDC كميتۀ انكشافى ولايتى
PDPG رهنمود پلانگذارى انكشافى ولايتى
PGO دفتر مقام ولايت
DoEc رياست اقتصاد ولايت
PIMS سيستم مديريت معلومات ولايتى
PTC كميتۀ تخنيكى ولايتى
PPFMC كميتۀ مديريت امورمالى عامۀ ولايتى
PSC كميتۀ هاى سكتور ولايتى
PLDs واحدهاى دومى در سطح ولايت
PPP پاليسى پلانگذارى انكشافى ولايتى
USAID اداره انكشاف بين المللى ايالات متحده امريكا
WB بانك جهانى
UNDP برنامه انكشافى ملل متحد

پيشگفتار

جای مسرت است که وزارت اقتصاد با سعی و تلاش فراوان کارمندان خویش، موفق گردید تا پروفايل ولايتى انکشاف اقتصادى اجتماعى را برای ۳۴ ولايت کشور تکميل نموده و به دسترس هم وطنان عزيز، مسولين ولايتى، ادارات مرکزی، موسسات غير دولتي، سکتور خصوصى، سازمان هاى ملل متحد و جوامع تمويل کننده فعاليت هاى اقتصادى و انکشافى قرار دهد.

اين پروفايل بيشتر روى رفاه عامه و چگونگى وضعيت اقتصادى و اجتماعى، قدامت تاريخى، سکتور هاى انکشافى، زيربنا ها و تخصيص و مصارف بودجه هر ولايت تمرکز نموده و در کل دورنماى اقتصادى و اجتماعى ولايت متذکره را از قبيل ظرفيت هاى اقتصادى و اجتماعى، چالشها و معضلات فرا راه رشد و انکشاف اقتصادى، فرصت هاى موجود جهت بهبود وضعيت اقتصادى در جهت آسايش و سعادت مندى اقتصادى تحت مطالعه و ارزيايى قرار داده است.

وزارت اقتصاد، جهت تهيه و ترتيب اين پروفايل، يک تيم مسلکى را موظف نمود تا از شيوه هاى مدرن برای جمع آورى، تحليل و ارزيايى معلومات در مورد ساحات مشخص مطابق معيارهاى تعيين شده، استفاده نموده و پروفايل را مطابق به معيار زمانى معين ترتيب نمايند. اين پروفايل کمک مينمايد تا مستفيد شونده گان بخصوص نهادهائى بودجوى، روند پلانگزارى انکشافى خویش را براساس نياز مندى ها و اولويت هاى اقتصادى و اجتماعى ولايات تنظيم نموده و مساعدت هاى مالى جامعه جهانى را مطابق به نياز مندى ها و اولويت هاى ولايتى هماهنگ نمايد تا زمينه بهبود رفاه عامه را در سطح ولايات مساعد نمايند. در اين قسمت جا دارد تا از همکارى هاى بيدريغ رياست هاى اقتصاد ولايات، شرکائى انکشافى بين المللى و ساير ادارات سکتورى و واحدهائى بودجوى که در تهيه و ترتيب اين پروفايل رياست هاى اقتصاد ولايات و وزارت اقتصاد را کمک نموده اند، صميمانه قدردانى نمايم.

به اميد اينکه، اين پروفايل در جهت تصميم گيرى و بهبود وضعيت اقتصادى در ولايت متذکره ممد واقع گردد.

دوکتور مصطفى مستور

وزير اقتصاد

مسرت دارم که امروز شاهد دستاورد دیگر با همکاری خستگی ناپذیر همکاران مسلکی خویش در وزارت اقتصاد میباشم، پروفایل ولایتی که یک سند جامع معلوماتی در راستای انکشاف اقتصادی و اجتماعی میباشد، بدون همکاری تیم تخنیکی و مسلکی اعم در مرکز و ریاست های اقتصاد ولایات، و سایر واحد های دومی در سطح ولایات امکان پذیر نبود.

من با استفاده از فرصت میخوام از هریک از همکارانم تحت مدیریت ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد تشکری نمایم، همچنان از ریاست عمومی پالیسی اقتصادی، تیم تخنیکی شرکای کاری انکشافی مان پروژه حکومتداری محلی (لوگو) و سایر موسسات غیر دولتی که ارقام و معلومات را در اختیار همکاران مان قرار داده اند ابراز قدردانی نمایم. همچنین میخوام از رؤسا سکتوری مرکز امتنان نمایم که در پروسه تدویر جلسات مشوره دهی به منظور غنامندی مسوده پروفایل مذکور همکاران تخنیکی مارا یاری رسانیده اند. به صورت ویژه از همکاری ها و تلاشهای خسته گی ناپذیر محترم میرویس بهیج ریس عمومی طرح و توحید، محترم عبدالرحمن کمین آمر انسجام فعالیت های اقتصادی ولایات، محترم سمیع الله ناظمی مشاور پلانگذاری، محترم عبدالله نوید رئیس اقتصاد ولایت بامیان که زحمت کشیده اند، سپاسگزاری نمایم. باتوجه به وضعیت فعلی کشور و چالشهای موجود، فرااهی تقویت و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی در کشور بخصوص ولایات، هنوز هم تلاشهای بیشتر و متعهدانه و مشترکمان نیاز است تا با هم یکجا جهت تقویت برنامه های انکشافی و اقتصادی کار نمایم.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که شامل معلومات پیرامون معرفی ولایت، ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت، وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (هشت گانه)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها، بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته، معلومات درمورد چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی، منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت، خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

قابل به تذکر است پروفایل ولایتی برای نخستین بار بشکل مجموعه از ارقام ومعلومات مهم اقتصادی واحصایوی ترتیب گردیده است که نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک خواهد نمود تا برنامه های انکشافی شانرا بادنظرداشت موثریت اقتصادی و اجتماعی به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوهً این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

در اخیر یکبار دیگر از زحمات هریک سپاس گزاری می نمایم، و تاکید می ورزم تا بادنظرداشت اهمیت سند معلوماتی فوق (پروفایل ولایتی) امور محوله را برنامه ریزی نماید، در غنامندی و مجدد سازی سند مذکور با در نظر داشت اوضاع مرتبط برای دوره های دو ساله تلاش ورزید و برای تشویق در راستای مشارکت با سایر نهاد های مسول هماهنگی لازم و ضروری را در نظر داشته باشند.

محمد اسماعیل رحیمی
معین مسلکی وزارت اقتصاد

پيام والى

اداره محلى باميان، با احترام به اصول و ارزش هاى قانون اساسى، متعهد به عرضه خدمات و تطبيق برنامه ها و پلان هاى انكشافى در سطح ولايت باميان، به صورت عادلانه و متوازن، مى باشد. عرضه خدمات و تطبيق برنامه ها و پلان هاى انكشافى زمانى عادلانه، متوازن و مؤثر است كه منجر به ايجاد و آوردن تغييرات مثبت در زندگى مردم باشد، اين ممكن و شدى نيست مگر اينكه مجريان قانون و عرضه كنندگان خدمات، شناخت و آگاهى كافى از وضعيت عمومى، فرصت ها، ظرفيت ها، قابليت ها، مشكلات و در نهايت چالش هاى ساحات و محلات داشته باشند و با تحليل واقع بينانه از وضعيت، راهكار مناسب و مقرون به صرفه را ارائه و اجرائى كنند. تجارب موفق جامعه بشرى نشان مى دهند كه پيشرفت، انكشاف و عبور از مشكلات و چالش ها، با داشتن درك و فهم درست از نيازمندى ها، ظرفيت هاى بشرى، مالى و تخنيكى و همچنين اولويت بندى اين نيازمندى ها، سهل تر و كم هزينه تر خواهند بود. بناءً اداره محلى باميان، ضمن قدردانى از وزارت محترم اقتصاد و با توجه به اهميت و نقش داشتن يك پروفايل ولايتى و پلان هاى مدون در امر انكشاف و حكومتدارى، تدوين پروفايل ولايت باميان را يك گام مهم و ارزشمند در راستاى زدودن فقر، بهبود وضعيت عمومى و تغيير در چهره و سيماى شهرى و روستايى در اين ولايت مى داند و اطمينان دارد كه عبور از وضعيت موجود و رسيدن به وضعيت مطلوب با داشتن اين پروفايل، به عنوان بخشى از ابزار مديريتى، كار را آسان و رسيدن به اهداف توسعه پايدار را معقول و ميسور مى سازد. ولايت باميان، با تكيه بر گذشته پر افتخار فرهنگى، تاريخى و تمدنى خويش، و همچنين با در نظر داشت سياست هاى انكشافى اقتصاد محور دولت جمهورى اسلامى افغانستان و رهبرى حكومت وحدت ملى، تلاش دارد تا با استفاده از پروفايل ولايتى خويش، دور نما و چشم انداز انكشاف و حكومتدارى خويش را تعريف شده، پيشبيني شده و عملياتى بسازند و گام هاى انكشاف را مطابق آن بردارد. اداره محلى باميان، متيقن است كه بومى ساختن پلان هاى انكشافى و سهيم ساختن مردم، در سطوح قريه، ولسوالى ها و ولايت، اداره محلى و نظام سياسى كشور را در تحقق اهداف انكشاف پايدار و تعهداتى كه در قبال كشور هاى دوست و تمويل كننده دارند كمك مى كند و بستر پيشرفت و توسعه را مهيا مى سازند. اداره محلى باميان، ضمن قدردانى از رياست محترم اقتصاد و ديگر رياست هاى سكutory فعال در اين ولايت، اطمينان مى دهد كه به رويت پروفايل ولايتى و مندرجات و محتويات آن از روند رو به رشد انكشاف در باميان حمايت و پشتيبانى كنند. به شهروندان شريف باميان نيز اطمينان مى دهد كه اداره محلى باميان در امر تطبيق و تحقق مفاد اين پروفايل و غنامندى بيشتر آن، آماده پذيرش و استقبال از نظريات، پيشنهادهات و ديدگاه سالم و سازنده شما مى باشد و انتظار دارد تا با نظارت دوامدار و مستمر خويش، زمينه تطبيق با كيفيت پروژه هاى انكشافى و عرضه خدمات ادارى و حكومتى را بهتر از گذشته فراهم سازند.

محمد طاهر زهير

والى ولايت باميان

خلاصه

اساساً انكشاف پروسه تدريجى است كه براي پايداري و همگاني سازي آن بايد منابع بالقوه را با روش هاي مديريتى و بسيج سازي ذهنيته هاي اجتماعى بالفعل مبدل كرد. اساسى ترين عنصرى كه ميتواند موثريت پروسه مديريت را افزايش بخشد همانا طرح و ترتيب طرزالعمل و سيستماتيک سازى روش هاى استفاده از منابع و امكانات است كه زمينه تحقق اهداف انكشافى و پايدارى آن را مبسر مى سازد.

برنامه ريزى در تمام سطوح بالايى و پائينى استوار بر ارقام و معلومات دقيق و همه جانبه مى باشد تا بتواند از ضياع وقت و منابع جلوگيرى نموده و تاثيرات مثبت از خود بجا بگذارد. زيرا بدون موجوديت معلومات كافى و ارقام روشن و ثابت تحليل واضح و مبتنى بر حقايق و واقعيت از وضعيت انكشاف اقتصادى و اجتماعى جامعه مورد نظر ممكن نبوده و برنامه هاى مطروحه فاقد موثريت لازم، تطبيق گرديده و سبب ضياع و اتلاف منابع مى گردد.

بدين لحاظ وزارت اقتصاد اين پروفايل را به هدف تعيين يك مبنای واقعى و منبع معلوماتى در سطح كشور و ايجاد سهولت و زمينه بهتري دسترسى به معلومات دقيق راجع به وضعيت موجود ولايت براي پالسى سازان، پلانگذاران، پژوهشگران، ادارات دولتي، موسسات غيردولتي، بنيادهای خيري، دانشجويان و نويسنده گان توسط كميته تخنيكى مشتمل بر كارمندان مسلکى مركزي و ولايتى خويش در تبانى با ادارات دولتي، موسسات غيردولتي، جوانان، اساتيد دانشگاه ها، نخيه گان، اهل خرد و دانش، جامعه مدنى و ساير نهاد هاى ذيربط مركزي و ولايتى تدوين و در اختيار مردم افغانستان قرار ميدهد.

پروفايل مزبور نهاد هاى پلانگذار و پاليسى ساز را كمك ميكند تا برنامه هاى انكشافى شانرا طرح و ترتيب و موثريت فعاليت هاى انكشاف اقتصادى و اجتماعى خويش را به تفكيك سكتورهاى انكشافى با در نظر داشت وضعيت جغرافياى ولايت مربوطه تحليل و بررسى نمايند. علاوهً اين سند با در نظر داشت اولويت بندى و تخصيص بهتر منابع و امكانات جهت انكشاف متوازن براي مناطق بيشتر آسيب پذير نيز كمك و يارى مى نمايد.

اين سند در هشت فصل ترتيب گرديده كه در فصل اول آن ابتداء اين ولايت معرفى و سپس به ظرفيت هاى اقتصادى، وضعيت معيشتى، ساختار هاى اجتماعى و فرهنگى ولايت مذكور اشاره شده است. در فصل دوم وضعيت انكشافى ولايت، طبق ساختار كميته هاى سكتورى (سكتور هاى زراعت و انكشاف دهات، زيربنا و منابع طبيعى، صحت و تغذى، اداره اقتصاد و انكشاف سكتور خصوصى، معارف و فرهنگ و مصنونيت اجتماعى)، ظرفيت هاى موجود در سطح ولايت، وضعيت سرمايه گذارى ها ... تحليل گرديده است. در فصل سوم بودجه انكشافى و مصرف آن طى چندين سال گذشته به بحث گرفته شده است. به همين منوال چگونگى فعاليت هاى موسسات غيردولتي در فصل چهارم جاى داده شده است. فصل پنجم براي تشخيص منابع و پوتانشيل اقتصادى ولايت تخصيص داده شده و در فصل ششم، هفتم و هشتم بالترتيب، تشريح خلاصه برنامه هاى ملي داراى اولويت، شاخص هاى عمده اقتصادى و اجتماعى ولايت براساس آخرين آمار اداره ملي احصائيه و معلومات و اهداف انكشاف پايدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

شيوه تدوين

پروفايل ولايتى بر اساس يك روش نظام مند و تحقيقي جهت جمع آوري معلومات در باره وضعيت موجود ولايات با درنظر داشت اهداف و شاخص هاى استراتيژي انكشاف ملي افغانستان، چارچوب ملي صلح و انكشاف افغانستان، برنامه هاى داراي اولويت ملي و اهداف انكشاف پايدار افغانستان تهيه گرديده است.

براي تدوين پروفايل ها نخست رهنمود چگونگي جمع آوري ارقام و تدوين پروفايل ها از جانب تيم تخنيكي رياست عمومي طرح و توحيد وزارت اقتصاد ترتيب و در اختيار تيم كاري رياست هاى اقتصاد ولايات قرار گرفت، تا تمام آمار و ارقام موجود با توجه به شاخص هاى تعيين شده از سطح ولايت جمع آوري و در روشناي آن پروفايل هاى ولايات تدوين يابد. سپس تيم كاري رياست هاى اقتصاد ولايات در تباني با ادارات سكتوري مقيم ولايات معلومات و داده هاى مورد نياز را طي پرسشنامه ها از مراجع و منابع مختلف تحقيقي و معتبر در سطح ولايت چون رياست احصائيه و معلومات و ساير نهاد هاى دولتي، سكتر خصوصي، موسسات غير دولتي داخلي و خارجي، نهاد هاى جامعه مدني و ساير مراجع معتبر جمع آوري نموده يك سند واحد بنام پروفايل (نماي) ولايت را تدوين نمودند.

علاوتاً در جمع آوري ارقام و داده ها از روش كار گروهى و مصاحبه با جوانب ذيدخل و اهل خبره نيز استفاده به عمل آمده است. به همين منوال در تدوين اين سند از منابع و مآخذ معتبر ملي و بين المللي نظير سروي وضعيت زندگي مردم افغانستان، خلاصه برنامه داراي اولويت ملي، پروفايل ولايتي وزارت ماليه در رابطه به مسايل مالي و بودجه ولايات، طرح هاى اقتصادي و ظرفيت هاى بالقوه موجود ولايات، چارچوب ملي صلح و انكشاف افغانستان، برگزيده شاخص هاى اقتصادي و اجتماعي و اهداف انكشاف پايدار افغانستان استفاده بهينه صورت گرفته است.

در نهايت اين سند توسط تيم تخنيكي رياست عمومي طرح و توحيد بصورت دقيق مرور و مطالعه گرديده بعد از مقايسه فصول و آمار و ارقام مندرج سندها با شاخص و معيار هاى از قبل تعيين شده، زير چاپ يافته است. اين سند به مثابه يك مبنا و اساس واقع بينانه، تحليل وضعيت موجود را بصورت درست مهيا ساخته روند پلانگداري انكشافى ولايت را نيز تسهيل ميبخشد. به همين ترتيب اين سند سرمايه گذاران و همكاران انكشافى را تشويق نموده نقش موثر را در راستاي بهبود سرمايه گذاري و توسعه اي پايدار ايفا خواهد كرد.

فصل اول

معرفى ولايت

۱-۱ ولايت باميان در آينه تاريخ

باميان يا مكان نور درخشان، در تقاطع چندين تمدن واقع گرديده است. موقعيت آن با قرار گرفتن در نزديكى يكي از معابر سلسله جبال هندوكش، به معنای آنست كه تاريخ اين سرزمين به شدت زير تأثير بازرگانان، زائرين و كاشفين قرار داشته است.

در نخستين قرن هاى هزاره اول بعد از ميلاد، باميان بخشي از امپراتورى بودايي كوشاني ها به حساب مى رفت، كه از پاينگاه اصلى اش در افغانستان امروزي، قسمت هاى زيادى از هندوستان و آسيای مركزي را با هم متحد ساخته بود. انتشار دين بودايي از خواستگاه اصلى آن در هندوستان به طرف شمال، يعنى آسيای مركزي و سپس به صوب شرق دور، در امتداد مسيرهایی كه تاجران و عساكر امپراتورى كوشاني از آن استفاده مى نمودند، آغاز گرديد. قديمي ترين اسناد مربوط به ولايت باميان به قرن چهارم ميلادي باز مى گردد. اما اولين توضيحات مفصل راجع به اين دره توسط يك زاير چينايي، به نام هيوان تسانگ، كه در حدود ۶۳۰ بعد از ميلاد از اين منطقه به منظور بازديد از مكان هاى مقدس بودايي در هندوستان عبور نموده بود، مكتوب گرديده است. پژوهش هاى اخير نشان مى دهد كه تاريخ بعضي از نقاشي هاى ديوارى در باميان به اوایل قرن پنجم ميلادي بر مى گردند. همچنان هيوان تسانگ، نخستين شخصى بود كه راجع به مجسمه هاى بزرگ بودا، كه در كوه هاى سنگى مشرف به باميان تراشیده شده بود، اشاره نموده است. (آزمایش رادیوکاربن توسط یونسكو تاريخ مجسمه كوچكتر، ۳۸ متری را تقريباً ۵۰۷ بعد از ميلاد، و مجسمه بزرگتر بودا- ۵۳ متری را تقريباً ۵۵۱ بعد از ميلاد نشان ميدهد). نوشته هيوان تسانگ كه "نماهاى طلايى بودا به هر طرف تاللو داشته و درخشندگى تزيينات گرانبهائى آن چشم را خيره مى ساخت"، نشان مى دهد كه زمانى اين مجسمه ها بصورت تابناك و روشن تزيين شده بوده، طبق روايات، در آن هنگام تعداد راهبان بودايي كه مشغول عبادت در پنجاه معبد يا بيشتر از آن بودند، به چندين هزار تن مى رسيده است. اين دوره، با اهميت ترين دوران باميان، منحيث مركز بودايي به شمار مى رود. در اوایل قرن هژدهم، يك زاير كوريائي بنام هوى چاوو، راجع به اندازه جميعت بودايي در باميان نگاشته است. اما با احياى هندوييزم در هندوستان، و گسترش دين جديدى بنام اسلام از جانب غرب، كيش بودايي در سرزمين اصلى اش، هندوستان رو به زوال نهاد. در جريان قرن هشتم و نهم، باميان به تصرف خليفه عباسى بغداد درآمد، و اسلام به تدريج بر اين منطقه استيلا يافت. بسيارى از مجسمه ها و معابدی كه طی قرن ها در منطقه وجود داشتند، توسط سلسله صفاريان ايران كه در اواخر قرن ۹ و اوایل قرن ۱۰ حكومت داشتند، تخریب و نابود گرديدند. آيين بوديزم حتى بعد از آنكه در هندوستان كم رنگ گرديد، در باميان وجود داشت؛ اما تدريجاً در اين منطقه نيز از بين رفت.

با هجوم اعراب، آهسته آهسته افغانستان به دين اسلام مشرف شد و باميان به يك شهر پررونق اسلامى مبدل گشت. شگوفايى اين شهر، اما ناگهان بوسيله هجوم چنگيزخان در سال ۱۲۲۱ بعد از ميلاد به يکباره از بين رفت. دژ شهر كه در آنزمان بر تپه اى قرار داشت، امروزه به نام شهر غلغله مشهور است. مغول ها قلعه بالاي تپه را غارت کرده و جمعيت آنرا قتل عام نمودند. به همين خاطر اسم "آه و فرياد" بر اين تپه نهاده شده است. بعد از قرن ۱۹ ميلادي بود كه دره باميان يك بار ديگر مورد توجه جهانگردان خارجى قرار گرفت. سياحين اروپايي، به شمول؛ كاشفين انگليسي،

الکسندر برنيس، و چارلز مسون، که راجع به مجسمه های غول پیکر بودا شرح داده اند، از این منطقه بازدید نمودند. ارتش بریتانیا نخستین بار طی اشغال اول افغانستان در سال های ۱۸۳۹ الی ۱۸۴۲ در این منطقه حضور یافت. گروگان های انگلیسی که در زمان عقب نشینی آنها به شهر جلال آباد توسط نیروهای افغان دستگیر گردیده بودند، در سال ۱۸۴۲ به بامیان آورده شد. در این شهر آنها بخاطر آزادی خویش به مذاکره پرداختند. سپس به کابل بازگشت نموده و با هیأت کیفری که از هندوستان آمده بود، ملحق گردیدند.

صرف نظر از یک دوره کوتاه تجاوز بریتانیا به افغانستان در سال های ۱۸۷۸-۱۸۸۰، سرحدات این کشور - به استثنای سیاحین بسیار متهور - عمدتاً به روی همه خارجی ها تا اواسط قرن بیستم بسته ماند. سپس در سالهای ۱۹۷۰ کاشفین زیادی از اقشار مختلف، موقعیکه اروپا و امریکای جوان رد پای هیپی را از استانبول تا کتمندو کشف نمودند، به این منطقه باز شد. بامیان با داشتن مجسمه های بودا و دریاچه های بند امیر به یکی از توقفگاه های مطلوب آن ها مبدل گشت. مجسمه های بزرگ بامیان سرانجام بعد از ۱۵۰۰ سال حاکمیت بر دره بامیان در سال ۲۰۰۱ تخریب گردیدند. رژیم آنزمان طالبان در کابل تصمیم به نابودی این پیکره ها گرفت، چرا که آنها را سمبول نفوذ فرهنگ غیر اسلامی بر افغانستان می خواندند.

۲-۱ موقعیت جغرافیایی

ولایت بامیان یکی از ولایات کوهستانی مناطق مرکزی و از جمله ولایات درجه دوم افغانستان است. این ولایت بین خطوط ۶۷ درجه و ۲۹ دقیقه و ۴۱ ثانیه طول البلد شرقی و ۳۴ درجه و ۳۳ دقیقه و ۲۲ ثانیه عرض البلد شمالی قرار دارد. ارتفاع این ولایت از سطح دریا ۲۵۰۰ متر است. ولایت بامیان در ۱۹۰ کیلومتری شمال غرب کابل و در دامنه شمالی سلسله کوه های (بابا) قرار دارد. ولایت بامیان از شمال با ولایت سمنگان، از شمال غرب با ولایت سر پل، از جنوب با ولایت میدان وردک، غزنی و دایکندی، از جانب شرق با ولایات پروان و بغلان از جانب غرب با ولایات غور و دایکندی همجواری دارد. مرکز ولایت ۹۲۰۰ فوت یا ۲۸۰۰ متر از سطح بحر ارتفاع دارد. پایینترین درجه حرارت درین ولایت در جریان فصل طولانی زمستان حدود شش ماه میتواند به حدود منفی ۲۰ درجه سانتی گرید کاهش یابد، بلند ترین اندازه رطوبت معمولاً در ماهای حمل و ثور در سطح ۲۵ الی ۳۰ ملی متر واقع می شود.

مساحت مجموعی این ولایت ۱۸۰۲۹ کیلو متر مربع است که از ۲٫۸ فیصد ساحه افغانستان نمایندگی میکند. علاوه بر مرکز ولایت بامیان دارای هفت ولسوالی میباشد یعنی شیر، سیغان، کهمرد، یکه ولنگ، یکه ولنگ دو، پنجاب و ورس. این ولایت کوهستانی بوده و حدود ۹۰ درصد ولایت با کوه ها پوشیده شده است. نباتات عمده که درین ولایت کشت میشوند عبارت از گندم، جو، کچالو و لوبیا می باشد. این از لحاظ زراعت یکی از ولایت کمترین مواد در کشور است. قسمت اعظم زمین بایر و غیر قابل دسترسی با کمبود جدی آب حیازه های کوچک، عدم مصونیت غذای شدید و کیفیت پائین خاک میباشد. برخی از جا های تاریخی درین ولایت شامل مجسمه های بودا با بیشتر از ۳۰۰۰ مغاره در اطراف ان، بند امیر، دره هاجر، شهرهای باستانی غلغله و ضحاک فیروز بهار، استوپه کلیگان، گوهر گبن، کافران و چهل دختران میباشد.

۱-۳ سرشماری نفوس

در مورد تعداد نفوس این ولایت آمار ضد و نقیضی وجود دارد. طبق آمارصحت عامه که درطول کمپاین واکسین سال ۱۳۸۷ هجری خورشیدی (۲۰۰۸ میلادی)، بدست آمده، جمعیت این ولایت ۶۵۰'۰۰۰ نفر ثبت نام گردیده است. براساس آمار نشر شده اداره مرکزی احصائیه در نشریه تخمین نفوس سال ۱۳۸۹ هجری خورشیدی (۲۰۱۰ میلادی)، جمعیت کل بامیان ۴۱۱۷۰۰ نفر برآورد شده است؛ درحالیکه وزارت احیاء و انکشاف دهات از طریق پروگرام همبستگی ملی، نفوس ولایت بامیان را ۶۵۰'۰۰۰ نفر تخمین زده است. آمار تهیه شده توسط ادارات ملل متحد، جمعیت ولایت بامیان را حدود ۵۷۲۸۷۴ نفر برآورد نموده است. با توجه به تناقضات آماری که ذکر گردید، پس از مشوره با مقام ولایت بامیان، آمار ارائه شده توسط ادارات ملل متحد UN، از نظر تخمینی به واقعیت نزدیک تر تشخیص داده شد و آمار معتبر در این سند در نظر گرفته شد. گروه های اجتماعی به اساس قومیت درولایت بامیان عبارتند از هزاره ها که در ولسوالی های ورس، پنجاب، سیغان، شبر، یکاولنگ یک و دو، کهمرد و مرکز بامیان سکونت دارند. تاجیک ها در ولسوالی های کهمرد، شبر، سیغان و مرکز بامیان سکونت دارند؛ این دو قوم، از جمله اقوام عمده ساکن در این ولایت می باشند. سایر اقوام نیز در این ولایت عبارتند از پشتون ها، سادات و قزلباش ها که به ترتیب پشتون ها در ولسوالی های کهمرد و مرکز بامیان، سادات در ولسوالی های ششگانه و مرکز بامیان بطور پراکنده سکونت دارند و قزلباش ها در مرکز بامیان زندگی می کنند.

نظر به معلومات احصایه مرکزی ۴۹'۳ فیصد نفوس ولایت بامیان را طبقه اناث و ۵۱'۷ فیصد آن را طبقه ذکور تشکیل می دهد. اقلیم: از نظر وضع اقلیمی، بامیان دارای زمستان های بسیار سرد و برف گیر و بهار و تابستان بسیار خوش آب و هوا و سر سبز می باشد. درجه حرارات در تابستان به ۲۹ درجه سانتیگراد بالای صفر و در زمستان حتی تا ۳۵ درجه سانتیگراد زیر صفر می رسد. این وضعیت در برخی مناطق این ولایت درطول چهارفصل سال نیز نا پایدار بوده و کوه های بابا حتی در تابستان پوشیده از برف می باشند.

معلومات عمومی ولایت بامیان (سپتمبر ۲۰۱۳ سروی دفتر جایکا جاپان)

ولسوالی / رقم	مرکز بامیان	کهمرد	پنجاب	سیغان	شبر	ورس	یکه ولنگ	مجموع
مساحت (کیلو متر مربع)	۱'۷۹۷	۴۰۷	۱'۸۸۹	۱'۷۳۲	۱'۲۹ ۸	۲'۹۷۶	۶'۷۷۹	۱۷'۸۷ ۸
بلندی از سطح دریا(مرکز ولسوالی)	۲'۵۰۰	۱۰۰	۲'۸۰۰	۲'۱۰۰	۲'۶۰ ۰	۲'۸۰۰	۲'۵۰۰	
نفوس	۱۰۰'۱۰۴	۵۷'۶ ۸۵	۸۷'۲۶۶	۲۸'۱۹۶	۳۵'۱ ۱۰	۱۴۷'۳ ۹۵	۱۱۲'۶۰ ۱	۵۶۸'۳ ۵۷
تعداد خانوار	۱۶'۶۱۲	۸'۴۳ ۶	۱۹'۱۵۸	۴'۹۱۰	۷'۰۱ ۷	۲۹'۶۵ ۰	۲۰'۷۴۲	۱۰۶'۵ ۲۵

قریه	۱۷۵	۴۹	۴۴۲	۶۲	۱۳۲	۶۴۹	۳۵۳	۱'۸۶۲
هزاره	۶۰٪	۷٪	۹۰٪	۲۰٪	۸۰٪	۹۷٪	۹۴٪	۷۵٪
تاجک	۲۰٪	۸۵٪		۸۰٪	۲۰٪			۱۷٪
پشتون	۱۰٪	۸٪						۳٪
سایر	۱۰٪		۱۰٪			۳٪	۶٪	۵٪

۱-۴ توزیع نفوس به تفکیک ولسوالی

دربین هفت ولسوالی ولایت بامیان . مرکز ولایت بزرگترین تعداد نفوس را دارا بوده که ۲۳,۵٪ از مجموع نفوس ولایت را تشکیل میدهد . یکه ولنگ با ۲۰,۹ درصد مجموع نفوس ولایت دومین اندازه بزرگ نفوس را داشته که به تعقیب آن ورس با ۲۰,۷ درصد می آید سیغان با صرف ۶,۷ فیصد نفوس مجموع ولسوالی کوچکترین ولسوالی بود ۹۹ درصد نفوس بامیان درخانوارهای مسکون زندگی میکنند.

از لحاظ تراکم نفوس (شکل ۲)، که عبارت از نسبت نفوس برمساحت زمین ، مرکز ولایت بیشتر تعداد مردم را که عین اندازه زمین را اشغال میکنند (۶۶ نفر فی کیلومترمربع) دارا می باشد ، درحالیکه یکاولنگ کمترین تعداد (۱۱ نفر فی کیلومتر مربع) را داشته است.

جدول توزیع فیصدی نفوس بامیان به تفکیک ولسوالی: بامیان، میزان ۱۳۹۰:

ولسوالی ها	فیصد
بامیان	۱۰۰
مرکز ولایت	۲۳,۵
شیبر	۶,۹
سیغان	۶,۷
کهمرد	۹
یکه ولنگ	۲۰,۹
پنجاب	۱۲,۲
ورس	۲۰,۷

۱-۵ ترکیب جنس:

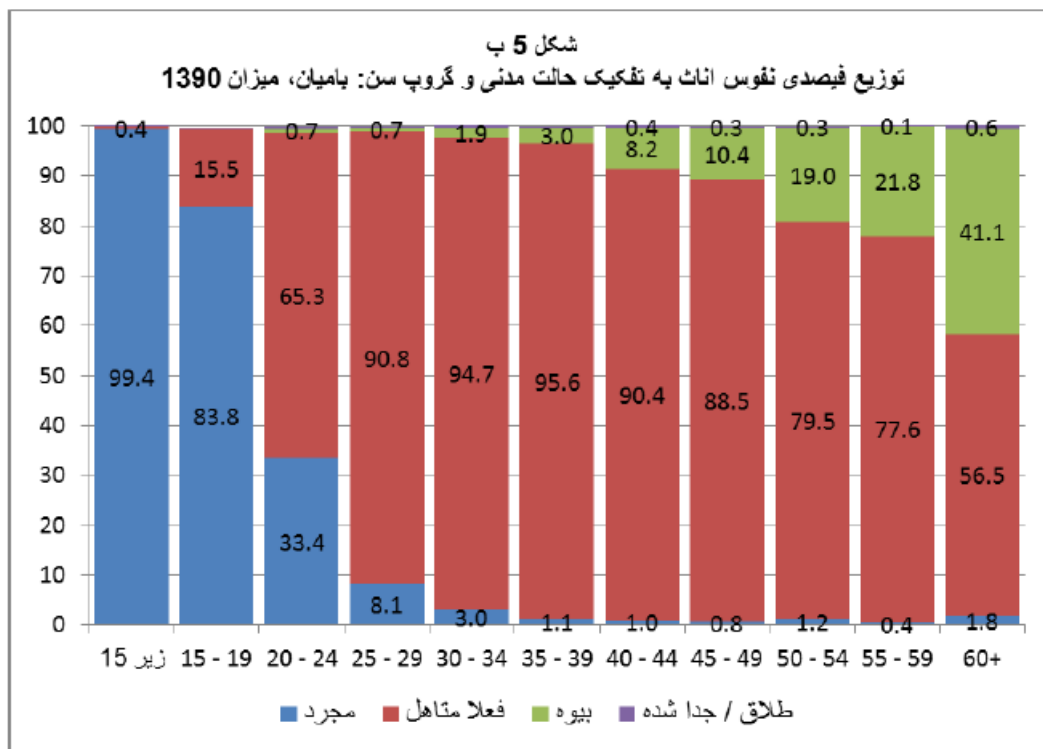
با ۵۱,۷ فیصد ذکور درنفوس ، تعداد پیشتر مردها نظربه زن ها در مجموع نفوس بامیان وجود دارد . نسبت جنس که درمیزان ۱۳۹۰ برای ولایت ثبت گردیده ۱۰۷ مرد درمقابل هر ۱۰۰ زن میباشد، که از نسبت جنس برای کل کشور که درسروی ملی خطر واسیب پذیری ۲۰۰۷ ۲۰۰۸ گزارش داده شده و ۱۰۵ مرد درمقابل هر ۱۰۰ زن بود ، بالاتر می باشد. جمعیت های با انحراف قابل ملاحظه از ۱۰۰ یعنی پائین تر از ۸۵ و بالاتر از ۱۱۰ بایست از طریق مهاجرت های انتخابی ازنظر جنس ، طفل کشی اناث ، سقط جنین انتخابی از نظر جنس ، کم شماری انتخابی ازنظر جنس ، فعالیت های اقتصادی ، خصوصیات خاص یک ساحه مثلاً حضور قطعات بزرگ نظامی وموسسات مربوط به جنس خاص ویا وفیات ناشی از تلفات جنگی توضیح شود. دربین ولسوالی ها ، کهمرد با ۱۱۳ مرد درمقابل هر ۱۰۰ زن بلندترین نسبت جنس را داشته، مرکز ولایت یک نسبت جنس ۱۱۰ مرد درمقابل ۱۰۰ زن داشته، در ۵ ولسوالی دیگر

نسبت جنس در محدوده ۱۰۳ الی ۱۰۷ بوده است. نسبت جنس نظریه گروپ سنی فرق میکند. در کشورهاي انکشاف یافته نسبت جنس نفوس درسین بسیار جوان بالا است و با افزایش سن کاهش می یابد. اما در کشورهاي با میزان وفیات مادري بالا وموقف پائین زنان نسبت جنس الي حوالي سن باروري کاهش یافته بعداً با سن افزایش می یابد. بصورت عموم نفوس هاي جوان یا نفوس با تولدات بالا تمایل دارند نسبت به نفوس هاي پیر یا نفوس با تولدات پائین نسبت بلند جنس داشته باشند.

نسبت جنس به تفکیک گروپ سن و ولسوالی: بامیان، میزان ۱۳۹۰								
گروپ سنی	بامیان	مرکز ولایت	شیبر	سیغان	کهمر	یکاولنگ	پنجاب	ورس
مجموع	۱۰۷	۱۱۰	۱۰۷	۱۰۵	۱۱۳	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۳
۰-۴	۹۹	۱۰۳	۸۲	۹۳	۸۱	۹۸	۱۰۷	۱۰۶
۵-۹	۱۰۴	۱۰۶	۱۰۴	۱۰۲	۱۰۱	۱۰۷	۱۰۱	۱۰۱
۱۰-۱۹	۱۰۸	۱۱۰	۱۱۲	۱۰۵	۱۳۳	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۲
۲۰-۲۹	۱۰۶	۱۰۹	۱۲۱	۱۱۱	۱۲۵	۱۰۴	۱۰۳	۹۳
۳۰-۳۹	۹۵	۱۰۰	۱۰۱	۹۷	۹۰	۹۷	۹۲	۸۸
۴۰-۴۹	۱۰۶	۱۱۱	۱۰۴	۱۰۷	۱۱۵	۱۰۶	۱۰۶	۹۵
۵۰-۵۹	۱۱۷	۱۲۳	۱۰۰	۱۰۵	۱۳۴	۱۱۶	۱۱۲	۱۱۹
۶۰-۶۹	۱۴۶	۱۴۵	۱۴۳	۱۳۲	۱۵۰	۱۵۰	۱۷۰	۱۳۸
۷۰-۷۹	۲۲۰	۲۱۵	۲۰۲	۱۵۴	۲۲۹	۲۲۷	۲۳۸	۲۴۰
۸۰ و بالاتر	۲۴۳	۲۲۸	۱۶۶	۲۱۸	۲۰۵	۲۸۰	۲۵۳	۲۷۵

۱-۶ ترکیب نفوس از نظر حالت مدني

در نبود مهاجرت و چند همسري، مجموع مرد هاي متاهل با مجموع زن هاي متاهل مساوي می باشد. گرچه این نظر به گروپ سنی فرق میکند، زیرا خانم ها بصورت سنتي با مرد هاي بزرگتر از خود ازدواج میکنند. این رسم که زنان با مرد هاي مسن تر از خود ازدواج میکنند به تفاوت در توزیع ذکور و اناث در سنين جوان منجر می شود. به نظر میرسد طوريکه در شکل نشان داده در بامیان به این رسم عمل می شود. در میان مرد هاي ۲۰ الي ۲۴ ساله آثرائیکه در زمان سروي متاهل بوده اند، ۲۹٫۶ فیصد را تشکیل میدهد. در حالیکه در میان زنان درین گروپ سنی فیصدي مربوط در سطح ۶۵٫۳ در صد بسیار بالاتر است. در گروپ سنی ۲۵ الي ۲۹ ساله ۹ خانم از هر ۱۰ خانم، به مقایسه ۷ مرد از هر ۱۰ مرد متاهل بودند. شکل هاي همچنان نشان میدهد که در گروپ سنی ۶۰ ساله و بالاتر ۴۱٫۱ در صد خانم ها بيوه و صرف ۵۶٫۵ فیصد متاهل بودند ارقام برای مرد هاي این گروپ سنی بالترتیب ۱۱٫۲ فیصد و ۸۶٫۴ فیصد است. این امر ممکن است به علت ازدواج مجدد مرد هاي پیر باشد. شکل توزیع نفوس را به تفکیک حالت مدني ذکور و اناث برای گروپ هاي سنی ۲۰ الي ۲۴ و ۵۰ الي ۵۹ برای بامیان و مرکز ولایت نشان میدهد. جدول ضمیمه ۱ توزیع حالت مدني را همچنان برای سایر ولسوالي ها نشان میدهد و ارقام گروپ سنی ۲۰ الي ۲۴ ساله تمایل به ازدواج زود هنگام خانم ها و رغبت شان برای ازدواج با مرد هاي مسن تر از ایشان در همه ولسوالي هاي بامیان نشان میدهد. در همه ولسوالي ها در میان مرد های ۲۰ الي ۲۴ ساله که متاهل بودند کمتر از ۳۵ فیصد را تشکیل میدهد. در حالیکه این فیصدي در بین اناث در محدوده ۵۰ الي ۷۱ فیصد قرار دارد.

۱- ۷ ساحه میراث فرهنگی جهانی یونسکو

در سال ۱۳۸۲ هجری خورشیدی (۲۰۰۳ میلادی) آثار باستانی و آبدات فرهنگی بامیان در لیست ساحه میراث فرهنگی جهانی یونسکو شامل ساخته شد که بترتیب قرار زیر است:

مجسمه بزرگ بودا «صلصال».

مجسمه بودای کوچک «شمامه».

شهر غلغله.

بودای ککرک.

شهر ضحاک.

قلعه کافری الف.

قلعه کافری ب.

مغاره های دره فولا

این امر بخاطر ارزش فرهنگی آنها منحیث شاهکار بزرگی از مکتب گندهارایی هنر بودیزم که طی قرون وسطی هزاره اول بعد از میلاد ساخته شده بودند، صورت گرفت. این آثار تاریخی آمیزه ای از مولفه های هنر هندی، یونانی، رومی و ساسانی را باخود دارند. دره بامیان گواه آثاری از یک دوره مهم تاریخ بودیزم، و سنت فرهنگی ناپدید شده در آسیای مرکزی می باشد. این دره همچنان شاهد محلات باستانی و مخروبه ای از ساختمان های مستحکم و مهم دوره اسلامی است.

درعین زمان، درهٔ بامیان در فهرست میراث های فرهنگی جهان که در معرض خطر قرار دارند، نهاده شده است؛ زیرا این محلات در یک وضعیت شکننده قرار داشته و از فراموشکاری، مناقشات نظامی و تخریبات عمدی رنج می برد. با درخواست دولت افغانستان، یونسکو تلاش های جهانی را به خاطر حفاظت و نگهداری آبدات فرهنگی درساحه بامیان همآهنگ می سازد. افغانستان، بسیار اندک با مفهوم جدید جهانگردی آشنا می باشد.

ناگفته نماند که بامیان یگانه ولایتی دارای ماستر پلان فرهنگی است که شامل چهار قسمت عمدهٔ زیر می باشد:

مناطق که شامل لیست میراث های فرهنگی جهان است؛

مناطق که مربوط به میراث های ملی است؛

ساحهٔ سبز بامیان؛

فصل دوم

تحليل وضعیت عمومى ولايت

۲-۱ سكتور

ولايت باميان داراى ۷ ولسوالى و نظر به نفوس احصائيه مركزى ۴۳۹۸۰۰ نفوس ميباشد . كه درمناطق مركزى كشور قرارداد . رياست صحت عامه باميان توانسته طى ۱۶ سال گذشته دسترسى خدمات صحى را درهفت ولسوالى و مركز از ۵ فيصد به بيشتر از ۹۰ فيصد افزايش دهد تقريباً تمام نفوس ولايت باميان تحت پوشش خدمات صحى به كتگورى هاى ذيل قرارداد (۲۷ فيصد نفوس كه تا شعاع يك ساعت از مراکز صحى موقعيت دارند به اسانى از مراکز صحى خدمات را ميگيرند . ۵۴ فيصد نفوس كه از شعاع يكساعت بيشتر فاصله دارند بشكل نسبتاً اسانى ميتوانند خدمات صحى را بگيرند و تيم هاى سيارنيز در بعضى خدمات به قريه ميروند . ۱۸ فيصد نفوس كه در ساحات بسيار دور دست مراکز صحى قراردادند اشينانه هاى صحى ساخته شده و ازسوى ديگر كلينيك هاى سيار نيز ان ساحات را طبق پاليسى وزارت صحت تحت پوشش قرار ميدهند) كه درنتيجه تمام نفوس باميان به شكل ازاشكال شامل پلان صحت ميباشد . و همچنان در قسمت منابع بشرى افراد مسلكى صحى در شفاخانه ها ، قابله هاى مسلكى در تمام مراکز عرضه خدمات صحى و ساير افراد مسلكى تربيه شده در مراکز صحى انجام وظيفه مينمايند . و هكذا پوسته هاى صحى در سطح قرأ و قصبات مطابق به پاليسى وزارت صحت به بالاتر از ۹۵ فيصد تكميل شده كه توانسته اين فعاليت ها با عث كاهش مرگ و مير در قشر اسيب پذير بخصوص طفل و مادر و ساير اعضاى جامعه شوند و كارمندان مذكور توانسته اند طى سالهاى گذشته سطح آگاهى جامعه را در بخش صحت نسبت به ۱۶ سال قبل فوق العاده بالا برده كه امروز مردم الحمد لله به گونه متوجه عرضه خدمات صحت در خود و خانواده هاى شان ميباشند كه اين موضوع فوق العاده با لاي كاهش مرگ و مير اثر گذار بوده . بگونه مثال : ۱۶ سال قبل امار تلفات سرخكان در ولايت باميان بسيار بالا بود حتى در مركز باميان در قريه بنام اقرباط كه نفوس ان بيش از ۲۰۰ نفر نيست ۱۴ طفل از سبب سرخكان دريك زمان از بين رفته بود . و حال طى سال ۲۰۱۷ يك واقعه فوت هم از سبب سرخكان در سطح ولايت باميان نداشتيم كه اين نمونه از انكشاف خدمات صحى را اشكار ميسازد كه جمعا در مراکز نامبرده تعداد ۲۱۲۱ نفر كارمندان مسلكى و نيمه مسلكى شامل وظيفه اند بر علاوه ان تعداد ۱۰ مركز سيار خدمات صحى كه ساير خدمات را مطابق به پاليسى وزارت صحت عرضه ميدارد نيز در ساحات دور دست جا بجا شده كه مطابق به پلان هاى ساحوى خويش به قريه جات خورد و كوچك مراجه نموده خدمات صحى را عرضه ميدارند .

دسترسى به عرض خدمات ابتدايه صحى

دسترسى به عرضه خدمات در ولسواليهها حدود ۹۰ فيصد است كه توسط مراکز صحى و تيم هاى سيار صحى عرضه خدمات صورت مى گيرد بدین لحاظ دسترسى مردم مناطق دور دست با سهولت انجام مى يابد .

مراکز صحى اساسى (BHC)

به تعداد (۲۳) مركز صحى اساسى BHC وجود دارد . كه عملاً فعاليت دارد و در خدمت مردم مى باشند .

مراکز صحى جامع (CHC)

مراکز صحى جامع يا CHC در سطح ولايت به تعداد (۱۰) مركز صحى فعاليت دارد .

تعداد شفاخانه ها وبستر ها

تعداد چهار شفا خانه در سرا سر ولايت وجود دارد از جمله يك (PH) وسه (DH) است كه شفاخانه ولايتى داراي (۱۰۵) بستر وشفاخانه هاى ولسوالى هر كدام داراي (۲۵) بستر مى باشند . در مجموع كنجايش (۱۸۰) بستر را در سطح ولايت وجود دارد .

تعداد شفاخانه هاى دولتى

تعداد چهار شفاخانه در سطح ولايت وجود دارد كه يك شفا خانه ولايتى وسه شفا خانه ولسوالى مى با شد .
تعداد شفاخانه هاى خصوصى

يك شفاخانه خصوصى بنام المهدى در شهر باميان فعاليت دارد .

تعداد درملتونها

در سطح ولايت تعداد (۸۳) دواخانه فعال وجود دارد

تعداد دكتوران ومتخصصين به تفكيك جنسيت

به تعداد (۱۲) نفر متخصص مرد وتعداد (۳) خانم وجود دارد . كه با اسناد تخصصى دست داشته شان در خدمت شهر وندان مى با شد

تعداد ولادت هاى انجام شده با حضور قابله هاى ماهر

تعداد (۱۲۷۶۶) خانم حامله دريكسال به حضور قابله هاى موظف در سراسر ولايت ولادت نموده است .

دسترسى به مراقبت هاى قبل از ولادت

در تما مرا كز هاى صحى اساسى وجامع دسترسى دارند

ميزان مرگ ومير مادران

در هر صد هزار مادر تعداد ۲۵۰ نفر از بين مى رود .

ميزان مرگ و مير اطفال

در هر يك هزار طفل يا اطفال زير سن پنج سال تعداد (۸۰) طفل فوت مى نمايد .

ميزان سوي تغذى

ده فيصد اطفال مصاب به سوه تغذى در سرا سر ولايت مى با شد .

مجموع بودجه انكشافى سالانه سكتور صحت (حداقل ۵) سال قبلى

مجموع بودجه انكشافى از سال ۱۳۹۴ الى سال ۱۳۹۶ به شمول شفا خانه تداوى معتادين معا فيت كتلوى مبلغ (۱۲۴۳۲۳۴۹) افغانى در طول سال ۱۳۹۴ موا صلت نموده كه مبلغ (۱۱۵۴۸۷۷۹) افغانى به مصرف رسیده است .

مجموع تخصيص سال ۱۳۹۵ مبلغ (۱۶۲۲۸۴۵۴) افغانى موا صلت نموده كه مبلغ (۱۵۶۵۵۱۶۴) افغانى بمصرف رسیده است .

و در سال ۱۳۹۶ مبلغ (۳۳۴۸۹۷۵۹) افغانى تخصيص موا صلت نموده كه مبلغ (۲۹۷۳۸۱۰۸) افغانى بمصرف رسیده است .

ميزان سرمايه گذارى خصوصى درسکتور صحت

سرمايه گذارى خصوصى يک شفا خانه المهدى در شهر باميان فعاليت دارد. ودواخانه هاى که قبلاً تذکر يافته نيز از جمله سرمايه گزارى خصوصى به حساب مى آيد. موسسات همکار غير دولتي وشرکاي انکشافى درسکتور صحت. موسسات همکار. موف، باران، آغاخان، شهدا، آسائش جهاني، هلال احمرکه هر کدام به نوبه خویش به عرضه خدمات صحى مصروفيت دارند.

۲-۲ سکتور معارف و تحصيلات عالي

از آن جايى که دولت مکلف است تا بر اساس مواد ۱۷، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، قانون اساسى^۱ براى ارتقاى معارف در همه سطوح، تدابير لازم اتخاذ کند و زمينه تعليم و تربيه رابراى تمام اتباع افغانستان را تا درجه ليسانس در مؤسسات تعليمي تربيوى دولتي به شکل رايگان تأمين کنند و به منظور تعميم متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمين تعليمات متوسطه اجباري، برنامه هاى مؤثر را طرح و تطبيق کنند. که در نتيجه همکارى مردم و تلاش هاى معارف ولايت باميان، مجموعاً ۱۴۴'۸۸۹ شاگرد/ محصل از جمله ۷۷'۲۵۰ تن ذکور معادل (۵۳،۳۲٪) و ۶۷'۶۳۹ تن اناث معادل (۴۶،۶۸٪) مصروف فراگيرى آموزش در مکاتب تعليمات عمومى، مراکز تعليمات اسلامى، تعليمات تخنيکى، تربيه معلم، مکاتب محلى و خصوصى مى باشند که نسبت تساوى جنسيتى ذکور بر اناث ۱،۱۴ را نشان ميدهد. به تعداد ۱۹'۲۲۳ تن سواد آموز که ۱۷'۱۰۹ تن معادل ۸۵٪ از آنها اناث ميباشد در ۸۱۱ باب کورس دولتي و موسسات مصروف يادگيرى سواد هستند. اين رقم حدود ۴،۱۶٪ کل نفوس باميان (۴۶۲'۱۴۴) بوده و در مجموع تمام شاگردان، سوادآموزان و محصلين پنج برنامه معارف به ۱۶۳'۱۱۷ نفر ميرسد. با اين حساب ۳۵٪ از کل نفوس تحت پوشش مستقيم تعليم و تربيه (رياست معارف) بوده آموزش هاى لازم را در بخش هاى مختلف فرا ميگيرند. معارف باميان ۳۷۸ مرکز تعليمى و تحصيلى دارد که بطور اوسط در هر ۴۷km^۲ از خاک باميان يک نهاد تعليمى و تحصيلى موجود بوده و فعال است و اوسط فاصله يک مرکز تعليمى به مرکز ديگرتعليمى حدود کمتر از ۷km را نشان ميدهد. معارف باميان ضمن اينکه به تقاضاى جامعه از طريق ايجاد مکاتب پاسخ گفته با ايجاد ۶۱ باب ابتداييه، ۱۴۶ باب متوسطه، ۱۳۹ باب ليسه ۱۳ باب مدرسه، دارالعلوم و دارالحفاظ، ۵ باب ليسه و انستيتوت مسلکى و تخنيکى و يک تربيه معلم و ۶ مرکز حمايوى آن به منظور معرفى به تحصيلات عالي و کسب مدارج بالاتر علمى، تربيه خطيب، مبلغ دينى، کاسب و حرفه يى، پيشه ورز و تربيه معلمين براى مکاتب به تنوع تقاضا و نيازهاى واقعى جامعه امروزي نيز با خدمات متنوع پاسخگو گفته است.

آمار موجود نشان ميدهد که حدود ۱۲۰۰۰ - ۱۴۴۰۰ طفل واجد شرايط سنى خارج از مکتب که حدود ۹۴۰۰ تن از آنها اناث ميباشد به علت هاى مختلف مانند اقتصاد پايين خانواده ها، ازدواج هاى قبل از وقت، برداشت هاى فرهنگى و عقيدتى ترک مکتب گفته يا هيچ به مکتب نرفته است. با استفاده معلومات موجود در ديتابيس معارف (EMIS) شاخص شموليت قرار ذيل است.

از مجموع معلمين موجود و رسمى در پنج برنامه معارف ۰٫۳٪، ماستر، ۱۹٫۹٪، ليسانس، ۵۵٫۷٪ چهارده پاس و ۲۴٪ از آنها داراى سويه تحصيلى صنف ۱۲ ميباشد. در مجموع از ۳۴۲ باب مكتب در تعليمات عمومى ۸۲٪ از آنها داراى تعمير و ۱۸٪ فاقد تعمير ميباشد البته از سرجمع مكاتب داراى تعمير تعداد زياد از مكاتب به كمبود صنف درسى مواجه بوده و حدود ۱۵۰۰ صنف درسى نظر به احصاييه ضرورت است. فيصدي مكاتب داراى لابراتوار ۲۷٪ و بدون لابراتوار ۷۳٪ ميباشد. با تمام اين موارد نميتوان ادعا كرد كه خدمات تعليمى و تربيتى براى شاگردان معيارى و با كيفيت بوده، از اين بابت انتقادات نيز وارد است. براى اينكه بدانيم عرضه خدمات تعليمى به چه ميزان از كيفيت مطلوب برخوردار است لازم استكه شاخص ها و معيار هاى قابل قبول براى اندازه گيرى آن نيز داشته باشيم.

كاهش ميزان جرم و جنايت، ميزان نهادينه شدن ارزشهاى مدنى، كاهش ازدواج هاى اجبارى، افزايش افراد مولد، سالم و مسؤليت پذير در جامعه، كاهش ميزان ابتلا به مواد مخدر، كاهش ناهنجارى هاى اجتماعى، بلند رفتن روحيه مى گراى، وطن دوستى، تامين امنيت و... كه بخش آن اثرات بيرونى سيستم تعليم و تربيه در جامعه و نشان دهنده كيفيت نظام تعليم و تربيه ميباشد متاسفانه در دسترس نيست كه به آن استناد شود. قابل ذكر است كه همه شاخص هاى فوق مختص به تاثيرات تعليم و تربيه هم نيست بلكه حاصل كار سكتور ها و ادارات مختلف ميباشد كه در زمينه كار ميكنند.

با محاسبه شاخص هاى موثرى درونى سيستم تعليم تربيه نرخ تكميل ۶۷٪، ميزان ارتقاء ۶۷٫۴٪، نرخ تكرر (ناكامى) ۳٫۷۹٪ و نرخ ترك، محروميت و غيرحاضرى دايمى در جريان سال تعليمى ۱۳۹۶ به ۲۸٫۷٪ ميرسد كه قابل ملاحظه بوده و به عنوان يك مشكل جدى تلقى ميگردد.

تعداد مکاتب فعال (ابتدایه / متوسطه / لیسه)

درو لایت بامیان بصورت مجموعی به تعداد "۱۳۹" باب لیسه، "۱۴۷" باب متوسطه و "۶۱" باب ابتدایه را برنامه تعلیمات عمومی به اساس سروی سال تعلیمی ۱۳۹۶ موجود می باشد که به تفکیک ولسوالی قرار شرح ذیل می باشد.

تعداد مکاتب فعال (ابتدایه / متوسطه / لیسه)														
شماره	ولسوالی	لیسه ها				متوسط ها				ابتدایه ها				مجموع مکاتب
		ذکور	اناث	مختلط	مجموعه	ذکور	اناث	مختلط	مجموعه	ذکور	اناث	مختلط	مجموعه	
۱	مرکز	۵	۷	۱	۲۵	۱	۱	۲	۲۲	۰	۱	۱	۱	۵۸
۲	یکه و لنگ	۹	۱	۳	۳۰	۵	۴	۱	۲۷	۲	۰	۲	۴	۶۱
۳	ورس	۱۲	۱	۱	۳۴	۳	۷	۲	۳۹	۰	۱	۲	۲	۱۰
۴	پنجاب	۱۱	۹	۳	۲۳	۵	۷	۸	۲۰	۱	۰	۲	۳	۴۶
۵	شیر	۴	۲	۲	۸	۶	۷	۴	۱۷	۱	۱	۴	۶	۳۱
۶	کهورد	۵	۵	۰	۱۰	۳	۳	۷	۱۳	۰	۱	۵	۶	۲۹
۷	سیغان	۳	۳	۳	۹	۱	۱	۷	۹	۰	۰	۴	۴	۲۲
	مجموع کل	۴۹	۳	۳	۱۳	۲	۳	۹	۱۴	۴	۴	۵	۶	۳۴

میزان سطح سواد بالاتر از ۱۴ سال (مجموع / به تفکیک مرد وزن)

نظر به ارقام ارائه شده در احصایه مرکزی در سال ۱۳۹۰ میزان سواد برای نفوس ۱۰ ساله و بالاتر ولایت بامیان ۳۸٫۱ درصد می باشد.

نرخ شمولیت زیر سن ۱۵ سال درمکاتب

قرار آمار واصله از مکاتب مجموع اطفال زیر سن ۱۵ سال به " ۱۱۱۳۱۰ " نفر میرسد که ۸۴ فیصد شاگردان این ولایت را تشکیل میدهد.

نسبت حضور شاگردان (دختران با پسران) درمکاتب (ابتدایه / متوسطه / لیسه)

دراین ولایت باوجود مشکلات و کمبودامکانات ۴۶ فیصد دختران و ۵۵,۳۷ فیصد پسران به مکاتب دسترسی دارند. حضور شاگردان اناث در دوره لیسه "۷۲۳۲" نفر، به دوره متوسطه "۱۴۳۴۱" و به دوره ابتدائیه "۳۹۵۹۰" نفر در ولایت بامیان می باشد.

احصائیه برنام تعلیمات عمومی به اساس دوره												
شماره	ولایت	ولسوالی	دوره ابتدائیه (۱-)			دوره متوسط (۷-)			دوره لیسه (۱۰-)			مجموعه درجه تحصیلات
			مر	زن	مجموعه	مر	زن	مجموعه	مر	زن	مجموعه	مجموعه
۱	بامیان	بامیان	۷۵۱۱۱	۴۳۰۰۱	۱۰۸۱۹	۶۶۳۶۳	۸۰۷۸۰	۵۰۳۳۷	۱۶۶۶۱	۱۵۶۶۳	۸۶۳۷۱	۲۰۷۳۸۴۳
۲	بامیان	کهمرد	۱۶۱۶۳	۷۱۰۳۰	۶۸۱۷۸	۸۳۵۰۱	۱۰۶۰۱	۲۵۵۰۱	۸۳۸۰۸	۷۰۱۱۱	۵۴۳۶۶	۶۷۷۰۱۰۱
۳	بامیان	پنجاب	۵۵۰۵۵	۱۰۷۶۳	۶۵۵۶۵	۳۷۶۰۱	۸۸۷۰۱	۴۷۸۰۱	۲۳۶۰۱	۲۲۱۱۱	۱۷۳۸۷	۸۱۰۶۰۱۱
۴	بامیان	سیغان	۲۴۳۰۰	۳۶۶۰۱	۳۶۶۰۳	۷۳۶۰۱	۸۶۵۰۱	۵۴۵۰۱	۸۷۵۰۱	۲۳۶۰۱	۳۶۵۰۱	۶۷۵۰۱
۵	بامیان	شیر	۴۳۱۰۵	۳۱۴۰۱	۱۶۳۳۳	۹۶۷۰۱	۳۳۸۰۱	۶۶۶۰۱	۴۲۵۰۱	۱۷۸۰۱	۳۶۸۰۱	۶۷۸۰۱
۶	بامیان	ورس	۷۸۱۰۹	۱۶۶۰۷	۱۶۷۸۱	۳۵۵۰۱	۲۶۶۰۱	۶۶۶۰۱	۲۲۰۰۱	۳۷۸۰۱	۴۵۶۳۱	۲۰۷۸۱۰۱
۷	بامیان	یکاولنگ	۸۶۶۰۵	۵۷۸۰۵	۱۰۹۰۱	۱۱۶۰۱	۲۳۵۰۱	۱۶۶۰۵	۸۱۸۰۱	۳۸۸۰۱	۱۶۰۳۰	۶۰۰۹۰۱
۸	بامیان	یکاولنگ نمبر ۲	۲۷۸۰۰	۳۱۸۰۰	۱۰۳۰۶	۶۲۶۰۰	۹۷۸۰۰	۷۶۷۰۱	۱۵۰۰۰	۴۰۳۰۰	۶۳۳۰۰	۷۱۵۰۳
مجموعه			۳۱۶۶۳	۳۹۵۶۰	۳۰۵۲۷	۳۷۳۸۱	۱۳۳۳۱	۵۸۱۰۳	۷۶۱۰۱	۲۳۳۸۰	۶۶۳۰۰	۱۳۱۶۵۰۱

تعداد پوهنتون های دولتی

در ولایت بامیان صرف یک پوهنتون دولتی وجود دارد.

تعداد پوهنتون های خصوصی

در ولایت بامیان صرف یک پوهنتون خصوصی وجود دارد.

تعداد محصلین به تفکیک جنسیت.

تعداد ۵۴۷۷ تن مصروف تحصیل در این پوهنتون می باشند که از این میان به تعداد ۴۰۸۳ تن محصلین ذکور و

۱۳۹۴ تن محصلین قشر اناث هستند

تعداد معلمین به تفکیک جنسیت

در مجموع معلمین به تعداد "۳۷۶۸" تن معلم می باشد که به تعداد "۹۲۲" تن اناث و "۲۸۴۶" تن آنرا ذکور تشکیل

می دهد.

معلمین برنامه تعلیمات عمومی به تفکیک جنسیت و درجه تحصیل					
تعداد معلمین ۱۲		تعداد معلمین ۱۴		تعداد معلمین ۱۶	
ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
۷۵۱	۱۹۸	۱۶۳۷	۶۴۸	۱۷۳	۴۲
۹۴۹		۲۲۸۵		۲۱۵	

تعداد استادان پوهنتون به تفکیک جنسیت.

استادان این دانشگاه دارای درجات مختلف تحصیلی هستند که اکثریت آنها دارای سویه تحصیلی ماستر می باشند.

از مجموع استادان ۱۰ تن استاد زن و ۱۴۴ تن استاد مرد هستند.

سویه تحصیلی استادان به تفکیک (لسانس ، ماستر ، دکتورا).

سویه تحصیلی استادان به تفکیک لسانس، ماستر و دکترا

دکترا		ماستر		لیسانس	
اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور
۰	۷	۶	۵۵	۴	۸۲

تعداد مکاتب دارای تعمیر (ابتدایه / متوسطه / لیسه)

در این ولایت به تعداد "۳۴۲" باب مکتب می باشد که "۲۷۸" باب آنها دارای تعمیر می باشد

تعداد مكاتب بدون تعمير (ابتدايه / متوسطه / ليسه)

به تعداد " ٦٤ " باب مكتب در اين ولايت بدون تعمير مى باشد كه " ٣٥ " باب آن ابتدئيه ، " ٢٧ " باب آن متوسطه و " ٢ " باب آن ليسه مى باشد قرار جدول ذيل به تفكيك ولسوالى ها.

مجموع بودجه انكشافى سالانه سكتور معارف (حداقل ٥) سال قبلى

درسال ١٣٩٣ مبلغ ٢١٧٧٧٧٩٩ فغانى ، درسال ١٣٩٤ مبلغ ٢١٨٧٨٥٩٩ افغانى ، درسال ١٣٩٥ مبلغ ٣٢٦٧٤٨٤٢ افغانى و در سال ١٣٩٦ مبلغ ٣٦٣٩٣٩٣١ افغانى به اين رياست در بخش انكشافى از طريق مستوفيت محترم مواصلت ورزيده بود.

ميزان مصرف بودجه انكشافى سالانه سكتور معارف (حداقل ٥) سال قبلى

درسال ١٣٩٣ مبلغ ١٩٨٧٣٤١٥ افغانى ، درسال ١٣٩٤ مبلغ ٢١٨٧٨٥٩٩ افغانى ، درسال ١٣٩٥ مبلغ ٣٢٢١٩٧٠٩ افغانى و درسال ١٣٩٦ مبلغ ٣٥٤٩٢٣٦٧ افغانى از بخش انكشافى به مصرف رسيده است

ميزان سرمايه گزاري خصوصى درسكتور معارف

دراين ولايت به تعداد " ٨ " باب مكتب خصوصى مى باشد كه عبارت اند از:- ليسه بابا ، ليسه باميكاه ، ليسه تصاعد ، آرغوشه ، متوسطه شميم جواد ، ابتدائيه راسخون و ابتدائيه باميان مكاتب متذكره به مركز ولايت فعاليت دارد. مكتب فرداى باميان به ولسوالى يكه و لنگ نمبر ١ فعاليت دارد.

موسسات همكار غير دولتى وشركاى انكشافى درسكتور معارف

بامعارف اين به تعداد " ١٥ " موسسات همكار مى باشد كه عبارت اند از:- بنياد آغاخان ، يونسيف ، ديدبان وشفافيت ، كمونيكس ، اريپ ، آلسو ، يوناما ، ادراء ، شهدا ، هيئات ، يونسكومل متحد ، اكشن ايد ، جى آر اس ، اسلاميك ريلف و سى آر اس.

ازطريق اين برنامه بيشتر از ٤٦ پروژه هاى مختلف زيربنائى شامل سربند ، كانال ، ترناب ، سرک سوپرسپيج ،ديواراستنادى وپل تطبيق گرديده و يا در حال تطبيق است .	برنامه ملى انسجام ساحوى
---	-------------------------

٢-٣ سكتور زيربنا ومنابع طبيعى

بخش معادن

ولايت باميان ازجمله ولايات مركزى وكوهستانی کشور بشمار ميرود و نظربه بررسى وسروى هاى اکتشافى و مقدماتى كه از طريق وزارت معادن وپتروليم و رياست معادن باميان صورت گرفته داراى معادن وظواهرمفيدة معدنى فلزات- ذغال سنگ- سنگ هاى تزئيناتى- گچ سلفر وسایر معادن وظواهرمعدنى باكميت وكيفيت عالى برخورداربوده كه ميتوان بالاى آن ازطريق سكتور خصوصى سرمايگذارى و تحت پروسه اکتشافى و بهره بردارى قرارداد رياست معادن طبق قانون مواد معدنى و پاليسى اقتصادى دولت همواره سعى بعمل آورده و مى آورد تا منابع عوايد ملى ، فراهم سازى وشرايط مطمئن به منظور جلب و جذب سرمايگذارى ملى و بين المللى و ايجاد شغل براى هم وطنان فضاي مناسب را مساعد سازد تا از منابع مفيدة معدنى بشكل معقول و قانونى صورت بگيرد.

بخش سرکها و زیربنا های ترانسپورتی

در سالهای اخیر در بخش سرک ها و زیربنا های ترانسپورتی در بامیان پیشرفتهایی صورت گرفته ولی به نسبت مغلق بودن اراضی، درجه سردی هوا، کوه ها و دره ها با میلان زیاد سرکهای عمومی در این ولایت نهایت آسیب پذیر میباشد و در حال حاضر در ولایت بامیان ۱۰۵۴ کیلو متر سرکهای ولایتی و بین ولسوالی ها وجود دارد که همه مراکز ولسوالی در ولسوالی های دیگر و مرکز ولایت بامیان و از مرکز ولایت به ولایات (غور، دایکندی، سرپل، بغلان، پروان، میدان وردک) و همینطور به کابل وصل شده است که از جمله طول مجموعی سرکهای عمومی ۲۰٪ سرکهای این ولایت اسفالت و ۱۹٪ تحت کار اسفالت و متباقی سرکها جغلی هستند.

بخش مخابرات و تکنالوژی معلوماتی

پوشش مخابراتی در سالهای اخیر از وضعیت خوبی برخوردار بوده که فیصدی بالای از مردم تلفن های همراه در سطح ولایت استفاده می نمایند و امید می ورد تا سال ۱۳۹۷ تمام ادارات در سطح ولایت از فایبرنوری استفاده نمایند. و وضعیت فعلی در ولایت بامیان قرار زیل میباشد

پوشش خدمات مخابراتی در سطح ولایت بامیان در حدود ۸۵٪.

خدمات انترنتی در حدود ۱۵٪.

دسترسی مردم به رسانه ها و اطلاعات جمعی در حدود ۹۰٪.

دسترسی ادارات حکومتی و سکتور خصوصی به انترنت در حدود ۵۰٪.

دسترسی ادارات حکومتی به خدمات پستی ۱۰۰٪.

بخش محیط زیستی و منابع آبی

محیط زیست و منابع طبیعی در بامیان در اثر استفاده نامناسب شهروندان از میراث های طبیعی و میراث های تاریخی از وضعیت خوبی برخوردار نبوده و علفچرها و تفریگاه ها در اثر خشکسالی ها متضرر گردیده است که در نتیجه تاثیر مستقیم بالای دآمداری مردم محل گذاشته است و مردم را مجبور به مهاجرت به مرکز ولایت گردانیده اند.

و همچنان ولایت بامیان منبع اصلی آب حوزه های اصلی (پنج - آمو، شمال و هلمند) را تشکیل داده که به ترتیب سالانه به طور متوسط ۷۱۹'۰۲۰'۸۰۰ میلیون متر مکعب وارد حوزه اصلی پنج آمو، ۵۰۸'۳۶۰'۳۲۰ میلیون متر مکعب وارد حوزه اصلی شمال و ۳۵۶'۳۵۶'۸۰۰ میلیون متر مکعب وارد حوزه اصلی هلمند میگردد. یعنی از جمله ۴۹ میلیارد متر مکعب ظرفیت آبی کشور ۱'۵۸۳'۷۳۷'۹۲۰ میلیارد متر مکعب را تشکیل میدهد. پس میتوان گفت این ولایت پتانسیل خوبی جهت تولید برق از منبع آبی و انکشاف زراعت را دارا میباشد. باید تذکر داد تغییرات اقلیم و خشکسالی های چندین دهه اخیر تاثیر قابل ملاحظه بالای منابع آب کشور گذاشته است. زیرا نظر به مقایسه ارقام سالهای گذشته که ظرفیت مجموعی آبی کشور ۵۷ میلیارد متر مکعب بوده با ارقام فعلی که ۴۹ میلیارد متر مکعب را نشان میدهد، این کاهش منابع آبی تاثیرات منفی بالای این ولایت نیز در پی داشته که باعث پائین آمدن محصولات زراعتی دهاقین و افزایش منازعات آبی گردیده است.

ميدوان هوايي

ميدان هوايي شهيد مزارى در مركز ولايت باميان به فاصله ۲ كيلو متر از شهر به سمت جنوب نزديك تعمير ولايت وديگر تاسيسات دولتي موقعيت دارد ، ميدان متذكره داراي طول ۲۶۰۰ متر و عرض آن بطور اوسط ۹۶ متر مى باشد كه خط رنوى آن به طول ۲۲۷۰ متر وعرض ۳۰ متر و اپرون به مساحت ۱۲۵ در ۷۵ متر اسفالت گرديده است ، ميدان هوايي از دو سمت (جنوب و شرق) توسط ديوار سنگي به ارتفاع ۲ متر واز دو سمت ديگر (شمال و غرب) توسط فنسنگ احاطه گرديده است .

ميدان هوايي داراي تعمير ترمينل شامل ترمينل ورودى و خروجى ، سالن انتظار و شعبه آمرىت ميدان هوايي ، تعمير اطفالئيه و تعمير تخنيك مى باشد .

ميدان هوايي مجهز باسيستم ارتباطات (Radio communications) بوده كه غرض رهنمايي طيارات وبرقرارى ارتباط بين شعبات از آن استفاده ميگردد ، همچنان جهت راهنمايي طيارات چراغهاي (PAPI) نصب گرديده است .

محدوده شهري مركز باميان

باميان داراي تاريخ كهن و طولاني شهر نشيني ميباشد، شهر هاي ضحاك و غلغله و مغاره هاي اطراف بودا از مصاديق تاريخي زندگي جمعي مردم در وادي باميان ميباشند. اما طي دوره هاي اخير شهر باميان بعد از سال ۲۰۰۱ با روي كار آمدن حكومت جديد با رشد زياد جمعيت روبرو شد. دلايل عمده اين رشد جمعيت برگشت مهاجرين و بيجا شده گان داخلي و خارج از كشور و تجمع مردم از ولسوالي هاي باميان ولايات همجوار به باميان، به حيث مركز كار و تحصيل و فعاليت هاي سياسي واجتماعي ميباشد. به اين ترتيب ساحات زيادي در مركز باميان تبديل به نواحي شهري شده وهسته هاي شهري با تعريف امروزي ونيازمندی هاي فضايي امروزي شكل گرفت، كه ضرورت به پلانگذاري شهري و مديريت شهري را ملزم ميسازد.

در حال حاضر شهر باميان داراي دو ماستر پلان (ماستر پلان شهري وماستر پلان فرهنگي) ميباشد كه در هر دوي اين ماستر پلانها نوعيت استفاده از زمين در هر قسمت باميان كه داخل ساحه شهري باشد مشخص گرديده است كه به رنگ ومشخصات ذيل ميباشند:

- ساحات باستانی و تاريخي (رنگ سرخ ,Core Zone): ساحات تاريخي وباستانی كه ثبت ميراث هاي جهاني يونسكو بوده ومربوط تاريخ گذشته اي بشريت ميباشند به رنگ سرخ نشاني شده و اين ساحات در ماستر پلانهاي شهري وفرهنگي ساحات ممنوعه ساختماني ميباشند.
- ساحات حريم حفاظتي مناطق تاريخي و باستانی (رنگ بنفش ,Buffer Zone): اين ساحه مطابق به دستورالعمل مربوط حريم حفاظتي ساحات تاريخي بوده كه مطابق به قانون حفظ آثار تاريخي و فرهنگي - ۲۰۰۴ مديريت ميگردد.
- ساحات سبز طبيعي و زراعتي: كه ادارات مربوط مطابق به قانون حفاظت از محيط زيست ۲۰۰۵ مديريت ميگردد.

- ساحه انكشافى: اين ساحات كه به رنگ زرد و خاكستري نشان داده شده است مطابق به نورم هاى شهري پلان هاى انكشافى آنها توسط وزارت شهرسازى و مسكن تهيه شده و توسط شاروالى شهر باميان تطبيق ميگردد.

با در نظر داشت اهميت تاريخى و فرهنگى شهر باميان وزارت شهرسازى و مسكن با همكارى دانشگاه فلورانس ماستر پلان شهري باميان تحت بازنگرى قرار دارد تا در راستاى ماستر پلانهاى شهري و فرهنگى دورنماى بهتر براى انكشاف آينده شهر باميان برنامه ريزى شده و يك شهر مدرن با حفظ ارزشهاى باستانى و فرهنگى آن بوجود آيد.

در حال حاضر به تعداد (۸) پلان تفصيلى در محدوده شهري باميان ويزه و پلان تفصيلى شهرك هاى قسمت اول دشت عيسى خان، شهرك بابا، شهرك معلمين و ملاغلام تطبيق گرديده است. اما براى شهرك هاى قول بيدك، قسمت دوم و سوم دشت عيسى خان پلان اصلاحى تفصيلى ترتيب گرديده است تا به مناسبت تطبيق قرار گيرد. شهرك گنبذك و شهرك مهاجرين دشت قشقه در مرحله تطبيق قرار دارد.

محدوده شهري ولسوالى هاى ولايت باميان

چنانچه مديريت و برنامه ريزى شهري جزء وظايف شهرسازى مى باشد مطابق به ظرفيت و امكانات شهري كه در ولسواليتها وجود داشت اداره شهرسازى از طريق برنامه پلان هاى استراتيژيك براى ولسوالى هاى پنجاب و ورس پلان استراتيژيك تهيه و روى طرح پلان هاى تفصيلى تجارتي هردو ولسوالى كار جريان دارد. و همچنان جهت جلوگيرى از انكشافات خود سر براى ولسوالى هاى يكاولنگ نمبر ۱ و يكاولنگ نمبر ۲ قرار است پلان تفصيلى تهيه گردد كه كار روى اين دو پلان نيز به شدت جريان دارد.

شهر دارى باميان

شهر تاريخى باميان مركز ولايت باميان است كه از كابل ۲۰۴ كيلومتر فاصله دارد و ارتفاع اين شهر از سطح بحر ۲۵۲۰ متر است. آنچه به باميان شهرت زيادبخشیده، موجوديت ابدات تاريخى از قبيل پيكره هاى بودا، شهر غلغله، شهر ضحاک، مغاره هاى دره فولادى و دره ككرک و امثال آن است كه دليل خوب براى رشد توريزم و قوت ها براى رشد اقتصادى باميان ميباشد.

شهر باميان داراى ۷۸۰۰۰ نفر نفوس و ۲۵ كيلومتر مربع مساحت ميباشد و اين شهر از جانب شمال با ولسوالى سيغان، از طرف جنوب با ولسوالى بهسود ولايت ميدان وردك، از طرف شرق با ولسوالى شيبور و از طرف غرب با ولسوالى يكه ولنگ سرحد مشترك دارد.

اين شهر داراى ماستر پلان فرهنگى و ماستر پلان شهري بوده و به چهار ناحيه شهري تقسيم گرديده است. در اين شهر چهار پلان تفصيلى طرح و ويزه گرديده اما دو پلان تفصيلى تطبيق و يك پلان تفصيلى تحت تطبيق است:

- پلان تفصيلى شهرك ملا غلام منحيث شهرك خصوصى در سال ۱۳۸۴ بالاى ۱۷۸ جريب زمين طرح و تطبيق گرديد.
- پلان تفصيلى دشت عيسى خان كه به سه بخش تقسيم ميشود :
- پلان تفصيلى قسمت اول دشت عيسى خان در سال ۱۳۸۴ بالاى ۹۵۰ جريب طرح و تطبيق گرديد.

- پلان تفصيلى قسمت دوم دشت عيسى خان كه در سال ۱۳۹۱ بالاي ۴۲۷/۷۴۶ جريب زمين طرحا ما به دليل مشكلات اجتماعى تطبيق نگرديده است.

- پلان تفصيلى قسمت سوم دشت عيسى خان منحيث شهرک خصوصى در سال ۱۳۸۹ بالاي زمين به مساحت ۵۲/۳ هكتار طرح گرديده و در تحت تطبيق ميباشد.

موجوديت آبدۀ هاى تاريخى فراوان چالشهاى فرا راه انكشاف شهر باميان ايجاد نموده است. بعد از سال ۲۰۰۱ ميلادى باميان شاهد هجوم مهاجرين داخلى و خارجى بود كه باعث بميان آمدن مشكلات زياد شهرى و افزايش ساخت و ساز هاى غيرپلانى گرديد و متأسفانه اكثريت ساخت و سازها در شهر باميان خودسرانه بوده كه نماى شهرى را آسيب رسانده و در مواردى باعث آلودگى هاى محيط زيستى گرديده است. به لحاظ اقتصادى اكثريت مطلق شهروندان باميان ضعيف است و بدليل نبود فعاليت هاى سرمايه گذارى سكتور حكومتى و سكتور خصوصى فرصت هاى اشتغال زائى محدود ميباشد.

در شهر باميان سيستم كاناليزاسيون معيارى تطبيق نگرديده كه مشكلاتى زيادى به بار آورده است و صرف در سه پلان تفصيلى (شهر جديد باميان، شهرک ملاغلام و شهرک بابا) سيستم كاناليزاسيون سطحى اعمار گرديده است. شبكه هاى آبرسانى شهرى در دو پلان تفصيلى بصورت نسبى معيارى تطبيق گرديده و باقى شهر فاقد يك سيستم آبرسانى معيارى است.

به لحاظ زيربنائى ترانسپورتى اين شهرداراي ۲۶٫۶ كيلومتر سرک آسفالت و بيش از ۳۰٫۴ كيلومتر سرک خامه بدون سرکهاى فرعى و كوچه ها ميباشد.

شاروالى باميان مطابق قوانين نافذه كشور مكلف به اداره امور شهرى و تأمين رفاه و نيازمندى هاى عمومى ساكنان شهر ميباشد و در اين راستا كارهاى زيادى صورت گرفته است اما به دليل محدوديت هاى بودجوى هنوز هم مشكلات زيادى فرا راه جامعه شهرى است كه شاروالى از طريق بودجه داخلى خويش كمتر قادر به حل آن ميباشد.

مجموع سرک های شهری و روستای به كيلومتر

در مجموع ۶۴ كيلو متر سرکهاى شهرى و ۹۳۴ كيلومتر سرکهاى ولايتى و ولسوالى در ولايت باميان وجود دارد و سرکهاى روستائى مربوط به رياست انكشاف دهات بوده در مورد معلومات خواهند داد.

مجموعه سرک آسفالت شده و جغل اندازى شده به كيلومتر

در مجموع ۱۹۱٫۸ كيلو متر سرکهاى آسفالت و ۸۰۶٫۲ كيلو متر سرکهاى شهرى و سرکهاى عمومى جغلى هستند. تعداد ميادين هوايى ولايت.

در ولايت باميان فقط يك ميدان هوايى كوچك براى نشست طيارات خرد وجود دارد.

دسترسی به ترانسپورت هوایی و زمینی

در ولايت باميان نسبت نبود ميدان هوايى معيارى ترانسپورتى همه نقل و انتقالات زمينى صورت مى گيرد.

دسترسى به انرژى برق

در مركز ولايت برق آفتابى به توان مجموعى ۱,۰۳ ميگاوات، برق آبى ۵۰ كيلووات و برق حرارتى ۵۰۰ كيلووات و در ولوسالى هاى برق آبى كوچك و آفتابى به ظرفيت ۲۶۶۳ كيلووات توليد مى گردد.

دسترسى به آب اشاميدنى صحى

فيصدى دسترسى مردم به آب صحى از طريق اعمار شبكه هاى آبرسانى ، حفر چاه هاى دستى ، ترميم و محافظت چشمه ها و حفر قنات و كاريزها تا سال جارى (۱۳۹۶) به ۴۷,۴۵۵ % ميرسد .

دسترسى به خدمات مخابراتى و تكنالوژى معلوماتى

پوشش خدمات مخابراتى در سطح ولايت باميان در حدود ۸۵ %.

خدمات انترنتى در حدود ۱۵ %.

دسترسى مردم به رسانه ها و اطلاعات جمعى در حدود ۹۰ %.

دسترسى ادارات حكومتى و سكتور خصوصى به انترنت در حدود ۵۰ %.

دسترسى ادارات حكومتى به خدمات پستى ۱۰۰ %.

تعداد فابريكات توليدى / صنعتى ونوع فعاليت شان

در اين ولايت صرف يك فابريكه توليد گچ ، يك فابريكه كوچك توليدچپس و يك فابريكه توليد خشت پخته وجود. كه نسبت عدم برق صنعتى فابريكات توليدى ديگر وجود ندارد.

پارك هاى صنعتى

در ولايت باميان نسبت عدم برق صنعتى كدام پارك صنعتى تا بحال ايجاد نگريده اما در ماستر پلان شهرى باميان ساحه پارك در نظر گرفته شده است.

اشتغال نفوس در سكتور زيربنا

نسبت كم توجه ي در قسمت فعاليت هاى زيربنائى مانند استخراج معادن تعداد خيلى محدود بوده و ندرتاً استخدام مى شود.

انواع معادن در صورت سروي مساحت و ظرفيت معادن ذكر گردد.

معادن فلزات سروي شده (۱- معدن آهن ساحه حاجيگ و لسوالى شيبير مساحت معدن ۳۲ km كيلومتر مربع ذخيره احتمالى ۲ ميلياردين فيصدى آهن در سنگ هاى معدنى حد اوسط ۲.۶۳- معدن آهن ساحه سياه دره يكاولنگ ولايت باميان سروي جيوفزيك شده ذخيره فعلى معدن حدود ۵۰۰ مليون تن و فيصدى آهن در سنگ هاى معدنى ۷۰%). معادن سروي شده غيرفلزات (معدن سنگ گرانيت برنگ سرخ ساحه شهيدان مركز باميان ذخيره معدن بشكل زيرزمينى وبرهنه ميباشد كه به مليون ها تن ميرسد. معدن سنگ تراورتن ساحه پيتاب لغمان مركز ذخيره ۵۰۰ هزارتن، معدن ذغال سنگ ساحه آشپشته و كليچ ولسوالى كهمردين ذخيره ۳۰ مليون تن ميرسد). قابل ياد آوريست در

حدود بیشتر از ۲۰ ظواهر مفیده معدنی از سنگ های مس، سرب، انتی مونی، ذغال سنگ، مرمرها، رخام، گچ، سلفر، ابرک، و سایر انواع معادن شناسائی و سروی مقدماتی جلوجیکی صورت گرفته است.

معادن که استخراج شده است با ظرفیت استخراج سالانه

در سالهای اخیر صرف معادن مواد ساختمانی تحت پروسه استخراج قرار گرفته که ظرفیت استخراجی سالانه سنگ پارچه ۳۰۰۰۰ متر مکعب ریگ جغل ۱۰۰۰۰ متر مکعب می باشد.

عواید سالانه معادن

عواید سالانه صرف از مدرک معادن مواد ساختمانی میباشد که طور اوسط حدود ۲ ملیون افغانی میباشد.

اشتغال نفوس در معادن

افراد واشخاصیکه مستقیماً در فعالیت های معدنکاری معادن مواد ساختمانی شامل میباشد حدود ۱۰۰ تن.

میزان مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور زیر بنا و منابع طبیعی (حد اقل ۵) سال قبل

مصارف بودجه انکشافی اختیاری و غیر اختیاری از سال ۱۳۹۲-۱۳۹۶ قرار زیل میباشد

در سال مالی ۱۳۹۲-۸۹۳۴۱۳۷۲۹ افغانی

در سال مالی ۱۳۹۳-۱۳۰۸۰۹۹۹۹۴ افغانی

در سال مالی ۱۳۹۴ - ۶۲۸۰۶۴۴۵۳ افغانی

در سال مالی ۱۳۹۵-۳۳۷۰۰۸۳۹۳ افغانی

در سال مالی ۱۳۹۶-۵۲۵۶۰۶۶۴۹ افغانی

موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زیر بنا و منابع طبیعی

بانک انشاف آسیایی و بانک جهانی از پروژه های انکشافی به خصوص در قسمت ساختمان سرکها حمایت مالی می کنند. همچنان موسسه AKF،

۲- ۴ سکتور زراعت، آبیاری و مالداري

بامیان یکی از ولایت های کمتر توسعه یافته در افغانستان به شمار می آید، زیر بنا های اقتصادی برای باشندگان محلی نا کافی و ظرفیت سرمایه گذاری های آنها برای برداشتن گامهای جدید بسیار پایین است، از این رو سرمایه گذاری ها برای آغاز فعالیت های دوباره اقتصاد روستایی بیشتر نیاز مند آن است که از طریق دولت و کشور های تمویل کننده تکمیل و حمایت گردد. به عبارت دیگر، ممکن است برای دولت و کشور های تمویل کننده، واقعیه بنانه نباشد که ولایت بامیان را از نظر سرمایه گذاری جز به هدف کاهش فقر در اولویت قرار دهند، به این ترتیب پلانی را که نیازمند سرمایه گذاری قابل ملاحظه باشد (مانند تکنالوژی عالی و پیشرفته) در سیستم حمایتی دولتی در نظر نمیگیرند و نیز هر پلانی که قادر به عملی شدن نباشد مورد حمایت دولت قرار نمیگیرد، بنا این وظیفه حکومت محلی و پلانگذاران و پالیسی سازان ولایت بامیان است که با در نظر داشت شرایط جغرافیایی و اقلیمی ظرفیت های بالقوه موجود در ولایت بامیان را شناسایی و طبقه بندی نموده و با درک واقعیت های عینی پلان های انکشافی این ولایت را

طوری عیار سازند که بیشتر توسط خود باشندگان این ولایت با حمایت اندک دولت و کشور های تمویل کننده قابل اجراء و تطبیق باشد.

زراعت پیشه اساسی مردم و کلید اصلی توسعه و انکشاف در ولایت بامیان به حساب می آید، انکشاف زراعت در ولایت بامیان نیازمند پلانگذاری های دقیق، واقعینانه و موثر کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت است؛ در پلان های کوتاه مدت باید به نیاز های جدی و عاجلی توجه گردد که رفع این نیاز ها، تاثیرات آنی و فوری در بهبود سطح تولیدات زراعتی و وضع اقتصادی و اجتماعی دهاقین وارد مینماید مانند رسیدگی به حالت های اظطراری، توزیع تخم های اصلاح شده بذری، کود کیمای، ادویه جات زراعتی و مالرداری و پروژه های کوتاه مدت اشتغال زار، زود ثمر و پایدار مانند ایجاد یک مرکز تولید بایو بریکیت، تاسیس مرغداری مرکزی و غیره.

زراعت و مالرداری منبع کار و در آمد برای حدود ۱۰۰۰۰۰ دهقان دراین ولایت میباشد و زارعین کوچک که هر کدام کمتر از ۲ جریب زمین دارند بیشتر از ۸۰ درصد مجموع زارعین ولایت را تشکیل میدهند.

فصول زراعتی در بامیان اکثراً یک فصله بوده و زمان کشت بهاری از اول حمل تا اول جوزا و زمان کشت خزانی از اول میزان تا دهم عقرب است. محصولات زراعتی این ولایت در مجموع ۳۳ نوع گذارش شده که پیداوار عمده آن عبارت از: گندم، کچالو، جو، باقلی، مشنگ، عدس، شاخل، جواری و غیره و سبزیجات از قبیل زردک، شلغم، پیاز، کرم، گلپی، کاهو، مرچ، گندنه، کدو، بادرنگ، ملی و غیره و میوه جات از قبیل زردآلو، گیلاس، سیب، ناک، آلبالو، بادام، چهارمغز، توت و همچنین نباتات طبی و عایداتی مانند هنگ، زیره، شیرین بویه... و غیره.

محصولات زراعتی دهاقین ولایت بامیان به طور اغلب توسط دلالان و خریدارهای پرچون خریداری می گردد. محصولات گندم و جو در داخل ولایت به فروش می رسد؛ اما کچالو ۶۰-۷۰٪ به خارج ولایت مانند کابل، مزارشریف و کندوز و حتی به خارج کشور نیز صادر می گردد. محصولات زراعتی بدون اینکه بسته بندی و پروسس شود به شکل تازه به فروش می رسد و منفعت لازم نصیب دهاقین نمی گردد.

مالرداری در این ولایت به شکل سنتی بوده و مهمترین احشام حیوانی عبارت از گوسفند، بز، گاو اسپ، مرکب و قاطر می باشد، پرورش مرغ های خانگی توسط اکثر فامیل ها در این ولایت مروج بوده و زنبور داری نیز در این اواخر رایج گردیده است؛ محصولات حیوانی بدلیل عدم امکانات بسته بندی و پاستوریزه شدن به شکل ابتدایی و محلی برای خریداران پرچون به فروش می رسد و دهاقین از عاید مناسبی بهره مند نمی گردند.

منابع طبیعی در این ولایت به اثر عدم حاکمیت دولت مرکزی در سالهای جنگ و استفاده مفرط وبی رویه مردم شدیداً تخریب گردیده است.

در پلان های میان مدت و دراز مدت به مسایلی پرداخته شود که از یکطرف سطح تولیدات زراعتی ولایت بامیان گراف سعودی خود را حفظ و از جانب دیگر بعد از مدت چند سال سیمای ظاهری بامیان تغیر نموده جاذبه توریستی آن بیشتر و دهاقین ولایت بامیان از حالت بخور و نمیر به دهاقین تجار تبدیل گردیده و از لحاظ اجتماعی و اقتصادی به پای خود استوار باشند، زمینه سرمایه گذاری های کلان مساعد و بامیان به یکی از مراکز دادو ستد امتعه تجارتی زراعتی در افغانستان تبدیل گردد. بطور مثال: زمین های زراعتی در ولایت بامیان بطور کل شیب دار و اکثریت دهاقین ولایت بامیان را دهاقین کوچک تشکیل میدهد که هر دهقان کمتر از دو جریب زمین داشته، قطعات زمین های آنان کوچک و استفاده از ماشین آلات زراعتی را غیر ممکن میسازد. از جانب دیگر ولایت بامیان دارای اقلیم سرد

و خشک بوده برای تولید میوه جات و سبزیجات سرد سیری مساعد ترین شرایط را دارامیباشد که تولیدات زراعتی و باغداری آن عاری از امراض و آفات بوده کیفیت آن عالی و دارای مارکیت خوب میباشد، بدین ترتیب دهاقین بامیان میتوانند به احداث باغهای تجارتي اقدام و بعد از گذشت چند سال حاصلات زمین های شان را اعظمی نموده و از فی واحد زمین عوایید خالص بیشتری بدست آورند و در عین حال با استفاده از روشهای انتر کروپنگ و سایر تخنیک های بهتر زراعتی با کشت گندم، کچالو و سایر سبزیجات در میان باغهای شان حاصلات سالهای قبل را نیز بدست آورند.

هدف و نتایج کلي سکتور زراعت اعاده اقتصاد مشروع زراعتي افغانستان از طریق مصئونیت غذاي وکاهش فقر در افغانستان، کمک با دهاقین در جهت تولید و حفاظت از منابع طبیعی افغانستان برای رشد پایدار و مهار کردن منابع آبی؛ بهبود زیر بنایی فزیکي روستائي و سیستم آبیاري، توسعه بازار ها، مارکیتنگ محصولات زراعتي، تولیدات حیوانی گوشت، شیر، تخم و ازدیاد تولید پشم بخاطر رشد صنایع دستی قالین، گلیم و غیره و انکشاف منابع بشري زمینه های بهتری اشتغال و سطح دوچند تولید گندم تا پایان سال ۱۳۹۶ ازدیاد حاصلات با ارزش باغداری (سیب، زردالو و بادام) توسعه سیستم های جدید آبیاري صادرات میوه خشک و تازه در ودرسطح ولایت بامیان ازدیاد حاصلات کچالو، محصولات حیوانی، گوشت، قروت و فروش و آن به بازار های داخلی کشور همچنان ضرورت احساس میگردد تا در صنعت تغذیه حیوانات سرمایه گذاری صورت گیرد افزایش محصولات مالداري از طریق تغذیه بهتر صورت گیرد.

ساحات بیشتر جنگلات غرض استفاده محروقات و یا هم مواد تعمیراتی قطع گردیده که قسمت احیاء مجدد جنگلات فعالیت های همه جانبه و ایجاد قوریه جات به شدت جریان داشته و ۵۰ قوریه جدید در سطح ولایت احداث گردیده است.

برنامه های حفاظت از زندگی حیات وحش پلانهای اداره ساحات حافظت شده به منظور مصئونیت و استفاده با پاپلان از ساحات با ارزش طبیعی بامیان طرح ریزی گردیده و در زمینه کار جریان دارد.

سکتور زراعت در سطح ولایت بامیان عبارت از بزرگترین بخش اقتصاد جامعه و عاید ملی را تشکیل داده که بالا رفتن عاید ملی عاید اسعار دولت نیز بالا میرود که در حدود ۹۰٪ مردم بامیان مشغول زراعت و مالداري میباشد.

قلبه و کشت زمین های زراعتی تا به حال به صورت عنعنوی جریان داشته که آهسته آهسته بطرف میگانیزه در حال تغیر میباشد.

به اساس معلومات فعلی تعداد مواشی بنا بر عوامل خشک سالی ۱۵٪ کاهش یافته است که در سالهای بعدی شاهد ازدیاد ۱۰٪ آن میباشیم در چراگاه ها فرسایش خاک بیشتر صورت گرفته که ساختمان چراگاههای طبیعی را تاحدی آسیب پذیر میسازد.

ولایت بامیان متشکل از تپه، دره ها و دشت های ناهموار میباشد که تنها در حدود ۱۰٪ آن قابل زرع میباشد و ریاست زرع بامیان کوشش مینماید که تعادل میان مصرف محصولات و تولید را حفظ نماید.

اکثراً زمین ها زراعتی در معرض فرسایش خاک قرار داشته که با ایجاد واتر شید ها که در بعضی ساحات احداث گردیده تا به جای از فرسایش خاک جلوگیری مینماید و نیز ایجاد باغات بر علاوه سربیزی از فرسایش خاک جلوگیری مینماید.

۵-۲ عرضه تقاضای مواد غذایی

محصول اصل افغانستان گندوم بوده ، که با تفاوت سالانه تقریباً ۸۰ درصد غله جات کشور محسوب میگردد. با توجه به CSO مصرف غله جات سالانه برای فی نفر ۱۸۰ کیلو گرام بوده، و مصرف گندوم ۱۶۰ کیلوگام یعنی ۸۹ فیصد محسوب میگردد .

محاسبات و برآورد مصرف گندم ۱۶۰ کیلو گرام فی نفر در هر سال به عنوان مصرف غذا بوده و جمعیت ولایت بامیان ۵۶۸ هزار نفر (سال ۲۰۱۱) میرسد، ممکن است مصرف مواد غذایی سالانه در ولایت حدود ۹۱ هزار تن تخمین زده شود. باتوجه به گزارش چشم انداز زراعتی (پست ۳۱ می ۲۰۱۱)، حجم تولید در سال ۲۰۱۱ به ۲۸ هزار تن میرسد، و تخمین زده میشود که حدود ۶۳ هزار تن از خارج ولایت وارد میشود. از جانب دیگر، گزارش پستی جمعیت ولایت را به عنوان ۴۱۸، ۵ هزار نفر، و محاسبه مقدار کمبود گندم به عنوان ۷، ۴۶ هزار تن پس از کسر دانه ها و کسانیکه پس از برداشت محصول آسیب دیده اند تخمین زده است. به عنوان نتیجه ، کمبود مواد غذایی را در ولایت بامیان به عنوان "سطح میانی"، دسته بندی نموده و مقدار کمبود "از ۲۵ تا ۵۰ هزار تن" است. این ولایت در سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ نیز به همین مقدار طبقه بندی شده بود، نشان میدهد که کمبود مواد غذایی در ولایت از سابق است. کشاورزی در ولایت بامیان اساساً مشکل از بخش کشاورزی جحت امری معاش است. مناطق به مصاحبه با شوراهای انکشافی و لسوالی در سال ۲۰۱۲، میزان خود کفایی غذایی هر ولایت، مخصوصاً گندم در جدول ۴-۱۲ نشان داده شده است. فرضیاتی وجود دارد که این میزان به اساس حد اوسط مصرف گندم بر فی نفر در افغانستان محاسبه نشده است، که ۱۶۰ کیلوگرام، اما به مصرف حقیقی گندم در هر ولایت است.

ولسوالی موضوع	مرکز بامیان	کهلمرد	پنجاب	سیغان	شیر	ورس	یکاولنگ
میزان خود کفایی غذا "(مخصوصاً گندم) (%)	۳۰	۵۰	۸۰	۴۰	۳۰	۱۵	۴۰

منبع: تیم تحقیقاتی پروژه احیاء اجتماعی - اقتصادی (نتایج گفتگوها با اعضای شوراهای انکشافی و لسوالی)

در حدود ۶۰٪ از گندم که غذای اصلی است، از ولایات دیگر افغانستان به این ولایت وارد شده است محصولات وارداتی زراعتی از جمله برنج، آر، روغن نباتی، غله جات، شکر، سبزیجا، میوه های تازه غیره نیز وجود دارد. جز کچالو که از جمله محصولات صادراتی میباشد. نظر به گفته تکامل امینی غذایی سال ۲۰۱۰ (USAID) با وجودی برداشت خوبی از غله جات در سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ ولایت بامیان به عنوان تولید کننده متوسط مواد غذای نا امن طبقه بندی شده و در نظر گرفته شده است که این ولایت یکی از ولایات ایمنی غذای باشد. باتوجه به "PDP" بامیان مشخصات ولایتی، ۲۰۰۷ "وزارت احیاء و انکشاف دهات"، حدود ۳۰٪ از خانواده ها در ولایت در فقر بوده و مشکلات نیازهای غذایی خود را حداقل ۳ تا ۶ بار در سال بدست میاورند، در حالیکه ۳۷٪ از خانواده با هم چو مشکل سه بار در سال روبرو اند. تخمین زده میشود حدودی ۲۵٪ از جمعیت این ولایت به دریافت کالری جهت حفظ سلامتی خوب روزانه ضرورت دارند. در تمام ولایت، در حدود ۷۷٪ مردم دارای تنوع کم مواد خوراکی روزانه با مصرف مواد غذایی غریبانه میباشند. (معلومات هر منطقه در دسترس قرار ندارد). تحت چنین شرایط، ۲۸ درصد از جمعیت در ولایت بامیان اعتبار کمک های غذایی سال ۲۰۰۵ را دریافت نموده اند.

۶-۲ اوضاع بومى شناختى زراعت

نواحى بومى

ولايت باميان را نظر به آب و هواى خشك به منطقه كوهستانى دسته بندى كرده اند . درحل كه علف ودرختچه ها ، پوشش گياهى غالب هستند، برخى ازتغييرات زيست محيطى برخى از مناطق رادر بر دارد . طبقه بندى سازگار با محيط زيستهرمنطقه درجدول ۱-۴. ۱۰. نشان داده شده است.

محيط زيست به ولسوالى در ولايت باميان

ارتفاع	محيط زيست منطقه	ولسولى ها
۲۰۰۰-۳،۵۰۰	كوه ها نيمه بيابانى در افغانستان / جنگلات	كهمرى
۳۰۰۰-۴۰۰۰	كوه هاى نيمه بيابانى درافغانستان / علف زار هاى آلپ در غور ات هزاره جات	سيغان
۳۰۰۰-۴۰۰۰	علف زار هاى هزاره جات غور ات /كوه هاى نيمه بيابانى درافغانستان /كوه هاى مركزى وجنگلا	شيبير
۴۰۰۰،۲۵۰۰	علف زار هاى آلپ در هزاره جات /كوه هاى نيمه بيابنى در افغانستان	مركز باميان
۲۵۰۰،۳۵۰۰	علفزار هاى آلپ درهزاره جات /جنگلات خشك	يكاولنگ
۲۵۰۰-۳۵۰۰	علف زار هاى آلپ درغور ات هزاره جات /كوه هاى مركزى وجنگلات	پنجاب

منبع خصوصيات زيستى افغانستان (۲۰۰۸) UNEP

۷-۲ برنامه هاى سكتور زراعت، آبيارى ومالدارى

برنامه هاى مى سكتور زراعت، آبيارى ومالدارى كه نيازمندى هاى دهاقين و مالداران اين ولايت را هدف قرار مى دهد، نقش و تاثيرات مثبت خويش را روى اين قشر جامعه مى گذارند. اين برنامه ها عبارت اند از: ۱. تنظيم منابع طبيعى (Natural Resources Management)، ۲. توليد و حاصل خيزى محصولات زراعتى (Agricultural Production and productivity)، احياء اقتصاد زراعتى (Ag. Economic Regeneration)، تغييرمديريت (Change management). تمام پروژه هاى پيشنهاد شد براى سال ۱۳۹۷ در چهار جوب همين چهار برنامه متذكره مى واووليتهاى وظيفيتهاى موجوده ولايت باميان طرح وندوين گرديده است.

۸-۲ محصولات زراعتى

محصولات اصلى ومناطق قابل زرع

بر اساس گزارش ۳۳، نوع از محصولات كشاورزى درولايت باميان كشت شده است . از اين محصولات ، گندم وكچالو محصول اصلى هستند . منطقه كشت ودر صد از محصولات عمده اى در سال ۲۰۱۱ در جدول زير نشان داده شده است .

ويژگى هاى محصولات زراعتى درهر منطقه

منابع مختلف از اطلاعات مربوط به تولید محصول در هر ولسوالی بامیان، از جمله منطقه زراعتی محصولات اصلی نشان داده شده در جدول ۴-۳ قابل دسترس است. با این حال داده ها، اغلب نشان دادن انواع مختلف برای اطلاعات بسته به نوع منبع و گاهی اوقات اشتباه محاسبه نشان می دهد، اکثراً قابل اعتبار راندارند. با این حال، وضعیت تولید محصولات کشاورزی در هر منطقه می تواند تقریباً با انتخاب اطلاعات که به نظر می رسد معتبر و تلفیقی از آنها با اطلاعات به دست آمده از طریق مصاحبه به کشاورزان DAIL محلی قابل درک باشد. به علاوه، چنین ادراک میتواند بر اساس سازگاری با محیط زیست مناطق نشان داده شده در بخش الف ۶-۱/۶ (۱) گروه بندی شوند.

جدول ۶-۴. محیط زراعتی و مشخصات تولید در ولایت بامیان به اساس ولسوالی ها

ناحیه	محیط زراعتی	مشخصات زراعت	سایر مشخصات
بامیان	خشک و معتدل (در زمستان هم معتدل) زمین های هموار و آهسته خاک خشک (Luthol) از لحاظ منابع آبی نسبتاً غنی	بیشتر گندم برای مصارف خودی، امکان زراعت انواع محصولات زراعتی زراعت میوه ها علوفه به مثابه محصولات نقدی	شیوع طاعون امراض عام است
پنجوا	خشک و معتدل (در زمستان هم معتدل) زمین های هموار یا نشیب آهسته خاک خشک (Luthol) منابع آبی کم و خشک سالی شدید با وقوع سیلاب های متواتر	گندم وجود برای مصارف خودی اما به شکل نهالی (ساقه) به حیث ت علوفه در زمان خشک سالی به فروش می رسد میوه منبع عاید است اما محصولات آن پایین است	خرابی های ممتد در اثر خشک سالی . متلاشی شدن و فرسایش زمین ها در اثر سیلاب ها مشهور است.
پنجوا	سردحتی در تابستان زمین های هموار و یا شیب آهسته بیشتر خاک رسوبی تجمع آب چشمه و دریا	کشت گندم برای مصارف خودی کچالو منبع اصلی عاید است؛ میوه وسبزی جات نیز تولید می شود	توسعه ها تخریکی به دلیل مشکلات امنیتی به تعویق افتاده است. شیوع طاعون و امراض عام است
پنجوا	در تمام سال نسبتاً سرد زمین های نسبتاً هموار بیشتر خاک رسوبی تجمع آب دریاها	کشت گندم برای مصارف خودی منبع عایداتی از طریق زراعت کچالوبا استفاده بیش از حد مواد کیمیاوی زراعتی و پروسس سایر سبزی ها	فرسایش خاک و شیوع طاعون و امراض در اثر تداوم زراعت یک نوع محصول.

فرسایش خاک و شیوع امراض به دلیل زرع یک نوع محصول.	کشت گندم برای مصارف خودی حبوبات برای علوفه و سبزی جات مانند کچالو برای مصر خودی زرع میگردند.	مربوط به جای اما به طور عموم مرد . زمین های هموار و یا شیب آهسته. اساسا خشک، خاک رسوبی در بستر دریا غنی از آب چشمه و دریا	تک‌پایه
متلاشی شدن خاک در اثر سیلاب ها . سردی در تمام مدت سال	کشت گندم و جو برای مصرف خودی حبوبات که برای م	بسیار سرد زمین های هموار و یا شیب آهسته خاک خشک (Lithosol) (تجمع آب از چشمه ویا دریا .	دو پایه
آبیاری و محصول(انواع مخلف) توسعه نیافته اما ظرفیت برای محصولات خوراکی مانند گیلاس وجود دارد. منبع اصلی عاید مالداری است(محصولات گوشت و لبنیات)	گندم، جو و حبوبات بیشتر برای مصارف خودی زرع می شود. تنها محصولات مازاد حوبات برای محصولات نقدی اند.	سرد (شمال) ، معتدل (جنوب) زمین های هموار و یا شیب آهسته خاک خشک (Lithosol) تجمع نسبی آب از دریاها چشمه ها اما به دلیل عدم سیستم آبیاری توسعه یافته استفاده نمی شود	سه پایه

محصولات زراعتی ولایت بامیان

مجموع للمی به هکتار		مجموع آبی به هکتار			
مجموع تولید به تن	مجموع للمی	مجموع تولید به تن	مجموع آبی به هکتار		
		۵۶۳۰۸,۵۷	۲۴۶۷۳		غله جات
۸۲۶۶,۳	۱۷۸۳۰			گندم للمی	گندم
		۵۳۰۰۷,۷	۲۱۶۲۷	گندم آبی	
		۳۵۶,۲۴	۳۴۰		جواری
۲۶۵,۲۲	۴۴۱	۱۳۲,۶۱	۴۴۱	للمی	جو
		۱۳۷۸,۸۲	۲۷۰۶	آبی	
		۱۴۳۳,۲	۶۳۰		برنج
		۳۵۲۷۷۹,۷۴	۱۸۱۱۸,۰۵		سبزی جات مجموعاً

		۳۵۱۰۸۴	۱۷۶۹۰		کچالو
		۳۶۰,۸۹	۷۳		پیاز
		۲۱۱,۷	۴۸		بادنجان رومی
		۴			بادرنګ
		۴,۷۵	۱		بادنجان سیا
		۷۴	۲۴		کدو
		۱۶۶,۴	۴۰		کرم
		۱۰۶	۴۱		ګلپی
		۳۱۷	۵۵,۵		زردک
		۳۱۵	۴۰		شلغم
		۱۲	۶,۰۵		ګندنه
		۱۵	۱۶		بامیه
		۲۲	۱۶		ملی سفید
		۳۰	۱۷,۵		کاهو
		۳۲	۱۸		ملی سرخک
		۲۵	۳۲		دیګر سبزیجات
		۴۰۷۸,۲۸	۳۲۵۷		حبوبات
		۱۱۴۶	۹۷۶		باقلی
		۵۹۰,۴	۶۵۳		مشګ
		۱۲۹۸,۸	۷۷۷		کولول
		۳۶۲,۹	۳۸۰		شاخل
		۲۵۰,۲۳	۱۸۴		عدس
		۶۵,۹	۴۵		نخود
		۳۳۴,۴۵	۲۱۰		لوبیا
		۲۹,۶	۳۲		دیګر حبوبات
		۲۶۸۵۵,۷۴۷	۳۴۱۸,۵۵		میوه جات
		۱۹۰۶۵,۹	۲۰۴۶		سیب
		۷۶۳۵,۶	۱۲۹۹		زردآلو
		۲۴,۴۰۶	۲۹,۵		بادام
		۰,۰۶	۲		آلو
		۰,۰۷	۱,۰۵		آلو بالو
		۱۸,۵۲	۹		شفتالو
		۴۰,۰۷	۶,۵		انګور

چهار مغز	۸	۱۱,۰۷	
ناک	۷,۵	۴۵,۰۱۴	
انجیر	۰	۰	
سایر میو جات	۱۰	۱۵,۰۳۷	
علوفه جات	۹۹۴۶		
شیدر	۳۲۶۰		
رشفه	۶۶۸۰		
سایر علوفه جات	۶		
مجموع ساحات تحت کشت آبی	۵۹۴۱۲,۶		
مجموع ساحات تحت کشت للمی			۱۸۲۷۱

مشخصات ناحیه ای مالداري

تعداد حیوانات که در ولسوالی هی بامیان در سال ۲۰۱۱ زندگی میکند در جدول الف ۱-۵ نشان داده شده است. تعداد مجموعی تمام حیوانات اهلی بعد از سال ۲۰۰۳ افزایش یافته است این نشان دهنده اینست که وضعیت زندگی برای حیوانات بعد از جنگ های داخلی و خشک سالی که تا سال ۲۰۰۰ ادامه داشت؛ سهل شده است.

مواشی	مركز بامیان	سبغان	کهرد	پنجاب	ورس	نگونگ	شیر	مجموعه	
								۲۰۰۱	۲۰۰۳
گاو	۵۷'۶۰۰	۲۲'۲۰۰	۲۵'۰۰۰	۷۱'۳۱۸	۱۴'۵۰۰	۹۸'۳۰۰	۴۰'۰۰۰	۲۹۵'۹۱۸	۷۷'۸۹۳
اسب	۲'۰۶۱	۱۵۰	۱۸۰	۴۰۰	۳۱۰	۲۰۰	۵۰۰	۳'۸۰۱	۲'۶۹۱
خر	۴۸'۳۱۰	۱'۳۱۰	۱'۳۶۰	۲۰'۰۰۰	۵'۰۵۰	۲۰'۰۰۰	۵'۰۰۰	۱۰۰'۸۳۰	۴۹'۹۰۵

گوسفند	۲۸۸۰۰	۳'۸۲۰	۴'۲۰۳	۲۰۰'۰۰۰	۱۰۲'۰۰۰	۲۹۴'۹۰۰	۲۰'۰۰۰	۶۵۳'۷۲۹	۲۲۷'۶۵۰
بز	۴۶'۰۸۰	۱۸'۷۳۰	۸'۴۸۰	۵'۰۰۰	۲۰'۵۰۰	N/A	۶'۰۰۰	۱۰۴'۷۹۰	۶۰'۱۴۳
مرغداری	۱۲۰'۹۶۰	۲۵'۰۰۰	۲۸'۰۰۰	۴۰'۰۰۰	۵۰'۰۰۰	۷۸'۶۴۰	۱۵'۰۰۰	۳۵۷'۶۰۰	۱۳۳'۴۳۱

جدول ۱-۱۱ تعداد حیوانات درولسوالی های بامیان

منبع: سروی روی اوضاع اجتماعی-اقتصادی توسط SEARAP

دروالایت بامیان تولیدات زراعتی زیادی وجود دارد اما عمده ترین محصولات زراعتی که بطور پیش فروش (عمدتا بیانه) بین دهاقین وخریداران/دلان کوچک وشرکتهای زراعتی صورت می گیرد عبارت از کچالو، میوه جات، و گندم بذری میباشد :

کچالو : مجموع حاصلات بدست آمده کچالو درسطح ولایت بامیان در سال ۱۳۹۶ مقدار ۳۵۰۰۰۰ تن بوده که حد اوسط قیمت فی سیر آن امسال مبلغ ۱۲۰ افغانی در سطح ولایت تثبیت شده وارزش مجموعی آن مبلغ ۵'۹۶۴'۰۰۰'۰۰۰ افغانی میشود.

گندم بذری : مجموع تخم بذری تولید شده گندم خزانی درسطح ولایت بامیان در سال ۱۳۹۶ مقدار ۳۳۰ تن بوده که حد اوسط قیمت فی تن آن مبلغ ۳۵۰۰۰ افغانی از سوی وزارت زراعت تثبیت شده وارزش مجموعی آن مبلغ ۱۱'۵۵۰'۰۰۰'۰۰۰ افغانی میشود.

میوه جات (سیب) : مجموع حاصلات بدست آمده سیب درسطح ولایت بامیان در سال ۱۳۹۶ مقدار (۲۱۵۰) تن بوده که حد اوسط قیمت فی تن آن مبلغ ۲۸۴۰۰ افغانی درمارکیت تثبیت شده وارزش مجموعی آن مبلغ ۶۱'۰۰۰'۰۰۰'۰۰۰ افغانی میشود.

میوه جات (زردآلو) : مجموع حاصلات بدست آمده زردآلو درسطح ولایت بامیان در سال ۱۳۹۶ مقدار (۴۰۰۰) تن بوده که حد اوسط قیمت فی تن آن مبلغ ۳۲۰۰۰۰ افغانی درمارکیت تثبیت شده وارزش مجموعی آن مبلغ ۱۲'۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰ افغانی میشود.

فواید

رفع مشکلات مالی فوری دهاقین کم درآمد: دهقان میتوانند با پول بدست آورده از مدرک قرار داد محصول قبل از رفع حاصل مشکلات مالی خویش را الی فروش محصول مرفوع ساخته وامورات زراعتی را بطور درست به پیش ببرد.

حصول اطمینان از فروش محصول : محصولات که قبل از رفع حاصل بین دهقان و تاجر و یا شرکت زراعتی بعد از رفع حاصل بلافاصله خریداری از بالای مزرعه آنرا تسلیم شده و انتقال میدهد که در این صورت دهقان از عرضه محصول مطمئن میباشد.

نواقص

استثمار، انحصار و فروش محصولات به قیمت پایین: دهاقین بخاطر داشتن مشکلات مالی ناگزیر میشوند که همه ساله محصولات شانرا به قیمت اندک و پایین تر از بازار ازاد قبل از حاصل برداری به تاجران محلی که قبلا متعهد شده اند بفروش برساند که در این صورت زیان های اقتصادی را متحمل شده و هستند دهاقین که حتی نمیتوانند مصارف انجام شده خویش را جبران نماید.

خطر ضرر اقتصادی برای تاجران: موارد متعددی اتفاق افتاد است که تاجران محصول زراعتی دهاقین را قبل از رفع حاصل خریداری نموده اما در زمان رفع حاصل به دلیل مشبوع شدن بازار و عرضه خیلی زیاد نرخ شدیداً پایین آمده که زیان اقتصادی جبران ناپذیر را متوجه تاجران ساخته است. حتی در موارد منجر به سقوط کار و تجارت تاجران محلی گردیده است.

معلومات درباره حجم و فیصدی تولیدات پیش فروش توسط جدول ذیل ارایه گردیده است.

شماره	نام محصولات عمده زراعتی	فیصدی دهاقین که از فروش پیش فروش استفاده میکند
۱	کچالو	۳۰٪
۲	سیب	۶۰٪
۳	زردآلو	۵۰٪

زراعت اورگانیک (Organic Agriculture)

۱. چگونگی وضعیت زراعت اورگانیک در ولایت بامیان:

در ولایت بامیان محصول زراعتی اورگانیک که دهاقین آنرا تولید نماید وجود ندارد به استثنا نباتات کوهی و طبی (شیرین بویه و هنگ) که اکثراً بهره برداری و فروش آن دست و پا گیر بوده و میزان بهره برداری آن سالانه اندک میباشد. تولید عسل خالص نیز در این ولایت با استفاده از عصاره گلپای کوهی صورت میگیرد که تولیدات سالانه آن در بامیان حدود ۲۰ تن در سال است. همچنان تولید گندم للمی به شکل اورگانیک بوده که مقدار تولید آن نظر به میزان بارندگیهای سالانه متفاوت و در حالت نوسان قرار دارد. گندم للمی تولید شده مارکیت و مصرف کننده خاص در افغانستان ندارد و اکثراً به منظور مصرف خانواده های دهاقین تولید میشود.

ارزش محصولات زراعتی	۲۱۷۲۸۱۹۶۱۵ - افغانی
میزان محصولات زراعتی	۳۱۳۹۹۴ متریک تن
محصولات عمده صادراتی زراعتی	۱۹۴۷۵۵ متریک تن

در حدود ۵ و ۴ از ساكنين ولايت بابت باميان به مصئونيت غذائى دست رسي دارند.	مصئونيت غذايى در سطح ولايت
در ولايت باميان تاهنوز كدام سرد خانه معياري كه بتواند محصولات زراعتى را درآن ذخيره نمود وجود ندارد.	تعداد سرد خانه ها
در حدود ۱۰۰۰ كانال آبياري در ولايت باميان موجود است.	تعداد كانال هاى آبياري
در ولايت باميان بتعداد ۳۱ ذخيره آبى به ظرفيت ۱۶۲۷۷ متر مكب موجود است.	تعداد ذخاير آب زراعتى
در ولايت باميان يك بند آب گردان به ظرفيت ۳۷۰۰ متر موجود بوده	بند هاى آب گردان
در ولايت باميان يك فارم تحقيقاتى زراعتى به مساحت ۲۲ جريب زمين موجود است. تاهنوز كدام فارم حيوانى وجود ندارد.	فارم هاى حيوانى و زراعتى
جواب: بودجه انكشافى سكتور زراعت طى ۵ گذشته از سال ۱۳۹۲- ۱۳۹۶ مبلغ ۲۵۹۱۱۳۵۷۰۵ - افغانى بوده است.	بودجه انكشافى سكتور زراعت از پنج سال به اين طرف
جواب: ميزان مصرف بودجه انكشافى سكتور زراعت درحدود ۹۵% بوده كه مبلغ ۲۴۶۱۵۷۸۹۲۰ بوده است .	مصرف بودجه انكشافى سكتور زراعت از پنج سال به اين طرف
مجموع عوايد يكساله رياست زراعت بابت سال ۱۳۹۶ مبلغ ۳۳۴۶۴۰ - افغانى ميباشد.	مجموع عوايد سكتور زراعت
ADF,AAIP,AKF,ACTION AID,MEDIAR,SOLIDARITES,GRES, MADERA, WCS, UNEP, CRS, ECOA	مؤسسات همكار سكتور زراعت

در كل مسايل انكشافى سكتور زراعت را در سطح ولايت ميتوان قرار ذيل خلاصه نمود:

ناحيه اول: ناحيه پرورش محصولات باغداری.

موقعيت: ساحاتى در ولسوالى كهمرى با ارتفاع كمتر از ۳۱۰۰ متر.

ظرفيت هاى توسعه اى:

هر چند اين ساحه شيب دار بوده و درجه حرارت بلند دارد، منابع آبى قابل دسترس در ساحه موجود بوده و بارندگى نيز وافر است.

باغداری در اين ناحيه فعال بوده و زردآلو خشك شناخته شده است، مخصوصا براى صادرات.

انواع متفاوت محصولات در اين ناحيه زرع مى شوند و زمان محصول بردارى تقريباً دو ماه پيش تر از ساير ولسوالى هاى ولايت باميان است.

زنبور داری به كمك سازمان هاى غير دولتى و ساير نهاد ها در اين ناحيه فعال است.

محدويت هاى توسعه اى:

كانال ها در اين ناحيه توسعه نيافته و زراعت للمى در بعضى از ساحاتى عملى مى گردد كه مى تواند به مثابه زمين هاى آبى توسعه يابند.

کم آگاهی در باره وقایه از شیوع امراض باعث بروز چنین مشکلات می گردد.
هدایات پیشنهادی برای توسعه.

تقویت محصولات باغداری و ارزش دهی.

معرفی انواع زراعتی اصلاح شده و مدیریت مناسب زراعتی.

تنظیم گروه های تولید کنندگان نهال.

ایجاد انجمن های محصولات باغداری.

توسعه ایجاد تجارت محصولات و تولیدات زراعتی.

توسعه زراعت.

توسعه تدابیر برای عبور از زمستان.

تدابیر بهداشتی (ضد عفونی کردن کندو های عسل)

همکاری در محصولات میوه.

توسعه پرورش مواشی.

توسعه مدیریت غذایی، وقایه امراض، کنترل باروری وسایر موضوعات.

توسعه جاده ها در ولسوالی.

تمرکز بالای توانایی های انتقال محصولات به خارج از ولایت.

توسعه سیستم های آبیاری و فاضلاب

بازسازی سیستم های آبیاری با استفاده از آب دریا.

ناحیه ۲: توسعه زراعت سازگار با هوای خشک.

موقعیت:

ولسوالی سیغان و ساحات شمال غندک در ولسوالی شیر.

ظرفیت های توسعه ای:

ظرفیت عمده ای وجود ندارد.

محدویت های توسعه:

منابع آبی به دلیل آب و هوای خشک محدود اند، درجه حرارت بلند و حوزه های آبریز کوچک برای آبریز های دریا،

بارندگی، که در جریان اواخر مارچ الی اواخر اپریل دیده می شود، بسیار محدود است.

خرابی سیلاب هادر زمانی صورت می گیرد که بارندگی همزمان با ذوب شدن برف ها بیشتر می گردد.

تولید محصولات زراعتی برای تامین معیشت و تهیه مواد غذایی به دلیل خشک سالی های اخیر به مشکلات زیاد مواجه شده است.

در بعضی موارد که گندم باری مصارف خودی زرع می گردند باید به صورت علوفه به فروش برسند زیرا گندم به دلیل خشک سالی قبل از فصل در و خرمن خراب می شود.

در بخش های شمالی و لسوالی شیب، در قسمت های پائین دریا آب وافر وجود دارد هر چند این آب مورد استفاده قرار نمی گیرد، زیرا زمین های زراعتی در بالای تپه های واقع شده اند.

هدایات پیشنهادی برای توسعه:

معرفی زراعت سازگار با محیط خشک.

معرفی انواع زود الی میانه رس با ویژگی های مقاومت در برابر سردی.

توسعه ظرفیت حفظ آب در خاک با استفاده از تفاله گیاهان.

معرفی محصولات دوره یی.

توسعه پرورش مواشی.

توسعه مدیریت غذایی و قایه امراض کنترل باروری و غیره.

توسعه جاده ها در ولسوالی ها.

تمرکز بالای تامین وسایل حمل و نقل مواد در داخل ولسوالی.

توسعه سیستم های آبیاری و فاضلاب.

بازسازی سیستم های آبیاری با استفاده از آب چشمه و آب ذوب شده برف ها.

نصب آبگیر ها به منظور تامین آب برای زراعت.

ناحیه ۳: ناحیه توسعه محصولات زراعتی با ارزش بالا.

موقعیت:

ساحات جنوب غندک در شیر و ساحات شرفی شیرتو در ولسوالی مرکز بامیان با ارتفاع پائین تر از ۳۱۰۰ متر.

ظرفیت های توسعه ای:

آب وافر در دریا و تسهیلات نسبتاً پیشرفته آبیاری در این ناحیه موجود است.

این ساحه که نیمی از محصولات کشور را تولید می کند اعتبار ملی از نظر زرع کچالو دارد.

بخش ۸۰ کیلو متر از جاده میان ولسوالی مرکز بامیان و ولسوالی یکه ولنگ به کمک مالی بانک آسیایی توسعه یافته و

جاده های میان ولایت که به کابل و یا در داخل خود ولایت دسترسی دارند به طور وسیعی توسعه یافته است.

محدویت های توسعه ای:

تخریب زمین، هم چین شیوع امراض و آفات احتمالا به دلیل زرع مفرط کچالو و استفاده نا مناسب کود کیمیاوی به وقوع خواهند پیوست.

هدایات پیشنهاد برای توسعه.

توسعه عواید با افزایش ارزش کچالو.

معرفی انواع اصلاح شده و مدیریت مناسب فارم داری.

معرفی محصولات دوره یی

ایجاد انجمن های محصولات و فروشی کچالو.

توسعه ایجاد تجارت محصولات زراعتی.

توسعه پرورش مالداری.

توسعه مدیریت غذایی و قایه امراض کنترل باروری و غیره.

توسعه جاده ها در داخل ولسوالی.

تمرکز بر اتصال ساحات تولید به جاده های اصلی به مثابه مرکز توزیع (جمع آوری/ انتقال)

توسعه سیستم های آبیاری و فاضلاب.

بازسازی سیستم های آبیاری و فاضلاب با استفاده از آب دریا.

بازسازی سیستم های آبیاری با استفاده از آب چشمه ها و آب ذوب شده برف ها.

ناحیه ۴: ناحیه توسعه مالداری

موقعیت:

ساحات از غرب شیبرتو در مرکز بامیان به ها و دیشاه در ولسوالی یکه ولنگ (در ارتفاع میان تقریباً ۳۱۰۰ الی ۳۵۰۰ متر)

ظرفیت های توسعه:

منابع آب وافر در دسترس است.

قروت و چکه که در این ساحه تولید می شوند در تمام کشور به دلیل خالص بودن کیفیت ان مشهور و شناخته شده است چکه و قروت تنها از شیر و نمک تولید می گردند.

بخش ۸۰ کیلو متر از جاده میان ولسوالی مرکز بامیان و ولسوالی یکه ولنگ به کمک مالی بانک آسیایی توسعه یافته و جاده های میان ولایت که به کابل و یا در داخل خود ولایت دسترسی دارند به طور وسیعی توسعه یافته است.

محدویت های توسعه ای:

زرع محصولات به دلیل ارتفاعات اقلیم سرد مشکل است.

غذاى زمستانى در اين ناحيه زرع مى گردد اما با كيفيت و مقدار پايين بناً كاهش قابل ملاحظه اى در وزن حيوانات در فصل زمستانى ديده مى شود.

هدايات پيشنهادهى براى توسعه.

توسعه تغديه حيوانات.

توسعه تخم هاى زراعتى انواع محصولات اصلاح شده.

معرفى محصولات دوره يى.

توسعه روش هاى تهيه غذاى حيوانى.

توسعه پرورش مالدارى.

توسعه مديريت غذايى وقايع امراض كنترول باورى و غيره

تقويت فراورده هاى شيرى.

ايجاد انجمن هاى فراورى شير

معرفى تسهيلات كوچك فراورى شير.

توسعه جاده ها در داخل ولسوالى.

تمرکز بر اتصال ساحات توليدى به جاده هاى اصلى به مثابه مركز توزيع (جمع آورى / انتقال)

توسعه سيستم هاى آبيارى و فاضلاب.

بازسازى سيستم هاى آبيارى و فاضلاب با استفاده از آب دريا.

بازسازى سيستم هاى آبيارى با استفاده از آب چشمه ها و آب ذوب شده برف ها.

ناحیه ۵: ناحیه تشويقى براى زراعت متناوب.

موقعیت:

ساحات غرب هاودى شاه در ولسوالى يکه ولنگ با ارتفاع پائين تر از تقريباً ۳۱۰۰ متر.

ظرفيت هاى توسعه اى

منابع آب وافر در دسترس است.

قروت و چكه كه در اين ساحه توليد مى شوند در تمام كشور به دليل خالص بودن كيفيت آن مشهور و شناخته شده است چكه و قروت تنها از شير و نمك توليد مى گردند.

بخش ۸۰ كيلو متر از جاده ميان ولسوالى مركز باميان و ولسوالى يکه ولنگ به كمك مالى بانگ آسيابى توسعه يافته و جاده هاى ميان ولايت كه به كابل و يا در داخل خود ولايت دسترسى دارند به طور وسعى توسعه يافته است.

محدويت هاى توسعه اى

زړع محصولات به دليل ارتفاعات اقليم سرد مشكل است.

غذاى زمستانى در اين ناحيه زړع مې گردد اما باكيفيت و مقدار پايين بنا كاهش قابل ملاحظه اى در وزن حيوانات در فصل زمستانى ديده مې شود.

هدايات پيشنهادهى برائى توسعه.

توسعه تغديه حيوانات.

توسعه تخم هاى زراعتى انواع محصولات اصلاح شده.

معرفى محصولات دوره يى.

توسعه روش هاى تهيه غذاى حيوانى.

توسعه پرورش مالدارى.

توسعه مديريت غذايى وقياه امراض كنترول باورى و غيره

تقويت فراورده هاى شيرى.

ايجاد انجمن هاى فراورى شير

معرفى تسهيلات كوچك فراورى شير.

توسعه جاده ها در داخل ولسوالى.

تمرکز بر اتصال ساحات توليدى به جاده هاى اصلى به مثابه مركز توزيع (جمع آورى/ انتقال)

توسعه سيستم هاى آبيارى و فاضلاب.

بازسازى سيستم هاى آبيارى و فاضلاب با استفاده از آب دريا.

بازسازى سيستم هاى آبيارى با استفاده از آب چشمه ها و آب ذوب شده برف ها

ناحیه ۵ : ناحیه تشويقى برائى زراعت متناوب

موقعیت:

ساحات غرب هاو دى شا ودى شاه در ولسوالى يكه ولنگ با ارتفاع پائين تر از تقريباً ۳۱۰۰ متر

ظرفيت هاى توسعه اى:

منابع آب وافر در دسترس است.

خاك خشك و رسوبى آن ناحيه برائى زراعت مناسب است.

سبزيجات با شمول حبوبات كچالو به مثابه محصولات نقدى زړع مې گردد به دليل اقليم سرد اين ساحه از نظر تهيه سبزيجات به بازار هاى كابل در جريان فصل (جولائى الى اگست) كه سبزيجات در ساير نقاط كشور كمتر اند، مزيت دارد.

ماشين چوچه كش برآى توليد چوچه هاى مرغ به بعضى از زارعين توسطه كارمندان رياست زراعت مالدارى و آبىارى معرفى شده است.

بخش ۸۰ كيلو متر از جاده ميان ولسوالى مركز باميان و ولسوالى يكه ولنك به كمك مالى بانك آسيابى توسعه يافته و جاده هاى ميان ولايت كه به كابل و يا در داخل خود ولايت دسترسى دارند به طور وسعى توسعه يافته است.

محدوديت هاى توسعه اى:

تخریب خاک و وقوع امراض و آفات به دليل تك كاشتى گندم، عام است.

هدايات پيشنهاده برآى توسعه.

معرفى محصولات دوره اى گندم و محصولات نقدى.

معرفى انواع گندم اصلاح شده.

معرفى سبزيجات كه در بازار تقاضا زياد دارد.

ايجاد انجمن هاى محصولات و فروش سبزيجات.

ترويج پرورش مرغدارى.

ايجاد يك مركز برآى توليد چوچه مرغ.

توسعه مواد غذايى.

تدابير وقايعه اى امراض.

تدابير عبور از زمستانى.

توسعه پرورش مالدارى.

توسعه مديريت غذايى وقايعه امراض كنترول بارورى و غيره

توسعه جاده ها در داخل ولسوالى.

تمرکز بر اتصال ساحات توليدى به جاده هاى اصلى به مثابه مركز توزيع (جمع اورى / انتقال)

توسعه سيستم هاى آبىارى و فاضلاب

باسازى سيستم هاى آبىارى و فاضلاب با استفاده از اب دريا.

بازسازى سيستم هاى آبىارى با استفاده از آب چشمه هاآب ذوب شده برف ها.

ناحيه ۶: ناحيه تقويت زراعت جايجزين با ارجعيت محصولات زراعتى.

موقعيت

ساحات كوهستانى در ولسوالى پنجاب وبخش هاى جنوبى ولسوالى يكاولنگ

ظرفیت های توسعه ای

حبوبات ، به مثابه محصولات نقدی به صورت وسیع زرع گردیده و مقداری از آن به عنوان حبوبات خشک به کابل انتقال داده میشود

کار های توسعه ای جاده ها در بخش های میان پنجاب ویکاولنگ در حال توسعه است .زمان که این کار ها تکمیل گردید ، دسترسی به مرکز بامیان توسعه یافته واین مسیر برای دسترسی به جاده های داخل ولایت که ساحه را با کابل ،به عوض جادهای بهسود، وصل سازد ، جایگزین خواهد شد .

محدودیت های توسعه ای

هرچند ،منابع آبی مانند دریاها وچشمه ها موجود اند ،چنین منابع آبی به دلیل تسهیلات توسعه نیافته آب یاری مورد استفاده قرار نمی گیرند .

هدایات پیشنهاد برای توسعه

معرفی محصولات دوره ای گندم و محصولات نقدی

افزایش محصولات حبوبات و مواد غذایی مواشی که بازار دارند

معرفی انواع گندم اصلاح شده

توسعه پرورش مال داری

توسعه مدیریت غذایی ،وقایه امراض کنترل وباروری وغیره

توسعه جاده ها در داخل ولسوالی

تمرکز بر اتصال ساحات تولیدی حبوبات به جاده های اصلی به مثابه مرکز توزیع (جمع آوری / انتقال)

توسعه سیستم های آب یاری وفاضلاب

بازسازی سیستم های آب یاری وفاضلاب با استفاده از آب دریا

بازسازی سیستم های آب یاری با استفاده از آب چشمه ها وآب ذوب شده برف ها

ناحیه (۷): ناحیه تقویت زراعت جایگزین

موقعیت

ولسوالی ورس

ظرفیت های توسعه ای

محصولات مرغداری در مقایسه با سایر ولسوالی های ولایت ؛ظرفیت بزرگتری دارند .زنبورداری در بعضی ساحات عملی می گردد.

صنایع دستی مانند ؛قلابدوزی وخیاطی نمودو(بالشت های کوچک)وبرک (واسکت های پشمی)بطور سنتی تولید می شوند .

توسعه انواع گندم دير رس بامحصول زياد مى تواند معرفى شود؛ درصورتى كه تسهيلات آبيارى نصب گردند .

محدوديت هاى توسعه اى

منابع قابل دسترس آبى مانند درياها و چشمه ها به دليل تسهيلات آبيارى توسعه نيافته مورد استفاده قرار نمى گيرند .

تعداد مواشى پرورش يافته درمقايسه با ساير ولسوالى ها كمتر است .

هدايات پشنهادى براى توسعه :

معرفى انواع متفاوت گندم اصلاح شده كه مناسب باشرايط محيطى باشد .

معرفى انواع دير رس گندم

معرفى محصولات دوره يى

توسعه مرغدارى

توسعه مواد غذايى

تدابير وقياء اى امراض

تدابير براى عبور از زمستان

ترويج زنبور دارى

توسعه تدا بير براى عبور از زمستان

تدابير حفظ الصحه (ضد عفونى كردن كندو هاى غسل)

سهم گيرى در محصولات ميوه.

توسعه صنايع دستى.

ايجاد سيستم هاى توليد.

توسعه ايجاد تجارت .

توسعه جاده ها.

تمرکز براى تامين وسايل حمل و نقل مواد در داخل ولسوالى.

توسعه جاده ها.

بازسازى سيستم هاى آبيارى و فاضلاب كه از آب باران و آب ذوب شده برف ها مورد استفاده قرار مى گيرد.

وضعيت فعلى انكشاف دهات در سطح ولايت باميان

رياست احياء وانكشاف دهات ولايت باميان به نمايندگى ازوزارت احياء وانكشاف دهات فعاليت هاي انكشافى خويش را ازطريق برنامه هاي ملي وزارت درسال ۱۳۸۲ آغاز نموده و با تطبيق پروژه هاى مختلف و انجام فعاليت هاى ديگر در جهت رشد و ارتقاء سطح اقتصاد مردم ، ايجاد اشتغال هاى دراز مدت و كوتا مدت به منظور كاهش فقر ، انكشاف

مناطق روستايى ، با ايجاد ۷۰۵ شوراى انكشافى محلى در سطح ولايت باميان و تطبيق برنامه همبستگى ملى با مخفف RBG در دور اول در سطح ولايت و دور دوم به استثنای دو ولسوالى (پنجاب و ورس) در ديگر ولسوالى ها به شمول مركز ولايت ؛ و هم چنان تطبيق پروگرام برنامه ترميم و حفظ و مراقبت پروژه هاى همبستگى ملى با مخفف MCG در دو ولسوالى هاى پنجاب و ورس ، و همچنان تطبيق پروژه هاى مختلف ديگر از طريق برنامه هاى راه سازى روستايى ، انكشاف منطقوى ، انسجام برنامه هاى ساحوى ، آبرسانى و حفظ الصحه و انكشاف صنايع روستايى به شمول موسسات همكار در سطح ولايت توانست به مشكلات زيادى باشندگان اين ولايت رسيدگى صورت گيرد ؛ كه تعداد شان به ۲۶۰۰ پروژه انكشافى شامل برق آبى كوچك و آفتابى به ظرفيت ۲۶۶۳ كيلووات ، سر ك نواحيات ، ترميم و حفظ و مراقبت به طول ۳۵۰۰ كيلومتر ، چاه هاى آب آشاميدنى كويه اى و دستى ۴۸۳ حلقه ، شبكه هاى آبرسانى به تعداد ۱۲۳ رشته ، اعمار ۳ باب كلينيك ، كانال براى ۲۰۵۰۰ جريب زمين ، پل و پلچك به طول ۴۶۹ متر، ۶ باب مكتب ، پروژه هاى زنانه ، كورس هاى سواد آموزى ، پروژه هاى مالدارى و زنبوردارى وساير پروژه هاى زيربنائى انكشافى قريه را در بخش هاى مختلف تطبيق نموده است كه يك دست آورد مهم با وجود مشكلات زياد از نگاه كوهستانيان بودن مناطق و عدم موجوديت سر ك و ياهم سر كهاى صعب العبور بحساب مى آيد از آنجاى كه در ولايت باميان يك سروى دقيق و همه جانبه صورت نگرفته است لذا ارقام دقيق از نياز مندى ها و ضرورت هاى انكشافى اجتماعى نمى شود ارائه نمود از اينرو ميتوان گفت كه يك تحليل جامع و دقيق امكان پذير نيست اما به اساس نتايج سروى بعضى از ارگان هاى غير دولتى مانند موسسه جايا كه در بخش آبرسانى و برق در سال ۱۳۹۱ انجام داده است ، چنين بدست مى آيد كه با وجود انجام فعاليت هاى مختلف در سطح ولايت هنوز هم به ميزان مشكلات و ضروريات كه بدليل كوهستانيان بودن ، فقر بيش از حد ، اقليم نامناسب و آسيب پذير بودن مناطق در برابر حوادث طبيعى مانند سيلاب ها و خشكسالى هاى زياد آنده فعاليت هاى انجام يافته ناچيز شمرده ميشود و نياز است تا تلاش بيشتر در زمينه صورت گيرد چنانچه ياد شد ؛ موسسه جايا كه در سال ۱۳۹۱ سروى كه انجام داده است ، نفوس ولايت باميان را ۴۲۳۹۱۶ نفر تخمين زده است كه به اساس آن مطابق ۲٫۰۳ فيصد رشد سالانه نفوس ، نفوس ولايت باميان تال سال ۱۳۹۶ به ۴۷۰۱۶۰ نفر ميرسد .

نظربه ارقام ارائه شده ميتوان گفت كه :

- فيصدى دسترسى مردم به آب صحى از طريق اعمار شبكه هاى آبرسانى ، حفر چاه هاى دستى ، ترميم و محافظت چشمه ها و حفر قنات و كاريزها تاسال جارى (۱۳۹۶) به ۴۷٫۴۵۵% ميرسد .
- فيصدى دسترسى مردم به برق از طريق اعمار برق هاى آبى كوچك ، اعمار برق آفتابى و توزيع صفحه سولر هاى آفتابى همرا با باطرى براى خانواده هاى دهات به ۴۳٫۶۴% ميرسد .
- فيصدى دست رسى مردم به سر ك هاى روستايى از طريق برنامه هاى ملى راه سازى روستايى ، همبستگى ملى ، انكشاف منطقوى (ايرباييسد) و پروگرام هاى كار درمقابل غذا و كمك هاى حالت اضطرار تا سال جارى (۱۳۹۶) به ۷۰% ميرسد.

سه فكتور عمده و اساسى كه از نياز هاى اوليه جامعه بحساب مى آيد قرار فوق ارائه گرديد و قابل ذكر اينكه :

علاوه بر خشين بودن جغرافياى اين ولايت كه روند فرسايش و تخريش را براى تخريب زود هنگان سر ك هاى روستاى و وساير پروژه هاى گوناگون سرعت ميبخشد ، عدم موجوديت بودجه براى حفظ و مراقبت ، سطح پايين ظرفيت ها و

فقر دامن‌گیر باشندگان باعث گردیده است تا عده کثیری از پروژه‌های تطبیق شده به مرور زمان از استفاده خارج گردیده و مستلزم بازسازی و نو سازی می‌باشد، که برای حل این مشکل نیاز به تدابیر لازم و اساسی می‌باشد تا از وقت تلفی‌ها، مصارف گزاف جلوگیری نموده و به اهداف اساسی و ملی نایل آییم.

ریاست احیاء و انکشاف دهات بامیان در تلاش است تا با همکاری مراجع بالا و سایر ارگانهای همکار با تطبیق برنامه ملی میثاق شهر وندی طی ۱۰ سال در سطح ولایت، و دیگر برنامه‌های ملی وزارت احیاء و انکشاف دهات، با تطبیق پروژه‌های مختلف تغییر قابل توجهی را در سطح ولایت به انتظار بنمایاند. تا از این طریق عامل رشد اقتصاد و ظرفیت‌ها در سطح قراء و قصبات این ولایت بوده و از سوی دیگر میبایست حکومت مردم سالار و ممد دموکراسی و عدالت باشد. جوامع روستایی که یکی از اساسی‌ترین پشتوانه دولت مرکزی بحساب می‌آید با رشد و انکشاف آن زمینه تقویت حکومت داری، توسعه قانون و قانون‌گرایی، صلح دوامدار، رفاه و آسایش همه شمول را بوجود آورده و دولت را در جهت ترقی و پیشرفت سوق میدهد و بنیاد یک دولت قدرتمند را با یک ملت عزتمند متبلور می‌سازد.

اینک دست‌آورد‌های مهم ریاست احیاء و انکشاف دهات را میتوان در قالب برنامه‌های ملی وزارت به شرح ذیل توضیح داد.

برنامه همبستگی ملی	ایجاد ۷۰۵ شورای انکشافی محلی در ۷ ولسوالی به شمول مرکز ولایت بامیان تطبیق ۲۵۰۰ پروژه‌های مختلف زیربنایی در سطح ولایت.
برنامه ملی میثاق شهروندی	پیشبرد کارآگاهی دهی، بسیج سازی، انتخابات، تصویب پلان انکشافی و تحلیل منابع درداخل ۲۸۱ شوراهای ولسوالی پنجاب و ورس. سروی و پروژه سازی (۱۵۰) پروژه درداخل ۷۵ شورادر ولسوالی ورس و پنجاب.
برنامه ملی راه سازی روستائی	اعماراساسی ۱۸۸ کیلومترسړک با ساختمانهای آن . حفظ ومراقبت دوام دار ۳۲۰ کیلومتر سړک . اعمار بستر از ۱۰ پایه پل وپلچک بصورت اساسی .
بخش آبرسانی و حفظ الصحه	اعمار ۱۳۰ رشته شبکه آبرسانی در سطح ولایت . حفرحدود ۳۰۰ حلقه چاه آب آشامیدنی . اعلان ۱۶۸ قریه پاک درمرکز و ولسوال یکه ولنگ . سروی ۴۱ پروژه آبرسانی در مرکز و ولسوالی ها . که تاکنون حدود ۴۷,۴۵۵% باشندگان این ولایت به آب صحی دسترسی پیدا نموده است .

۵. سكتور اقتصاد ورشد سكتور خصوصى

وضعيت اقتصادى باميان در چرخه اقتصاد كشور

ظرفيت هاى اقتصادى باميان: توريژم و گردشگرى، ظرفيت هاى گردشگرى چهار فصل باميان از قبيل اسكى و مناظر منحصر دنيا و مالدارى و آب هاى چهار فصل و صنايع دستى مانند برك، رشد و توسعه خدمات هتلدارى و زراعت مانند كچالو و انواع ميوه ها نيازمند توسعه سيستم حمل و نقل مانند سرى هاى درجه يك اسفالت، خط آهن، ميدان هوايى و برق صنعتى مى باشد. استخراج معادنى مانند آهن آجه گگ، تصفيه و ذوب آن، مهار آب هاى چهار فصل جهت به كارگيرى در توليد انرژى برق، انرژى بادى، شهرى صنعتى، ايجاد پارکهاى صنعتى و توسعه پارک مى در سايه امنيت و حاكميت قانون و مشاركت عمومى مردم رفاه عمومى، كاريابى، تغيير سطح زندگى مردم را به دنبال خواهد داشت

نقش و تأثير سكتور خصوصى بر اقتصاد باميان

صنايع ستون فقرات و هسته اساسى انكشاف اقتصادى را در يك جامعه تشكيل ميدهد كه به هيچ وجه نمى توان اين بخش را ناديدده گرفت؛ اما رشد صنايع به يك بستر سازى منظم و سيستماتيک كه همراه با سهولت هاى اساسى وابسته به صنعت باشد نيازمند است. رمز پيشرفت و انكشاف كشور هاى پيشرفته همانا فراهم ساختن بستر مناسب براى رشد و انكشاف صنايع بوده كه نتيجه آن تحت شعاع قرار دادن بازار هاى بين المللى توسط اجناس توليد شده اين كشور ها مى باشد، مانند كشور هاى چين، جاپان، جرمنى و غيره. افغانستان به عنوان يك كشور تازه از بحران بر آمده، نيازمند بستر سازى منظم توأم با انكشاف و حمايت همه جانبه اقتصادى و قانونى و ايجاد پارک هاى صنعتى توسط دولت است.

- صنايع روستايى در باميان با طيف وسيعى كه وجود دارد، سابقه تاريخى و كيفيت خاص خود را دارد. با توجه به ظرفيت هاى اقتصادى سكتور خصوصى، ميتوان با تنظيم، تشويق و تريننگ افرادى كه سكتور خصوصى را به پيش مى برند، از نگاه كميت و كيفيت و در مدت زمان كم به سطح خود كفايى ارتقا داد.
- پروسس ميوه و لبنيات باميان كه منابع غنى ميوه جات لذيذ و لبنيات با كيفيت رادارا مى باشد و با سرمايه محدود فابريكات كوچك پروسس ميوه و لبنيات و انواع جوس هاى با كيفيت را مى توان اساس گذاشت. اين موضوع، نقش بزرگى در اشتغال زايى و اقلام عمده توليدى به سطح كشور و حتى صادرات خواهد داشت.
- با وجود داشتن انواع ميوه و لبنيات با كيفيت، متأسفانه كشور ما ماركيت مناسب براى جوسها و لبنيات بى كيفيت كشور هاى همسايه مى باشد.
- در قسمت معادن، مطالعات سطحى و ابتدايى نشان ميدهد كه در مناطق مختلف باميان منابع و ذخاير سنگ هاى زينتى موجود است كه با سرمايه اندك ميتوان كارگاه هاى كوچك حجارى و شلايف، مقبولترين اجناس زينتى را وارد بازارهاى داخلى و خارجى ساخت. بخصوص مى توان از داشته هاى غنى حكاكى باميان در ساخت و توليد آثار هنرى حكاكى بهره برد. در اين صورت توانمندى هنرى و فرهنگى مردم باميان باستان را بار ديگر به نمايش خواهد گذاشت.

- اما اولاً لازم است تا حجم تخمينى اين معادن به صورت ابتدايى توسط آمريت معادن تشخيص ، تقاضا گردد و به كمك و پشتباني مقام ولايت ، به مقام وزارت معادن تقديم گردد تا سروى تخنيكى صورت گيرد. تا حجم معادن تثبيت گردد. در آن صورت مى توان با تشويق سرمايه گذاران به اساس داوطلبى آزاد آنرا به كار انداخت.

در قسمت معادن زغال سنگ نيز عين شيوه فوق قابل تطبيق است. خلاصه ده ها موارد ديگر نيز موجود است كه به اساس تحقيق و ريسرچ ابتدايى ميتوان زمينه سرمايه گذارى را براى سكتور خصوصى در عرصه هاى گوناگون مساعد ساخت.

نظر اجمالى از فعاليت هاى از اقتصادى

ولايت باميان در مركز كوهستان هاى مركزى واقع شده است. بنابر اين ، با توجه به اقتصاد و سرمايه گذارى ها فعاليت هاى اقتصادى غير فعال اند. فعاليت هاى عمده اقتصادى زراعت و مالدارى ميباشد، همزمان فعاليت هاى كوچك ديگر نيز ديده مى شود. محصولات عمده شامل گندم ، جو، كچالو، مى باشد كه همراه با كچالوميوه هاى ديگرنيز از جمله محصولات معمولى در ولايت مى باشد. با توجه به استراتيژى هاى باز سازى منطقوى روستايى (RRERS) از طريق وزارت احيا و انكشاف دهات ، ولايت باميان در ار تفاعات مركزى واقع شده، عوامل مختلف محدود كننده از نظر شدايط جغرافيايى، شرط طبيعى و منابع بشرى را روبرو است. چنين شرايط ، توليدات كشاورزى فعاليت اصلى اقتصادى را دارد در سطح پائين قرار داشته كه ولايت رادر جمله فقر ترين ولايات در كشور قرار ميدهد. زراعت منبع اصلى در آمد بوده كه پاسخگوى ۸۰٪ نفوس خانه نشين ولايت باميان ميباشد ۳۶٪ از طريق حيوانات و مالدارى ۸٪ از طريق تجارت و خدمات و يك فيصد از طريق شركت ها (اين ارقام در تمام سكتورها در حالت دو گانگى وجود دارد) صورت مى گيرد . مناطق روستايى اين ولايت ۹۲ فيصد در بخش هاى كشاورزى ، وهشت در صد از طريق تجارت و خدمات در آمد خویش را در يافت مينمايند. حدود نيمى از خانوار ها در مناطق روستايى كسب در آمد خویش را از طريق كار غير كشاورزى بدست مى آورند شاخص هاى فعاليت هاى اقتصادى در ولايت باميان در جدول ۲-۲، A۱، نشان داده شده ، در حالى كه ساير شاخص هاى اقتصادى در جدول. ۲-۳: A۱ هستند .

فعاليت هاى اقتصادى در سطح ولايت باميان (سپتمبر ۲۰۱۳ دفتر جاىكا جاپان)

فعاليت هاى اقتصادى	فيصدى
زراعت	۸۶
مالدارى	۳۶
تجارت و خدمات	۸
صنعت	۱
كار غير كشاورزى	۴۷
كوپراتيف و صنايع	نمبر
تعداد كوپراتيف هاى زراعتى	۱۹
تعداد اعضاى كوپراتيف ها	۲۴۳۸
تعداد صنايع كوچك/تعداد قريه جات	۱۷/۱۸۳۹

تعداد صنایع کوچک پروسس/ تعداد قریه جات	۲۳۷/۱۸۹
صنایع دستی	مشاهده تمام ساحات

شغل و فقر در سطح ولایت بامیان (سپتمبر ۲۰۱۳ دفتر جایکا جاپان)

شاخص	میزان/ مقدار
میزان بیکاری	۷,۸٪
میزان تحت بیکاری	۴۸,۱٪
استخدام در بخش زراعت	۷۹,۴٪
صنایع، ساختمانی، معادن...	۱,۳٪
خدمات	۱۸,۱٪
میزان فقر	۵۵,۷٪
عاید ماهانه مجموع مصرف	۱۱۸۹ افغانی

وضعیت بازار

در هر ولسوالی ولایت بامیان بازارهای مختلف (عمده فروشی و خرده فروشی) وجود دارد؛ از جمله آنها یک مرکز این ولسوالی؛ واقع اندبا این حال میزان توزیع مواد ارچمله آنانیکه در مرکز ولایت بامیان است بزرگ است بسیاری از مواد از طریق کابل منتقل میگردد؛ گفته میشود که تمام ولایت تحت نفوذ اقتصادی کابل قرار دارد تعداد محدود از شرکت های تاسیسات مربوط به توزیع مواد وجود دارد هنگامیکه مواد در ولایت بامیان وارد شود برخی از دکانداران یک موتر را بر ای حمل و نقل مواد کرایه میکند از طرف دیگر؛ هنگام صادرات محصولات زراعتی دکانداران دهاقین را جهت خرید مواد ملاقات مینمایند و مواد را توسط موترهای باربری انتقال میدهد

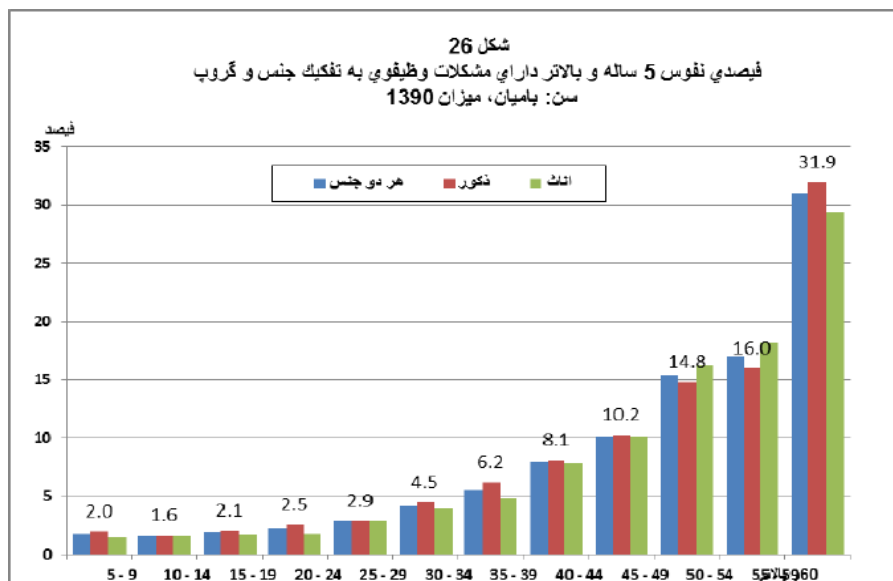
وضعیت بازار در ولسوالی های ولایت بامیان به شرح ذیل است

جدول ۱-۸/۸ وضعیت بازار در ولسوالی های ولایت بامیان

مرکز بامیان	پنج بازار وجود دارد یکی از آنها بازار عمده فوشی خرده فروشی در بازار است؛ و چهار بازار خرده فروشی است شهر غلغل بزرگترین بازار است. بازار عمده فروشی؛ خرده فروشی؛ انبارها؛ و از توباع منطقه به عنوان تویی توزیع مواد از ولسوالی های ولایت دیگر وجود دارد مغازه نیز به کشورهای مانند هند؛ کشورهای عربی؛ پاکستان؛ تاجیکستان صادر شده است در برخی از موارد محصولات بطور مستقیم از مناطق محلی به کابل فرستاده میشود
سیغان	در اینجا تنها یک بازار وجود دارد بازار غلغل (خرده فروشی)
کهمر	تنها یک بازار وجود دارد بازار کهمر (خرده فروشی)
پنجاب	هشت بازار؛ که همه بازارهای خرده فروشی وجود دارد مواد عمده کچالو؛ که بطور مستقیم به کابل فرستاده شده است تخم مرغ و پشم نیز معامله میشود
ورس	سه بازار ها؛ که همه بازار های خرده فروشی وجود دارد کالا های عمده سیب زمینی و پنیر است. در کنار این محصولات دو بازار فصلی در تابستان است

يكاولنگ	ده بازاركه همه بازارهاى خرده فروشى وجود دارد بازار نايك درمقياس بزرگ است
شيبير	هفت بازار وجود دارد. سه نفر از آنها در بازار عمده فروشى/ بازار خرده فروشى و چهار بازار خرده فروشى است همه بازار ها درمقياس كوچك هستند

طوريكه درشكل نشان داده شده ، به نظرمىرسدكه يك رابطه همبستگي مثبت بين سن ومشكل وظيفوي وجود دارد . يعني زماني كه سن افزايش ميابد نسبت نفوس داراي مشكل وظيفوي همچنان افزايش مي يابد . قابل يادآوري است كه داشتن حداقل يك نوع مشكل وظيفوي در سنين ۶۰ سالگي وبالاتر نظربه سنين جوانتريشترشايع بوده براي تمام ولايت باميان ۳۱٫۰ درصد نفوس ۶۰ ساله وبالاتريك مشكل وظيفوي داشته اند . اين فيصدي درميان ذكور ۳۱٫۹ درصد بالاترازآن و درميان اناث ۲۹٫۴ فيصد بود در بسياري گروپ هاي سني مشكل وظيفوي تمايل دارد درميان مردها نسبت به زن ها بيشتر باشد، به استثناي گروپ سنى ۵۰ الى ۵۴ ساله و ۵۵ الى ۵۹ ساله كه الكوي مقابل را نشان ميدهد .

نسبت اشخاص داراي مشكل وظيفوي در ولايت باميان در بين نفوس تحصيل نكرده بمقايسه آنهائيكه حداقل دوره ابتدائيه را تكميل كرده اند ، بلند تر است . در بين نفوس ذكور 5 ساله و بالاتر تحصيل نكرده ۸٫۹ درصد مشكل وظيفوي داشتند ، درحالي كه در بين همتهائيه اناث شان فيصدي مربوط ۶٫۰ درصد بود . درمیان ذكور كه كدام صنف يا در كدام سطح تعليمي حضور داشته اند نسبت اشخاص داراي معلوليت براي ذكور كه مكتب ابتدائيه را تكميل كرده اند ۱٫۶ درصد و براي آنهائيكه دوره بكوريا يا بالاتر را تكميل كرده اند ۲٫۰ درصد بود . براي اناث ، نسبت هائي مربوط در محدوده ۱٫۱ فيصد براي آنهائيكه دوره متوسطه را تكميل كرده اند تا ۱٫۴ فيصد براي آنهائيكه تعليمات دوره ليسه را دريافت كرده اند ، قرار دارد ، در ولايت باميان نسبت بالاتر اشخاص داراي مشكل وظيفوي درمیان افراد مصروف كار بمقايسه اشخاص بيكار وجود دارد . اين وضع هم چنان لك وي عام درمیان ولسوالي ها بود . در سطح ولايت باميان اشخاص داراي مشكل وظيفوي درمیان اشخاص مصروف كار ۶٫۳ فيصد را تشكيل ميدهد . درمقایسه، درمیان بيكاران افراد داراي مشكل وظيفوي ۴٫۹ فيصد را تشكيل ميدهد . در سطح ولسوالي، نسبت افراد داراي مشكل وظيفوي درمیان نفوس مصروف كار در محدوده ۱٫۰ فيصد براي كهمر د تا ۱۰٫۰ فيصد براي ورس قرار دارد . غير از ورس شيبور و يكاوونگ باالترتيب ۷۷ فيصد و ۶۰ فيصد نسبت بالاتر از سطح ولايت داشته اند . بار ديگر ورس بالاترين نسبت اشخاص داراي مشكل وظيفوي را در سطح ۸٫۶ درصد در بين افراد بيكار دارد كه به تعقيب آن سيغان ۵٫۳ درصد مي آيد . كهمر د در سطح ۱ ، ۱ درصد پائينترين نسبت را داشته است .

تحلیل محدودیت ها و ظرفیت ها برای توسعه های روستای

محدودیت ها

به اساس ارزیابی نتایج مزرعه ها قید زمان برای پلان توسعه ای متعلق به رایج و فعال نمودن اقتصاد زراعت ولایت قرار ذیل شناخته شده است

منابع طبیعی

پیشرفت موضوع	وضعیت پیشرفت موضوع
کمبود معلومات مجموعی در مورد منابع آب قابل استفاده	دراغانستان ۱۳۴ مرکز بررسی هوا شناسی وآب شناسی درسال های ۱۹۶۸ الی ۱۹۷۸ تاسیس گردیده تقریبا تاسال ۱۹۸۰ یاد داشت های هوا شناسی وآب شناسی توسط وزارت انرژی آب ثبت گردیده بود. بعد از آن بررسی تقریبا تا سال ۲۰۰۷ به تعویق درآورده شد؛ البته تا زمانی که مراکز هوا شناسی دوباره به کمک بانک جهانی بازسازی گردیدند. در رابطه به اقلیم؛ خاک شناسی؛ تحت نظر وزارت زراعت؛ مالداری وآبیاری دستگاه ثبت بررسی اطلاع رسانی هوا شناسی نصب گردید. وزارت انرژی وآب هم چنان توسط سیستم اتومات که به کمک بانک جهانی نصب گردیده است؛ وضع جوی برفباری ثبت می نمایند هر چند همچو معلومات میان زراعت و مالداری وآبیاری و وزارت انرژی وآب شریک ساخته نمی شود.
اندازه آب توزیع شده به سیستم آبیاری موجود نا معلوم است	برعلاوه حقیقتی که مقدار منابع آب قبل دسترس؛ بدلیل کمبود ثبت مشاهدات برای جریان آب؛ شناخته نشده است؛ مقدار آب که به سیستم های آبیاری توزیع شده است نیز فهمیده نشده است. به دلیل فقدان چنین ارقام؛ این وضعیت در جاهای واقع میشود که سیستم های آبیاری بالای رودخانه نسبت به پایین رودخانه ها اولتر از آب استفاده میکنند؛ و در نتیجه سیستم های پایین رودخانه به کمبود آب مواجه میگرددند.
تسهیلات ناکافی برای دوران / ذخیره آب	ولایت بامیان بیشتر متکی به منابع آبی دریا است که به نوبه خود؛ وابسته به آب ذوب شده برف ها است آب ذوب شده برف ها بیشتر در ماه های اپریل و می جمع آوری میگردند؛ وآب دریا معمولا بعد از ماه جون زمانی که به آب آبیاری نیاز است؛ کاهش میابد. این حال باعث کمبود آب و سیستم های آبیاری میشود در کنار استثناعات محدود؛ دریاها در ولایت بامیان تسهیلاتی برای جمع آوری آب دریا ما نند بند ها و ذخیره آب ندارد. و هم علت؛ آب ذوب شده برف ها بدون استفاده به ختم دریاها جریان پیدا می کنند. بر علاوه؛ این آبها باعث سیلابها و پوشانیدن ساحات توسط سیلاب ها با ظرفیت نا کافی تخلیه

	میگردد
	محدودیت های تطبیق تدابیر برای جلوگیری از سیلاب ها بیشتر دریاها در ولایت بامیان شیب تند داشته و در جریان سیلاب ها به تند جریان پیدا کرده بطور ملاحظه حجیم می گردند .چنین وضعیتی شامل ساییده شدن کناره های دریا و سیلاب هادر زمین های زراعتی شده و ته نشینی ادامه می یابد.
کمبود مجموعی برای تقویت زمین های زراعتی و پیشرفت زراعت.	سروی در مورد املاک مزروعی در جریان سال های ۱۹۶۹ الی ۱۹۷۵ صورت گرفته بود ؛اما این کار هم نظریه ناراحتی های جنگ به تعویق انداخته شد .بناء؛معلومات مناسب در مورد زمین زراعتی نیز وجود ندارد .

محدویت های توسعه در بخش زراعت

وضعیت موضوعات توسعه ای	موضوعات توسعه ای	
حفاظت /توسعه زمین زراعتی	محدوده وسیع / تغییرات در محیط فارمداری	تجربیات فعلی زراعتی یکنواخت بوده و بنا توانایی سازگاری با محدودده وسیع محیط فامداری مانند خشکی بیش از حد ؛درجه حرارت بالا ؛کمبود آب را ندارند .به این دلیل ؛خلا بزرگی میان سطوح موفقیت زراعتی مشاهده میشود.
	خاک های شور /الکالین	اساسات قابل تغییر در خاک های که حاوی کتیسیم بوده خاک های که نشان دهنده القلی $ph 8.5-9.3$ بالا اند؛خاک است . به طورعموم ؛ محصولات زراعتی در خاک های کم اسید در معرض بیماری ها و اختلات جذب عناصر کم مصرف در خاک های $PH 8.0$ و یابیشتر از ان بوده است .
	تخریب زمین در اثر فرسودگی	قسمت وسیع زمین اذمانه های دریا سرچشمه گرفته و بندامیر را با سرزمین های کوهستانی با ارتفاع ۳۱۰۰ متر احاطه نموده که این زمین به عنوان زمین های زراعتی در ولایت بامیان مورد استفاده قرار می گئزند .در سال های اخیر ؛ سیلاب ها باعث فرسودگی فرورفتن زمین در منطقه شده است. در محدودده دامنه های تخریب زمین؛ جنگلات سبزه زارها کاهش یافته و گفته میشود که گیاه هانیز در حال تغییر اند.
	تکرار تولید محصولات زراعتی	د رحال حاضر؛ بیش از ۸۰ درصد از زمین های زراعتی را گندم و کچالو تشکیل داده است . فعالیت های زراعتی کنونی متعلق به یک محصول بوده ؛نگرانی های در مورد مقدار کم تولید ؛با توجه خسارت محصول از روی برداشت های مداوم ویا

فعالیت زراعتی	تکه تکه شدن زمین	عمده ؛ که سبب آفات بیماری ها میشود؛ وجود دارد.
باتوجه به عوامل مختلف محدود کننده از قبیل توپوگرافی؛ منابع آب ؛ حاصل خیزی زمین ؛ منطقه کشت ولایت بامیان تنها ۵ درصد از کل مساحت تشکیل میدهد .دهاقین تنها بطور اوسط زمین های شان ۰٫۴ الی ۱٫۰ هکتار است . در نتیجه ؛ از زمین های کم ؛ عرضه تولیدات دهاقین کم است .		

وضعیت موضوعات توسعه ای

بخش فرعی	موضوعات توسعه ای	وضعیت موضوعات توسعه ای
حفاظت / توسعه زمین زراعتی	محدوده وسیع در محیط فارمداری	تجربیات فعلی زراعتی یک نواخت بوده بنا توانایی ساز گاری با محدوده وسیع محیط فارمداری مانند خشکی بیش از حد ؛ درجه حرارت بالا ؛ سردی بیش از حد ؛ زیاد دی / کمبود آب را ندارد . به این دلیل خلا بزرگی میان سطوح موفقیت زراعتی مشاهده میشود .
	تولید ناپا یدار	محصولات زراعتی به دلیل عناصر چون تغییرات اخیر در محیط زراعتی ناکافی بودند آب ؛ کمبود وجوه مالی و کمبود دانش مناسب برای تطبیق داده های زراعتی ؛ بی ثبات گردیده است .
برنامه زراعتی	تامین تخم ها	بیشتر دهاقین تخم ها تجدید می نمایند تخم کچالو رایک بار در هر ۲ الی ۳ سال . هر چند ؛ بیشتر تخم و کچالوها یا بین دهاقین معامله میشود و یا از بازار محلی خریداری می گردد کیفیت چنین تخم ها کچالوها نه توسط مرکز تحقیقات زراعتی تثبیت گردیده و نه توسط شرکت های تخم ؛ نسبتا باعث کاهش غیر متوقعه محصولات به دلیل شیوع وامراض و آفات می گردد
	تامین کود	برای تامین کود ؛ کود کیمیاوی بطور معمول مورد استفاده قرار می گیرند هر چند ؛ با نا تاثیر پذیری ظرفیت مالی زارعین ؛ موارد وجود دارند که در بعضی جا ها کود کیمیاوی زیاد استفاده می شوند یا هم هیچ استفاده نمی شوند به اساس گزارش ریاست زراعت و مالداری و آبیاری استفاده از کود کیمیاوی همراه با تخم ها به زارعین توزیع می گردد اما به مقدار محدود بر علاوه تفاله گیاهان یا فضله حیوانات در زمین های زراعتی مورد استفاده قرار می گردند اما راهنمای های تخنیکی در رابط به زرع تولید محصولات بع شیوه ارگانیک صورت نمی گیرد . به اضافه فضله حیوانات بعضا به مثابه مواد سوخت مورد استفاده قرار می گیرد . dap.

	توسعه زراعت	به دلیل اینکه شیوع امراض محصولات و آفات در ولایت بامیان معمول نیست تطبیق کود کیمیاوی در میان ساحات از هم متفاوت اند چنین تفاوت های وابسته به عناصر چون تفاوت در سیستم مدیریت زراعتی؛ وضعیت فعالیت های توسعه های؛ هزینه بلند کود کیمیاوی وضعیت اقتصادی زارعین اند در این اواخر؛ شیوع آفات امراض برای گندم کچالو گزارش داده شده است. احتمالات آینده شیوع زیاد امراض نگران کننده اند .
	وقته برابی دوره پای بیل ونرم کردن زمین زراعتی	کار زراعت معمولاً توسط انسان ها و حیوانات صورت می گیرد هر چند استفاده از همچو وسایل برای هموار ساختن زمین مناسب نمی باشد؛ که این کار در اصل به جز ضیاع وقت چیزی دیگر نمی باشد در نتیجه برنامه کشت تخم ها در زمان خاص طویل المدت صورت می گیرد
مدیریت کود	کود	خاک در ولایت بامیان با کمبود شدید مواد مغزی به دلیل عواملی چون؛ تخریب های اخیر زمین های زراعتی و از بین رفتن مواد مغز خاک در اثر فرسایش؛ تک گشتی محصول زراعتی تطبیق ناکافی رویش ارگانیک زرع؛ مواجهه است
	آب های آبیاری (کمبود آب)	گفته میشود که ۹۰ فیصد از دهاقین ولایت بامیانم برای آب یاری محصولات خویش آب های آبیاری دارند اهمیت آبیاری معمولاً دیده شده است هر چند در ولسولی سیغان ورس تسهیلات مناسب آبیاری بصورت قناعت بخش نبوده در نتیجه محصولات زراعتی در این ساحات به مشکل مواجه می شون
	کیفیت غیر یک نواخت	گندم اغلب به مشکل باقی ماندن گندم در تفاله غله اندازه متغیر دانه از دست دادن دانه ها مواجه میبا شد کچلو نیز کیفیت بد تر شدن را مقابل میشود .
خرمن	ذخیره سازی نا مناسب بعد از درآمد حاصل	دها قین بزرگ (دهاقین که دارای زمین های زراعتی بزرگ اند) کچالورا قبل از انتقال در ذخیره گاه تعیین شده شخصی شان نگهداری می نمایند حتی بعضی اوقات الی زمستان محصول خویش را نگه میدارند در مقابل دهقانان که فقدان ذخیره گاه موجه هستند جمعآوری محصولات کچالو به تعویق انداخته و یا ذخیره گاه اجداد شان استفاده می نمایند این مسله باعث پوسیدگی واز بین رفتن کچالو می شود .

در قسمتی در ولسوالی کهمرد زردآلو خشک با کیفیت بالا تجارتي شده است. هر چند شیوه های پروسس مانند سیب و کچالو و حبوبات معرفی نشده است. حتی زمانی که در آنجا مازاد محصول باقی می ماند ، مانند محصول خام به فروش می رسد.	عدم تولید کردن محصول	
کشت آزمایشی برای تحقیقات زراعتی در مرکز تحقیقات زراعتی ریاست زراعت و مالداري صورت گرفت. تجدید تخم ها و آزمایش آنها را اندازه گردیده . هر چند تخم های آزمایشی نداشته و تخم های کچالو در بازار دیده می شود. اما تاثیر فعالیت های این تخم ها تا هنوز دیده نشده است. به هر حال بودجه محدود ریاست زراعت و مالداري فقدان تجهیزات لازم و غیره مانع امورات تحقیقاتی گردیده است	تحقیقات بی کیفیت زراعتی	روند ذخیره سازی
دیپارتمنت تحقیق و توسعه ریاست زراعت و مالداري خدمات ذیل را ارایه می نماید توزیع تخم های اصلاح شده و کود کیمیاوی ، توسعه زمین زراعتی ، فعالیت های آموزشی و گسترش فنی برای دهاقین به هر حال با توجه به گسترش تعداد نا کافی از کارکنان و محدودیت وسایل حمل و نقل دیپارتمنت با مشکلات چون عدم توانای در توزیع ضروریات زراعت در وقت مناسب ، مواجه میگردد.	کمبود نیروی انسانی / وسایل حمل و نقل	تحقیقات زراعتی
کارمندان توسعه ای با داشتن دانش فنی و تجربه کافی صلاحیت کار از فعالیت های ترویجی و توسعه ای را دارا میباشد. به هر حال آنها نظر به فقدان بودجه برای برگزاری آموزش های فنی فرصت کمی دارند. علاوه بر این فقدان مواد لازم معرفی محصولات و فن آوری های جدید و با ارزش توسعه ای را برای آنها مشکل می سازد.	کمبود مواد آموزش کافی و تجهیزات برای کارمندان توسعه ای	توسعه زراعتی

موضوع توسعه در بخش مالداري

بخش فرعی	موضوعات توسعه ای	وضعیت موضوعات توسعه ای
محصولات علوفه	فقدان خوراک زمستان	مقدار کافی علوفه در فصل زمستان نمی تواند در جریان فصل علوفه بدست آید
	عدم موجودیت اطلاعات در تغذیه خوراک	برای توسعه تغذیه مواشی لازم است تا مواد مغذی علوفه تعیین و شناسای گردد. هر چند در حال حاضر چنین تسهیلات که بتواند مواد غذای را از نظر مواد مغذی تجزیه و تحلیل کند وجود ندارد
	عدم مدیریت نوزادان	بند ناف نوزادان مواشی شخوار کننده ضد عفونی نمی شود تحت چنین

راه حل های جلوگیری از امراض در مویشی	موایشی	شرایطی مرگ و نموی آهسته نشخوار کننده گان جوان در اثر عفونت و امراض و پر ازیت انتقال شده از بند ناف به حیوان به وقوع می پیوندند
	از شیر گیری طبیعی	از شیر گیری طبیعی در افغانستان عام است هر چند حیوانات جوان از مادر برای مدت طولانی شیر می گیرند که در نتیجه باعث نمو کردن شکمبه حیوان می گردد
	سوی تغذیه	توسعه آهسته به دلیل سوی تغذیه باعث نسل دهی کم شده و در نتیجه نسل دهی به تعویق افتاده و محصول شیر دهی کم می شود
	کمبود وزن در فصل زمستان	به دلیل کمبود مواد غذای در فصل زمستان نسل دهی به دلیل از دست دادن وزن و شیوع امراض کاهش می یابد
	موضاعات حفظ الصحة در شیر دوشی	به دلیل موضوعات چون ساختمان طویله عدم شستشوی پستان ها و پاک کاری جاهای مربوطه، محصولات شیری معمولاً صحی نمی باشد
توسعه و نسل دهی موایشی	واکسن های نا مکمل	در ولایت بامیان شیوع امراض رایج است اما واکسیناسیون به صورت مکمل تطبیق نمی شود
	تاثیرات دوا های وترنری تایید نشده اند	از آنجای که تاثیرات دوا ها وترنری تایید نشده اند، امکان ندارد تا طور قطعی گفت که دوا های قابل دسترس و وسایل معدنی همه موثر اند
	دیر بودن برای نسل گیری اول	نسل گیری اولیه گاو ها بیشتر در زمان دیر صورت می گیرد. در حد اوسط در ماه های ۳۶. این یکی از دلایل نسل دهی پایین است
مرغذای	نسل گیری نا منظم	بروسولوز در تمام ساحات پخش می شود باعث مشکلاتی در نسل گیری نا منظم می شود.
	میزان پایین لقاح در سال های فراغت از زایمان بز ها و گوسفند ها	به دلیل سوی تغذیه یک سال را بعد از فراغت از زایمان برای بز ها و گوسفند ها در بر می گیرد.
	حذف عقیم سازی گاو ها	حذف عقیم سازی و نواقص بودن آن برای حیوانات کافی نیست.
مرغذای	کمبود غذا	ماکیان ها در حولی ها پرورش میابند و طبق غذا برای نسل دهی آنان به صورت فعال عملی نمی گردد. اخذ تدابیر در جریان زمستان بسیار مهم اند
	میزان بلند مرگ و	جوجه ها از ساحات دور دست مانند کابل خریداری می شوند و بیشتر آنان

در جريان انتقال از بين ميروند.	مير چوپه ها به دليل انتقال طولاني	
بيشتر ماكيان ها به دليل عدم تطبيق واكسين ها در اثر شيوع امراض از بين ميروند.	شيوع و امراض	
در جريان فصل زمستان ماكيان ها در داخل اطاق ها نگهداري مي شوند و با تيكه ها پوشانيده مي شوند اما چنين تدابير كافي نيست	كمبود تسهيلات براي گذشتاندن زمستان	
به دليل تدابير براي گذشتاندن زمستان بيشتر گاو ها از بين مي روند.	كمبود تدابير براي گذشتاندن فصل زمستان	زراعت
محيط صحي ضعيف است . همچنين تدابير كافي براي كنترول حفظ الصحه در جريان دوشدن شير در نظر گرفته نمي شود	شير خام غير صحي	
موضوع مهم براي پروسس گوشت و چرم اين است تا آنها را در گشتار گاو با كنترول حفظ الصحه كافي پروسس نمود هر چند ، چنين تسهيلات در ولايت باميان وجود ندارد . بر علاوه عدم موجوديت شيوه هاي براي حفاظت هاي ابتدای پروسس، زارعين را مجبور مي سازد تا چرم ها را به قيمت نازل به فروش برساند	فقدان سيستم براي پروسس گوشت و چرم	پروسس
توليد پشم گوسفند به دليل اتخاذ تدابير نا كافي براي سوي تغذيه و جلوگيري از امراض به مشكلات زيادي مواجهه است . بر علاوه به مقدار زياد داده ها براي پروسس پشم خام براي محصول نهاي نياز است.	عدم موجوديت شيوه ها براي پروسس پشم گوشت	
خيلي مهم است تا در مورد توازن غذا از نظر تائو و تهيه مناسب آن براي تغذيه حيوانات مديريت درستي انتخاب گردد هر چند تسهيلاتی که بتواند توازن تغذيه را تحليل کند وجود ندارد نه تنها در ولايات باميان بلکه حتي در تمام افغانستان چنين تسهيلاتی موجود نيست	تسهيلات نا كافي براي تحقيق و تحليل	توسعه مواشي
سيستم حمايتي را با ايجاد واحد هاي ساحه اي و ترنري تحت كمك سازمان هاي چون اكيدن ايجاد شده است اما فعاليت هاي آن به دليل كمبود بودجه و كمبود منابع بشري نا كافي اند	سيستم ضعيف براي مراقبت هاي صحي مواشي	
خدمات براي توسعه تخنيكي براي زارعين به دليل كمبود كارمندان تخنيكي كافي نيست	سيستم نا كافي براي توسعه تخنيكي	توسعه تخنيكي

محدودیت های توسعه ای در بخش زیربنا های روستای

بخش فرعی	پیشرفت موضوع	وضعیت پیشرفت موضوع
جاده های ملی منطقه ای	فقدان کلی برنامه توسعه	شبکه جاده های ولایتی و بین ولایتی تحت مسئولیت ریاست فواید عامه که تحت پوشش وزارت فواید عامه بوده می باشد به هر حال وزارت فواید عامه ، ریاست فواید عامه بودجه توسعه ای تحت بودجه ملی ندارد با توجه به این پروژه های توسعه سرک آماده برنامه ریزی و توسعه پروژه های انفرادی که توسط سازمان ها حمایت می گردد بدون برنامه کلی توسعه ملی یا منطقه ای اجرا گردیده است
	میزان پائین توسعه جاده	اگر چه جاده های شهر بامیان با مرکز ولسوالی اتصال می نماید گفته میشود که دسترسی به جز در طول تعطیلی موقت به دلیل برف باری ممکن می باشد با این حال در واقع برخی از جاده ها فقط توسط وسایل نقلیه کوچک در دسترس است، در حالیکه برخی از آنها اغلب به دلیل عدم پاکسازی برف بسته می باشد. تحت چنین شرایطی ، مدت طولانی برای انتقال ضرورت است . هزینه بلند انتقال ، و میزان بلند انتقال محدودیت های عمده برای بازاریابی محصولات زراعتی در بازار های عمده است.
	نگهداری نارسای جاده	جاده های بین ولایت و مراکز ولسوالی ها به شهر بامیان تحت مسئولیت ریاست فواید عامه می باشد . دیپارتمنت فواید عامه ساخت و مدیریت جاده ها را توسط ماشین الات ساختمانی خویش اجرا نمی کند . انجام این کار ها را بر اساس قرارداد با شرکت های ساختمانی محلی انجام میدهد. و دیپارتمنت فواید عامه از تیم بازسازی ولایت نیز کمک دریافت می نماید.
جاده های روستایی	فقدان کلی برنامه توسعه	اطلاعات کمی در مودر وضعیت جاده های روستایی وجود دارد. ریاست انکشاف دهات ولایتی که مسئولیت سرک های روستایی را بر عهده دارد. هیچ لیست موجود از جاده ها را آماده ننموده. علاوه بر این، اطلاعات بر روی جاده های روستایی تفاوت بزرگ را نشان میدهد که وابسته به منبع آن است.
	میزان پائین توسعه جاده	شرایط جاده در ولایت بامیان به طور کلی بد بوده. و تنها ۲۱٪ از جاده ها در طول سال قابل دسترس می باشد. در همین زمان ۳۶٪ در صد از جاده ها در فصل زمستان قابل دسترس نیست ، و ۲۱٪ دیگر فاقد دسترسی

		توسط موثر می باشد. این باعث مشکلات عمده در توزیع متاع ، و انتقال محصولات زراعتی می شود ، بر علاوه حتی در راه های که وسایط نقلیه قابل دسترس اند ، راه بندی های طولانی به دلیل برفباری ها و سیلاب چشمه ها ، باعث ایجاد محدودیت های عمده برای فعالیت های عمده اقتصادی و معیشت در مناطق روستایی می گردد.
	نگهداری نارسای جاده	جاده های روستایی از اتصال مراکز ولسوالی ها با قریه جات شورا های انکشافی قریه تحت مسئولیت ریاست انکشاف ولایتی می باشد . توسعه جاده های روستایی نیاز به مشارکت شورا های انکشافی قریه و جوامع قریه جاد دارد. کار تعمیر و نگهداری از جاده های روستایی مربوط به زمان بوده و فعالیت های بر اساس برنامه های سالانه برای نگهداری جاده ها تا هنوز عملی نشده.
نق: روستایی	عدم موجودیت برق در مناطق روستایی	برق جناتور با استفاده از تیل دیزل که ۶۰۰ کیلو وات برق تولید می نماید در شهر ولایت بامیان برنامه ریزی و توسعه یافته است. که قریه های جیکره خیل ، زرگران، داودی، و جوی شیر و قریه جاد را تحت پوشش قرار میدهد. این برنامه ریزی بایست الی ختم سال ۲۰۱۱ تکمیل گردیده ، اما هنوز به اتمام نرسیده است.
آ. رسانی	عدم دسترسی به آب آشامیدنی سالم	شورای انکشافی قریه مسئولیت بهره برداری و نگهداری تاسیسات سیستم میکرو قوه محرکه که توسط برنامه همبستگی ملی توسعه یافته ، بر عهده دارند معمولاً فیس برق از میکرو قوه محرکه هزین های حفظ و مراقبت را تحت پوشش قرار میدهد. و بودجه انکشافی برای تجدید وسایل میکرو قوه محرکه باقی میماند پول اضافی برای زمان از مردم محل جمع آوری می گردد که نیاز به حفظ و مراقبت ترمیم وسایل این قوه محرکه می گردد. مسایل مربوطه به بهره برداری از سیستم میکرو قوه محرکه: هزینه برای پاک کردن کانال ورودی ، انجماد کانال در فصل زمستان ، خطوط توزیع ناکافی ، و منابع مالی کافی برای بهره برداری و نگهداری در برنامه توسعه ولایتی شرح داده شد که بطور متوسط ۸ درصد خانواده ها از آب آشامیدنی سالم استفاده مینماید. بیش از ۹۱ فیصد از خانواده ها دسترسی مستقیم به منبع اصلی آب آشامیدنی در اجتماع خود دارند. با این حال ، نزدیک به ۹٪ از خانواده ها بعد از پیمودن یک ساعت راه دسترسی به آب آشامیدنی پیدا میکنند. با توجه به دسترسی به آب آشامیدنی سالم وضعیت آن در ولایت بامیان ضعیف می باشد

محدودیت های توسعه ای برای تسهیلات آبیاری

موضوعات توسعه ای	وضعیت موضوعات توسعه ای
کهنه گی امکانات آبیاری و فقدان برنامه کلی توسعه	اگرچه fao قادر بر انجام یک بررسی کامل با وجود نگرانی های امنیتی و فقدان سوابق بررسی شناسای منابع آب در افغانستان در اکتبر ۲۰۰۳ گردیده است با این حال لیستی از امکانات آبیاری به روز نشده است و در نتیجه تعداد کلی امکانات آبیاری در ولایت افغانستان روشن نیست. کانال های موجود آبیاری مشکلات های زیادی دارد و کار های بازسازی توسط تمویل کننده گان به پیشنهاد سو برندگان به پیش برده می شود هر چند معلومات اساسی به شمول موقعیت کانال های موجود آبیاری در دسترس نیست ، و پروژه های بازسازی نمی تواند با در نظر داشت عواملی چون سطح خرابی ها و ساحات سود برنده آنها را اولویت بندی نماید در نتیجه کار های بازسازی به شیوه اتفاقی تطبیق می شود.
پیشرفت بطی توسعه آبیاری به دلیل فقدان ظرفیت های مالی و تخنیکی	سیستم های آبیاری موجود که از آب دریا ها استفاده می نماید، معمولاً توسط زارعین سود برنده اعمار می شود برای زارعین در ساحات که زمین ناهموار دارد مشکل است تا آبیگری ها را نصب نموده و کانال ها را در زمین شیب دار توسط قوای انسانی حفر نموده . بر علاوه ، عدم ظرفیت های مالی و تخنیکی زارعین آنها را از استفاده آب دریا محروم می سازد حتی در جاهای که آب دریا به مقدار کافی وجود دارد.
آسیب پذیری تسهیلات آبیاری	معمولاً آبیگر ها به طور ساده با استفاده از زمین و چوب اعمار می گردد، و کانال های آبیاری تنها حفر می گردد. به همین دلیل چنین تسهیلات به دلیل وقوع سیلاب ها و فاضلاب زمین ها از بین میروند . همچنین آبیگر ها نمی توانند عمل نمایند و بنا، مواردی وجود دارد که زمین های زراعتی که می توانند در فصل ازدیاد آب آبیاری شوند، در فصل که آب کم است نمی توانند آبیاری شوند. بر علاوه از آنجاکه آبیاری کانال ها در زمین اعمار می گردد، کمبود آب مشخصاً در ساحات به وقوع می پیوندد که ریگی و سنگی اند. به همین دلیل آب آبیاری نمی تواند به طور مؤثر مورد استفاده قرار گیرد.
عدم توسعه سیستم های آبیاری به دلیل مشکلات زمین	در بعضی از ساحات زمین های وجود دارد که می توانند آبیاری شوند اگر کانال های حفر شده به آبیگر های که در بالای رودخانه ها موقعیت دارند وصل گردد. هر چند، زارعین که در بالای رود خانه زمین دارد با این موضوع موافق نیستند به دلیل اینکه زمین های آنان شاید کاهش یابد. زارعین پایین رودخانه راه دیگری به جز از استفاده از کشف بارانی ندارند.
استفاده ناکافی از	توزیع آب در محدوده سیستم آبیاری به اساس وقت صورت می گیرد، مدت آبیاری

امکانات آبیاری

آب به دليل مديريت ناکافي	زمين ها به اساس اندازه زمين تصميم گرفته مى شود. آب کافي نمى باشد زماني که چنين قانون تطبيق مى گردد، اما وقتى زرع بيشتتر متفاوت و گوناگون مى گردد، مشکل است گفت مقدار مناسب آب به کشت هاى زراعتى توزيع گردد.
انبار شدن فرمان هاى ادارى	به اساس قانون آب اصلاح شده، هفت انجمن استفاده کننده گان آب تحت اختيار رياست انژى و آب قرار دارد. در حاليکه در عين زمان، تحت نظر رياست مالدارى تنظيم شده اند تحت قانون آب ، رياست زراعت و مالدارى مسؤليت بازسازى تهسيلات آبيارى را به عهده دارد، اما در حقيقت به نظر مى رسد که، رياست انژى و آب نهادى است که بر تطبيق رسوم پيشنهادات را از سود برندگان جمع آورى مينمايد نمايد. بر علاوه معلومات در مورد قانون جديد آب در ولسوالى نرسيده است، و براى سودبرندگان واضح نيست که آيا کدام اداره براى تهسيلات آبيارى مسؤليت دارد.

محدوديت هاى توسعه اى براى اقتصاد روستايى

بخش فرعى	موضوعات توسعه اى	وضيعت موضوعات توسعه اى
پول و زير بنا	شبکه توزيع هاى تحت توسعه	در حال حاضر ، زنجيره ارزش شامل فعاليت هاى اصلى و فعاليت هاى پشتيباني در ولايت باميان فرموله شده است . به استثنائى برخى از دهاقين ، بيشتتر فعاليت هاى مربوطه توزيع بازاریابى و خريد فروش به واسطه ها وابسته است . علاوه بر اين ، هيچ زنجيره سرد بين کابل و باميان وجود ندارد.
	موقف پائين توليدات زراعتى	دهقانى در ولايت باميان به طور عمده توسط دهاقين در مقياس کوچک با داشتن زمين هاى کمى انجام مى شود. فروش محصولات به صورت جدا گانه انجام ميشود فروش محصولات واسطه ميانجى ها و يا با آوردن محصولات به بازار توسط خود دهاقين انفرادى قدرت کافي براى رقابت با عمده فروش ها را که منابع مالى دارند، ندارند
سازماندهى	سيستم انعطاف نا پذير مالى اعتبارى روستايى	از آنجا که بانک ها به طور کلى انجام خدمات مالى زراعتى را فراهم نمى کنند، بسيارى از دهاقين براى خريد کود مجبور به قرض گرفتن پول به بهره بالا از مغازه داران و عمده فروش ها ميشود. سيستم هاى مالى و اعتبارى زراعتى موجود هستند، آنها معمولاً به مناطق دور افتاد خدمات فراهم نمى کنند ، و عمليات شان انعطاف نا پذير بوده در نتيجه قادر به ارايه خدمات مناسب به دهاقين نمى باشند

ظرفيت ها درمورد منابع طبيعى

بخشى فرعى	ظرفيت ها	وضعيت ظرفيت
زراعت	آب جمع شده دريا	به جز درياى سيغان ،درياهای ولايت باميان درجریان در ها جمع میشوند . در حال حاضر ،چنين منابع آبی به دليل مشکلاتی چون کمبود کانال های آب ياری ،آسيب پذيری تسهيلات آبياری ،ومشكلات زمین به طور موثر مورد استفاده قرار میگیرند . هر چند،اگر چنين مشکلاتی حل گردد دسترس به محصولات زراعتی ثابت امکان پزير میگردد .
منابع زمین	استفاده آب از آب ذوب شده برف ها	بيشتر آب های ذوب شده برف ها درجریان مدت کوتاهی میان ماهای اپريل ومارچ،تخلیه گردیده باعث مشکلاتی چون سيلاب ها وسيل گرفته های زراعتی میشود . هرچند ،ذخيره ای آب دربند ها وسد ها استفاده چنين آب ها را برای اجازه میدهد . آب همچنين میتواند به حيث آب های متمم برای آب ياری ازطريق اعمار آب گیر هابرای ذخيره ای موقت آب استفاده میشوند .

ظرفيت ها دربخش زراعت

بخش فرعى	ظرفيت ها	وضعيت ظرفيت
محيط زراعت	اقلیم سرد	به دليل هوای سرد سبزی جات میتواند درفصل تابستان در درو گردند . سبزیجات تازه میتواند درماه های جولای واگست،زمانیکه سبزیجات به دليل فصل غير سبزی جات درساحات ساير محصولات ،کمیاب میگردد ،نیازمندی های بازار کابل را تامین نماید .
محصولات میوه درساحات معین	محصولات میوه درساحات معین	اقلیم گرم وخشک ولسوالی کهمرد مخصوصا" برای محصولات باغداری مانند زرد آلو ، سیب وسایر میوه ها،مناسب است. زمین هایی وجود دارند که محصولات غير باغداری مانند محصولات نقدی را نیز حاصل میدهند.
محصولات زراعتی	محصول کچالو	زارعین ،سطوح معین ازشیوه های زرع برای محصول کچالو را دارند. ولايت باميان تقریبا" نیمی از محصولات کچالوی کشور رازرع میکند وبه حيث یکی از ساحات عمده ای زرع کچالو شناخته شده است .افزایش بیشتر درفروشات وعواید فارم ها میتواند ازطريق اخذ تدابیری مانند زرع انواع متناوب ،تطبيق تکنالوژی مناسب فارم داری ،وارزش دهی به محصولات کچالو ،عملی گردد .
مهارت های	مهارت های	وسوالی کهمرد مشخصا" منحیث ساحه عمده ای هردو داخلی وخارجی برای

م محصولات خشک زرد آلو شناخته شده است. زرد آلوى خشک باکیفیت عالی به قیمت بالی تجارت میشود. توسعه ای عواید فارم میتواند ازطریق گسترش محصولات وپخش شیوه ها برای مزارع ۱ پروسس مشخصا" دراین ساحه عملی شود.	بالا برای پروسس میوه	
بیشتر زارعین مواشی را پرورش میدهند وسرگین حیوانات به آسانی بدست میآید. همچنین ،زارعین درنظر دارند تا ازسرگین تفاله های سبزی جات برای زمین های زراعتی شان استفاده نمایند. معرفی مهارت های مناسب برای تولید وتطبیق روش ارگانیک حاصل خیزی زمین را توسعه میدهد وهمچنین هزینه خرید کود کیمیاوی راکاهش میدهد .	بیشتر فارم ها مواشی دارند	میدان فارم داری

ظرفیت ها در بخش مالداری

وضعیت ظرفیت	ظرفیت ها	بخش فرعی
م محصولات لبنیات در ولایت بامیان تولید میگردد ، مخصوصا" قروت وچکه درتمام کشور طرفدار زیاد دارد زیرا این محصول یگانه محصول خالص طبعی بوده که تنها از شیر ونمک ساخته میشود. امکانات برای گسترش بازار با توسعه بیشتر کیفیت قروت وچکه ازطریق کنترل حفظ الصحه وبسته بندی توسعه یافته وجود دارد	تولید قروت وچکه که در کشور شناخته شده است	مالداری
بز وگوسفند ولایت بامیان وسایر ولایت صادر میشود . امکان دارد مارکیت این مواشی را ازطریق توسعه کیفیت پرورش حیوانات گسترش داد .	تجربه فروش مواشی برای گوشت	تولید علوفه
سازمان های غیر دولتی مانند AKF فعالیت های را تطبیق مینمایند تا زنبور داری را درچند ولسوالی توسعه دهد. درولسوالی کهمرد تولید عسل باایجاد انجمن زنبور داران صورت میگیرد . در این روز ها فعالیت های نگهداری زنبور گسترش میابد، زارعین نزدیک کمک های سازمان های غیر دولتی سود برندگان عسل زندگی مینمایند، جدیدا" پرورش زنبور عسل آغاز کرده اند . باتدابیر مناسب تازنبور ها را در زمستان نگهداری کنند ،توقع می رود توسعه زنبور داری در ولایت بامیان رایج گردد .	توسعه تولیدات عسل از طریق کمک سازمان های غیر دولتی	زنبور داری
باغداری (باپرورش ،سیب،زردآلو وسایر میوه ها) که منابع مهم برای عسل اند درولسوالی کهمرد پرورش میابند .زنبور عسل ،از سوی دیگر ،نقش مهم در گرده افشانی باغداری دارند .بنا" ،تاثیرات مشترک میان زنبور داران وباغداران توقع برده میشود .	تاثیرات مشترک با محصول میوه	

۹ فرعی	تقاضای بلند	قسمت بزرگ تخم ها وگوشت مرغ که درمارکیت های ولایت بامیان به فروش
	برای تخم وگشت مرغ	میرسد از ایران وپاکستان وارد میشوند . درکنار مرغ زنده وارد شده ازین دو کشور ،گوشت یخ زده مرغ از کشور های جون برازیل نیز دربازار به فروش میرسد. درعین زمان ،تقاضا برای محصولات داخلی زیاد است . این به خاطری است که کیفیت محصولات وارداتی پایین است ،تخم هادرجریان انتقال کهنه میشوند ومزه ای گوشت زده به دلیل یخ زدن وذبب چندین بار طعم خوبی ندارند . توقع میرود که توسعه مرغداری درولایت بامیان درزمان کوتاهی به اقتصاد روستایی سهیم میشوند .

وضعیت ظرفیت ها

سکتور فرعی	ظرفیت ها	وضعیت ظرفیت ها
	بازسازی میدان هوایی بامیان	درحال حاضر ،پروژه بازسازی میدان هوایی بامیان به شمولتوسعه خط رنوی اعمار تسهیلات تحت تطبیق قرار دارد .توقع می رود فعلیت های میدان هوایی بازسازی شده در سال ۲۰۱۴ آغاز گردد. این کار به انتقال اموال ازطریق هوا اجازه خواهد داد وظرفیت عملکرد انتقالات برای محصولات زراعتی باوزن کم ارزش بالا ،مانند گیاهان، سمارق وسایر مواد موثر خواهد بود.
محصولات با ارزش	توسعه محصولات صنایع دستی	درولسوالی های که تعدادی زیادی گوسفندان پرورش داده میشود ، مانند یکاولنگ ، پنجاب ، وورس ،پشم درآنها تولید میگردد، صنایع دستی مانند تولید قالین ، قلابدوزی ،ونمد وبافی (دوشک خرد) وبرک (جلیقه پشمی) به صورت سنتی تولید می گردد. در چنین ساحات ، باتوسعه صنایع دستی ، توقع مود تافعالیت های صنایع دستی به حیث فعالیت های اقتصادی برای زنان درجریان زمستان های طولانی تطبیقشده وباعث تولید عواید اضافی برای زارعین گردیده وعاید متمم فعالیت های زرع محصولات که اغلب با طبیعت خشن مواجه اند، محسوب گردند.
	توسعه پروسس های زراعتی	درجاهای که آب وبرق قابل دسترس اند ،توقع میرود تافعالیت های درزمینه پروسس های زراعتی به مقیاس کم عمل گردد تامحصولات باارزش مانند چپس کچالو عرضه گردد . مخصوصا" درکهمرد ،جایکه محصول میوه فعال است ،نه تنها پروسس میوه خشک ،همچنین موادی چون جوس میوه ،کمپوت ها ومربا میتواند پروسس گردند . چنین محصولات نیاز به تسهیلات بزرگ ندارد ،وتوقع میدود تاظرفیت بازاریابی درهردو بازار های محلی وخارجی رونق پیداکنند .

ظرفيت در مورد اداره روستايى وجامعه

سكټورى فرعى	ظرفيت ها	وضعيت ظرفيت ها
اداره روستايى وجامعه	ساختر فعلى اداره تحت قوميت والى شمول دفاتر ولسوالى ها نهاد هاى موجود درولسوالى ها ودر سطح جامعه به نام هاى جلسات هماهنگى	درحال حاضر ,معلومات در مورد پروژه هاى توسعه اى توسط رياست هاى وزارتى ها در رياست تخنيكى مقام ولايت تمر كز نموده است ,كه برچنين فعاليت هاى نظارت دارد. باتقويه اين رياست ,احتمال تقويه فعاليت هاى مربود به پلان گزاري پروژه هاى ولايت ,بدون آوردن تغيرات زياد درتشكيل مقام ولات وجود دارد . رياست هاوزارت ها وسازمان عمده تمويل كننده به كمته اى توسعه اى ولايت اشتراك مينمايند كه مانند يك سكو براى شريك سازى معلومات عمل نمنايند . توقع ميرود كه كميته توسعه اى ولايت درآينده سكو براى هماهنگى براى پروژه هاى توسعه اى مطابق به پلان توسعه اى ولايت باشد.
	ولسوالى ها ,شوراهاى انكشافى قريه وشوراهاى انكشافى ولسوالى و ارباب ها	درحال حاضر ,فعاليت نهاد ها درسطوح ولسوالى وجامعه قدرى محدود است ,وموقعيت آنان در توسعه اى ولايت /ولسوالى كاملا مشخص نيست . هرچند توقع ميرود جلسات كه در سطح ولسوالى تدوير ميگردند,مانند جلسات هماهنگى ولسوالى ها وشوراهاى انكشافى ولسوالى ,ظرفيت اين را داشته باشند تايشتر منحيث سكوى محكمى برارى هماهنگى ميان نهاد هاى دولتى ومحلات عمل نمايد . همچنين ,وقتى موقف شوراهاى انكشافى قريه وارباب هادر جامعه مشخص شد ,آن ها ميتواند به طورى وموثير منحيث مسير ميان جامعه واداره ولايت عمل نمايند.

صادرات عمده توليدى / صنعتى به ولايات ديگر ويا خارج از کشور

توليدات عمده اين ولايت به صورت تخمينى عبارتند از كچالو ۳۰۹,۰۶۸ تن در سال, توليد سيب ۱۲,۰۴۲ تن در سال, توليد زردآلو ۴,۹۲۰ تن در سال, توليد قالين ۳۰,۰۰۰ متر مربع در سال, توليد صنايع دستى كوچك به ارزش ۳,۱۵۶,۵۰۰ افغانى در سال مى باشد كه اين توليدات به بازار هاى خارجى مثل ازبكستان, تركمنستان, پاكستان و هندوستان و بازار هاى ولايات داخل افغانستان صادر مى گردد.

واردات عمده توليدى / صنعتى از ولايات ديگر ويا از خارج از کشور

واردات عمده توليدى اين ولايت بصورت تخمينى عبارتند از مواد ساختمانى مثل سمنت, گادر, سيخ و غيره, مواد خوراكي مثل آرد ۱۲۵,۲۷۰ تن, روغن ۱۵,۴۲۸,۶۴۰ ليتر, شكر ۶۰۰ تن و برنج ۳۸,۰۲۸ تن مى باشد.

ميزان عوايد شامل عوايد مالياتى وغير مالياتى / مجموع عوايد ولايت به تفكيك سكتور سال ۱۳۹۶

شماره	سكټور	عوايد	ملاحظات
-------	-------	-------	---------

۱	معارف	۸'۲۷۵'۹۷۰
۲	امنیت	۱۲'۴۸۷'۳۳۸
۳	مصنوعیات اجتماعی	۳'۰۷۸'۴۰۰
۴	حکومتداری	۳'۰۴۳'۲۵۵
۵	زراعت	۵'۲۲۰'۸۴۰
۶	خصوصی	۱۴۹'۴۸۱'۲۶۱
۷	زیربنا و منابع طبیعی	۴'۲۵۵'۳۵۶
۸	صحت	۲۱'۰۰۰
۹	انکشاف دهات	-
مجموع سکتور ها		۱۸۵'۸۶۳'۴۲۰

تعداد بانک ها به تفکیک دولتی و خصوصی

فعلا در ولایت بامیان بانکهای ذیل فعالیت دارند:

دافغانستان بانک؛ (دولتی)

کابل بانک نو؛

عزیزی بانک؛

باختر بانک؛

اولین بانک قرضه های کوچک؛

بنادر تجارتي و گمرکات

در ولایت بامیان کدام بندر و گمرک تجارتي وجود ندارد.

مجموع بودجه مصرف شده در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی قرار ذیل است:

بودجه سکتور خصوصی از سال ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۶				
شماره	سال	مبلغ	مصرف	ملاحظات
۱	۱۳۹۲	۳۶۰'۷۴۷	۳۶۰'۷۴۷	
۲	۱۳۹۳	۵۱۰۰۰۰۰	۲۸۵۶۰۰۰	
۳	۱۳۹۴	.	.	

۴	۱۳۹۵	\$ ۲۲'۳۸۸	\$ ۲۲'۳۸۸
۵	۱۳۹۶	\$ ۱۷'۱۶۲	\$ ۱۷'۱۶۲

مؤسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور اقتصاد ورشد

سکتور خصوصى

در بخش سکتوری خصوصى نهادهای ذیل همکاری میباشند: اتاق های تجارت، آمریت تجارت، مستوفیت، ریاست احصائیه مرکزی، دافغانستان بانک، بانک های خصوصى، آمریت نفتى، امور زنان، نهاد های کوچک تجارى که ثبت و راجستر آمریت تجارت میباشند، شاروالی، موسسه هلیپ جرمنى، موسسه بنیاد انکشافی آقا خان و موسسه گالو.

۶. مصئونیت اجتماعى

دسترسی به محیط زیست سالم

بامیان از جمله ولایات است که دارای آب وهوای پاک می باشد وهمچنان با داشتن ساحات تاریخی وتفریحی همه ساله هزارن نفر از بامیان وساحات تفریحی ان بازدید می نمایند وهمچنان بیشترمردم این ولایت مصروف زراعت و مالدارى بوده شهر بامیان دارای نفوس کم می باشد موجودیت اشجار و کشتزارها باعث شده که این ولایت از محیط زیست سالم و پاک برخوردار باشدقا بل ذکر است اگر در آینده از قطع اشجار و تبدیل شدن ساحات زراعتی به ساحات مسکونی جلوگیری نشودمحیط زیست زیان خواهد دید.

دسترسی به خدمات اجتماعى

دسترسی به خدمات اجتماعى قناعت بخش نمی باشد، مثلا در بخش صحت عرضه خدمات صحى تخصصی در بخش های اورتوپیدی ،چشم، گوش وگلو،عقلی وعصبی، موجودیت داکتر زنانه متخصص وفزیوتیراپی درسطح ولایت وجود ندارد. در بخش آموزش وپرورش با آنکه علاقمندی مردم زیاد است خیلی از مکاتب داری تعمیر استندرد نمی باشد و در اکثر مکاتب مواد درسى وتجهزات کافی وجود ندارد. در این ولایت دو باب کودکستان محل زیست دولتی، ۱۲ کودکستان و صنوف قبل از مکتب توسط مؤسسات و سکتور خصوصى فعال می باشد که به هیچ وجه بسنده نمی باشد و در این قسمت مشکلات زیاد وجود دارد. قابل یاد آوریست که ریاست کار،اموراجتماعى خدمات حقوقی وعایداتی را برای ۲۰۰۰ طفل وخانم درسال ۱۳۹۷ درولایت بامیان ارائه میدارد که این بسنده نمی باشد خوب بیشترگردد همچنان خدمات ترانسپورتی نیز قناعت بخش نمی باشد.

اشتغال زایی

فرصت های کارى در ولایت بامیان خیلی کم می باشد چون سکتور خصوصى که زمینه ساز عرضه فرصت های شغلى می باشد نسبت عدم امکانات رشد خوب ندارد، درسال ۱۳۹۶ برای ۱۳۹۰ تن خانم و آقا آموزش های فنى وحرفوى داده شده و به تعداد ۷۰۳خانم ازطریق تشبثات خصوصى حمایت شده است و به تعداد ۱۰۰۰ تن ازطریق ادارات واصلاحات ادارى استخدام گردیده است.

داشتن سرپناه يا مسكن بر عودت كننده گان و بى جاشده گان داخلى

سرپناه ويا مسكن براى عودت كنندگان وبيجاشدگان داخلى در ولايت باميان بادر نظر داشت موجوديت زمين وانتقال آن از مركز ومنظورى پلان تفصيلى توزيع و يا فراهم ميگردد كه از سال ۱۳۹۰ الى اكنون براى (۸۷۲) فاميل عودت كننده و براى هر فاميل يكنمره زمين توزيع گرديده است. از سال ۱۳۸۱ الى ربع اول ۱۳۹۷ به تعداد ۶۷۸۰ فاميل عودت كننده و تعداد ۳۶۵۳ فاميل بيجاشدگان داخلى جنگى واقتصادى به اين اداره ثبت گرديده وياهمكارى موسسات محترم UNHCR، سولدراتى وموسسه محترم ادرا مساعدت هاى نقدى، غير نقدى و غذاى كمك گرديده است.

رسيدگى به حوادث طبيعى

ولايت باميان با توجه موقعيت توپوگرافى وجغرافيايى كوهستانى به حوادث گوناگون مواجه اند كه از جمله ميتوان سيلاب، برفكوچ، ندرتا زلزله، آبخيزى، لغزش زمين، سردى شديد هوا، راه بندان در زمستان، حملات ملخ وبعضى امراض واغير انسانى وحيوانى نامبرد، بنا براين همه رويداد هاى اين ولايت نيازمند تطبيق پروژه هاى كاهش دهى وراه اندازى برنامه هاى آگاهى دهى است كه درمورد ازسوى دولت كدام بودجه مخصوص درنظرگرفته نشده است. با اين حال كميته مبارزه عليه حوادث ولايتى از امكانات دست داشته عندالموقع با متضررين حوادث طبيعى كمك مى نمايند ولى در كل بسنده نمى باشد.

مصونيت براى گروه هاى آسيب پذير

ازنظر امنيتى در ولايت باميان، براى گروه هاى آسيب پذير مشكلى وجود ندارد اما دربخش مصئونيت غذايى وسرپناه براى متضررين عندالموقع رسيدگى شده ومصئونيت شان تامين مى شود ولى دربخش مواد غذايى به دليل اينكه امكانات كافى دراختيار نيست ممكن در بعضى اوقات عدم مصئونيت پيش آيد

۷. سكتور حكومتدارى

تحليل اوضاع

حكومتدارى عبارت است از فرايندى كه به واسطه آن مؤسسات دولتى به اداره امور عمومى مى پردازند. منابع عمومى را مديريت كرده و از حقوق افراد جامعه حمايت مى كنند. به تعبير ديگر حكومت دارى عبارت است از شيوه به كارگيرى قدرت در مديريت توسعه اقتصادى و اجتماعى كشور. حكومت دارى خوب (GOODGOVERNANCE)، بر كيفيت و نحوه انجام وظيفه حكومت دارى تأكيد مى كند.

حكومتدارى خوب، به مثابه نهضت حكومت دارى در نظام هاى مطرح است كه بيانگر نقش در حال تغيير حكومتها در اداره جوامع و تغيير نگرش نسبت به كار كرد حكومت در جهان امروز است. حكومت محلى باميان خود را به ارايه خدمات بشكل عادلانه درسطح ولايت ملزم دانسته تا ارزشهاى دموكراسى را حفظ و در اين راستا از هيچ نوع مساعى دريغ نورزند، اما از آنجاى كه جنگ و منازعات داخلى ما را خاصاً از ناحيه منابع بشرى و مديريتى با قلت كادرها و متخصصين مواجه ساخته بود، نياز شديد سرمايه گذارى بيشتر روى منابع انسانى صورت بگيرد هرچند با روى كارآمدن حكومت منتخب تلاش فراوان شده تا با توسعه منابع انسانى وارتقاى ظرفيت نيروى بشر؛ منابع مالى بشكل درست درسطح ملى و محلى مديريت شود. اما درسطح ولايت نياز بيشتر احساس ميشود كه بخش نظارت و هماهنگى هرچه

بیشتر تقویت گردد تا ما بتوانیم عملاً مؤثریت کمکها را افزایش داده و تغییر در زندگی مردم وارد سازیم. به هر حال، عناصر حکومتداری به تفصیل عبارتند از جایگزین کردن فرآیندهای اداری ساده، شفاف و کارآمد با رویه های کند و ناکارآمد فعلی و همچنین عبارت است از تعریف روشن تر وظایف و مأموریت های مؤسسات دولتی به منظور پرهیز از انجام کارهای موازی و کاهش هزینه ها. علاوه بر این معقول تر ساختن ساختار فعلی و سازمان های دولتی در سطح ولایت نیز از جزو تشکیل دهنده های حکومتداری می باشد. اصلاح سازمان های محلی و منطقه ای و تعریف مجدد روابط آن ها با سازمان های مرکزی در راستای تمرکز زدایی و کاهش کاغذ بازی و مبارزه جدی با فساد اداری و ارتقای کیفیت خدمات بخش دولتی و اصلاح قوانین و مقررات و نظام حقوق و دستمزد در بخش خصوصی و تحقق دولت الکترونیک از طریق به کارگیری فناوری اطلاعات در دستگاه های دولتی و اصلاح نظام های مدیریتی، به ویژه توجه به شایستگی در انتخاب، انتصاب و ارتقای مأموران دولتی و اصلاح نظام بودجه ریزی و نظام مالیاتی و تمرکز بر نتایج حاصل از خط مشی های توسعه اقتصادی در راستای توسعه پایدار منابع انسانی، گسترش عدالت اجتماعی و به فعلیت درآوردن ظرفیت های اقتصادی و استفاده بهینه از منابع موجود. همچنین حمایت از اداره سالم دموکراتیک در حکومتداری و توسعه جامعه مدنی مبتنی بر حاکمیت قانون و حقوق بشر و فراهم آوری زمینه های مشارکت سیاسی با پایه وسیع و کمک به ساختن دولت نیرومند و دیرپا و نهادهای مدنی و حمایت از سنت های سیاسی مؤثر و پاسخگوی نیازهای مردم و تشویق توسعه آزادی و دموکراسی در گستره منطقه نیز از مؤلفه های حکومتداری خوب می باشند. علاوه بر این ها کمک به توسعه چهارچوب قانونی و نهادینه برای بخش خصوصی و تشویق سرمایه گذاری در سطح ولایت بامیان و ادامه حمایت از بازسازی و سرمایه گذاری جهت رشد قوای بشری در سطح ولایت و تشویق تمویل کننده گان دیگر در این راستا و کمک به سازماندهی، آموزش، تجهیز و تمویل نیروهای امنیتی و حمایت از مساعدت های ائتلاف از برنامه ضد مواد مخدر دولت افغانستان و تقویت ارتباطات با حکومت مرکزی به منظور نایل آمدن بر مشکلات در سطح محل عناصری هستند که حکومتداری را در جهت تعالی سوق می دهند.

حکومتداری در اصطلاح اساساً منحصراً پروسه تصمیمگیری و تطبیق این تصمیم بیان می کند. این اداره توسط برنامه تحقیق خویش در مورد حکومتداری، هدفمند است تا فعالین ملی و بین المللی که در پروسه امنیت، ثبات، بازسازی پس از جنگ و انکشاف، مؤثریت کمک های بین المللی، فعالیت می نمایند، را با مسایل حکومتداری در افغانستان آشنا نماید.

هدف از این برنامه اتخاذ بهترین تجارب (هماهنگی، رهبری و تداوم) در فعالیت های بازسازی تیم های ولایتی می باشد. این امر حرکت از پروژه های سریع الاثر به طرف فعالیت های متداومتر و بهتر تعریف شده را نشان می دهد.

هدف این پروژه ها باید تقویه حکومتداری بوده و به اهداف بیان شده تیم های ولایتی توافقی داشته باشند که عبارتند از: همکاری با دولت افغانستان جهت توسعه حاکمیت آن به ولایات، فراهم آوری تسهیلات جهت توسعه محیط امن در تمام مناطق افغانستان، و حمایت از اصلاح سکتور امنیت جهت تسهیل تلاشهای وسیع بازسازی. به طور عموم، این امر باید تمام مشکلات حکومت را که در ارزیابی ضروریات ولایتی معین گردیده هدف قرار بدهد. رهنمود ذیل، لستی از فعالیت های مشخص را بیان میدارد.

اداره عامه

به راه انداختن ارزیابی ضروریات ولایتی، تاسیس فعالیت های دارای اولویت و تشخیص گروپ های مورد نظر جهت ارتقای ظرفیت، بازسازی دفاتر والیان، شورای های ولایتی، وزارت خانه ها و دیگر ارگان ها به سطح ولایات، ولسوالی ها و شاروالی ها، تجهیز دفاتر فوق، به راه انداختن ترینینگ های مورد نظر، تربیه گروپ های مورد هدف فوق، به خصوص در عرصه پلانگذاری، بودجه سازی و تطبیق بودجه، هماهنگی اقدامات ارتقای ظرفیت با دیگر فعالیت های مربوطه که توسط ادارات محلی و دیگر برنامه ها به راه انداخته شده اند، همکاری در عرصه آگاهی عامه در مشارکت های سیاسی چون (ترینینگ برای شورای های ولایتی و ولسوالی ها)، اثبات سازی اجتماع و تقلیل مشکلات که سبب اختلال در امور ادارات محلی چون مشارکت سیاسی و عرضه خدمات می گردد.

حاکمیت قانون

تأسیس فعالیت های دارای اولویت در عرصه های قضایی و تقویت قانون و تشخیص گروپ های مورد نظر جهت ارتقای ظرفیت، بازسازی محاکم، ثارنوالی ها، ماموریت های پولیس و توقیف خانه ها، تجهیز دفاتر مذکور، به راه انداختن ترینینگ ها، تربیه گروپ های مورد نظر فوق، هماهنگ ساختن اقدامات ارتقای ظرفیت با فعالیت های مربوطه که توسط ادارات محلی و دیگر برنامه ها به راه انداخته شده اند، تقلیل ضعف که مانع فعالیت های قضایی، سارنوالی و پولیس می گردد.

روشنی سیاسی و فرهنگ صراحت در حکومتداری یک اصل است. شفافیت عمدتاً اشاره به دسترسی و آگاهی مردم از ابعاد کاملاً تعریف شده فعالیت های رسمی، اطلاعات و روند امور دارد. شفافیت به این معنا عنصر حیاتی "حکومتداری نیکو" تلقی می شود.

نقش حکومتداری در پلان انکشافی ولایتی

پس از تشخیص اهمیت حیاتی حکومتداری، سکتور حکومت داری خود را ملزم به تطبیق پلان دانسته و همواری سعی خواهند کرد تا پلان اشتراکی طرح شده را که به منظور تقویت حکومتداری نیکو مبتنی بر پایه ها دموکراسی تهیه نموده تا ختم سال ۱۳۹۷ بشکل مناسب در سطح ولایت تطبیق کنند.

خدمات دولتی

برای بالابردن توانمندی ماموران دولتی به منظور ایفای بهتر مسئولیت هایشان و خدمت بهتر به مردم بامیان، آموزش خدمات ملکی در نظر دارد تا پروگرام های شش ماهه آموزشی را در زمینه زبان انگلیسی، کامپیوتر و مهارت های مدیریتی که از طریق خدمات دولتی تایید شده است، اجرا نماید. اگرچه کمیته استخدام همچنان به فعالیت های خود ادامه می دهد، اما حمایت بیشتر و به خصوص استخدام افراد با کفایت باعث می شود که این فعالیت ها بهتر و سریع تر انجام گیرد. بنابراین باید امکانات بهتری در اختیار ولایت بامیان قرار گیرد تا بتواند ماموران دولتی با صلاحیت و آموزش دیده را که قادر به انجام وظیفه خود به طور کامل هستند، استخدام کند. همچنین لازم است که ارگان های مربوطه مهارت های اجرایی خویش را به منظور دایر نمودن جلسات به ویژه جلسات سکتوری توسعه دهند و به خصوص توانایی تعقیب پروگرام ها را از زمان طرح آن ها تا تکمیل داشته باشند.

مبارزه با فساد

فساد، مانع از پیشرفت در همه عرصه های زندگی عمومی می شود. گروپ حکومتداری در برابر فساد همواره وضعیت آماده باش را داشته و در جستجوی عملکردهای پیشگیرانه و کیفری برای ریشه کن کردن هر نوع فساد در ولایت بامیان می باشد.

حقوق بشر

حقوق بشر تابع همه جنبه های حکومتداری از ارائه خدمات مشخص گرفته تا حمایت از حقوق مشخص می باشد. بسیاری از موضوعات مربوط به حقوق بشر در بخش هایی که قبلاً ذکر شد شامل می شود. با وجود بعضی از دستاوردهای خوب در سال گذشته، مشکل زنان همچنان به عنوان یک نگرانی جدی باقی مانده است. بسیاری از زنان از حمایت مجریان قانون و پروسه درست سیستم قضایی محروم می باشند. بخش حمایت از فامیل که به تازگی در مرکز پلیس بوجود آمده است به حل بخشی از این مشکلات کمک میکند اما هنوز نیاز جدی به خانه امن برای زنانی که جا و مکان امنی ندارند وجود دارد.

۷. سکتور امنیت

تحلیل وضعیت فعلی امنیتی در سطح ولایت بامیان

وضعیت امنیتی بطورعموم با آنکه بطور مقطع ای از استقامت مرزهای ولایات همجوار از جمله ولایت بغلان تهدیدات نسبتاً بلند دشمن موجود بوده، با آن هم اوضاع تحت کنترل نیروهای امنیتی بوده و هر عمل آنان با عکس العمل جدی نیروهای امنیتی (پولیس) مواجه شده اند.

قابل یاد آوری میدانیم که درتأمین امنیت ولایت بامیان وعدم موفقیت دشمن عوامل زیر نقش بارز خود را داشته است:

- همکاری نزدیک مردم صلح دوست بامیان؛
- بیداری و تلاش شبانه روزی پولیس ملی در سطح ولایت بامیان؛
- تشريك مساعي بين قوت هاي امنيتي پولیس ملی، ریاست امنیت ملی و مرکز هماهنگی (اعضای سکتور امنیت)؛

نقش پولیس در منافع ملی

منافع ملی افغانستان، عبارت از مجموعه ارزشهای پسندیده، اعتقادات و واولویت های است که استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت ملی، رفاه و سعادت مردم، تنفیذ قانون، پیشرفت، اعتلا، ثبات و استقرار کشور به آن مربوط ومنوط میباشد که البته پولیس در ترقی منافع ملی نقش بارز دارد. سکتور امنیت عبارت است از بخش کاری ولایتی که به منظور هماهنگی و تشریک مساعی قوت های نظامی در ولایت ایجاد شده است که پلان های امنیتی را ترتیب و تطبیق و نظارت از آن می کند. گروپ کاری سکتور امنیت بامیان عبارتند از نماینده گان پولیس ملی (قوماندانی امنیه و مرکز تربیوی زون ساحوی بامیان)، امنیت ملی، مرکز هماهنگی قوت های نظامی، نماینده امنیتی مقام ولایت، نمایندگان امنیتی وسیاسی دفتر یونااما تحت ریاست قوماندان امنیه ولایت می باشد. هدف از تشکیل سکتور امنیتی بامیان به منظور پلان گذاری ها در ساخت و سازهای زیربنایی برای نیروهای نظامی و تسریع بخشیدن در روند

ساخت و ساز، ارتقای ظرفیت های مسلکی و تدویر کورس ها و جلسات مردمی برای هماهنگی رابطه مردم و حکومت و نیروهای امنیتی، سروی امنیتی، توسعه مراکز آموزشی پولیس ملی، می باشد. گروپ کاری بخش امنیتی یک ارگان کلیدی در جهت انکشاف استراتیژی برای ارتقای فعالیت های پولیس ملی، امنیت ملی و سایر مسئولین امنیتی ولایت بوده و همچنان از انکشافات ارگانی آنان نظارت بعمل می آورد. طرحی که در ذیل ارایه شده اساس و بنیاد انکشاف ارگانی خواهد بود که اولین گام در راستای عصری سازی پولیس ملی و امنیت ملی به خاطر پاسخ مؤثر آنها در قبال مسایل امنیتی، و جلوگیری از وقایع جنایی و اگرچه ولایت بامیان از جمله مناطقی نیست که زدوخوردهای مسلحانه میان قوای ائتلاف، آیساف و مخالفین دولت افغانستان در انجا جریان داشته باشد، ولی هنوز امنیت یک نگرانی عمده برای جمعیت این ولایت بنابر اهمیت آن در تسریع فعالیت های انکشافی در سالهای آینده میباشد. خوشبختانه که در دو سال گذشته مرکز هماهنگی نیروهای امنیتی تحت ریاست وزارت دفاع ملی و اعضای آن که عبارتند از پولیس ملی، امنیت ملی قرار دارد شکل گرفته است که خود در هماهنگی بین قوت ها مؤثر بوده و تمامی پلان گذاری امنیتی از این طریق اجرا می شود.

پولیس ملی

در ولایت بامیان، در میان سایر ارگانهای امنیتی، نقش کلیدی در تامین امنیت دارد. از آنجاییکه در ولایت بامیان پولیس ملی با همکاری سایر ارگانهای امنیتی نقش اساسی را در حفظ و تامین امنیت بازی میکند. اما ارگان متذکره با یک سلسله کمبودی های تشکیلات اداری و فقدان ظرفیت های مسلکی و تخنیکی روبه رو بوده است که با تفاهم با وزارت امور داخله این موضوع در آینده نزدیک مرفوع خواهد شد. با آن هم پولیس ملی در بامیان در حفاظت از تامین نظم عامه، حفظ آثار و مراکز فرهنگی و آبادات تاریخی و باستانی و منابع و ذخایر طبیعی، جلوگیری از زرع و ترافیک مواد مخدر که کشت مواد مخدر در بامیان به صفر رسیده است. و همچنین حمایت از پروگرام انحلال گروپهای مسلح غیر قانونی (دایاک) میباشد. و از سوی دیگر ولایت بامیان با وجود همسایگی از جانب شمال شرق با ولایت بغلان دارد، در این اواخر ناامنی های محسوس است. با وجود امکانات محدود، اولویت های کاری پولیس روی انکشاف بنیادی بمنظور حمایت از هماهنگی ولایتی میان پولیس ملی، داشتن تعداد مناسب افسران پولیس در مناطق دور از مرکز ولایت و فراهم نمودن تسهیلات مناسب در نظارت خانه ها بوده است. یک بخش عمده استراتیژی گروپ کاری بخش امنیتی فراهم نمودن تعداد کافی افسران که تعلیمات تخنیکی دیده اند، مقدار کافی سلاح و مهمات، اکمالات لوژیستیکی بشمول وسایط نقلیه، محروقات، مواد ارتزاقی و محلهای مناسب برای دفاتر و مراکز برای پولیس ملی میباشد. این خود توانایی بازدارندگی و دفاعی پولیس ملی را در سطح ولسوالیها افزایش داده و همچنان همکاری قرارگاه مرکزی (عمارت قوماندانی امنیه ولایت) در مرکز بامیان، ولسوالیها و پوسته های امنیتی در سطح ولسوالیها را بهبود می بخشد. قسمت دیگری استراتیژی گروپ کاری بخش امنیتی تقویت مرکز تربیه پولیس ملی و ساختن یک شفاخانه نظامی میباشد که توانایی نیروی انسانی پولیس بامیان را بالا میبرد.

امنیت ملی

امنیت ملی عهده دار مبارزه با جرایم سازمان یافته و جرایم سیاسی می باشد که نقش و مسؤولیت های با مسؤولیتهای پولیس ملی ولایت بامیان متفاوت می باشد. اداره امنیت ملی نقش عمده در جمع آوری معلومات، تجزیه و تحلیل آن برای حفظ امنیت در ولایت بازی مینماید برای امنیت ولایت با سایر نیروهای امنیتی تشریک مساعی نزدیک دارند.

جيزى ديگر استراتيژى گروپ كارى بخش امنيتى هماهنگ نمودن و تشريك مساعى بهتر بين قوت هاى امنيتى در تأمين امنيت ميباشد. پوليس ملى و اداره امنيت ملى در جريان انكشاف دادن يك واحد هماهنگ و منسجم با ساير مسولين امنيتى، بخاطر داشتن فعاليت هاى مؤثر و به موقع در رابطه با تطبيق قانون و تأمين امن و نظم عامه اجراى قانون عليه هر نوع جرايم در سطح ولايت ميباشند.

فصل سوم

بودجه انكشافى ومصارف پروژه هاى انكشافى سال مالى ۱۳۹۷ ولايت

باميان به تفكيك سكتورها

معارف:

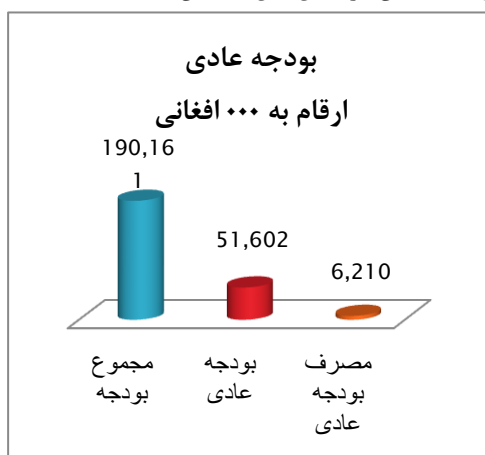
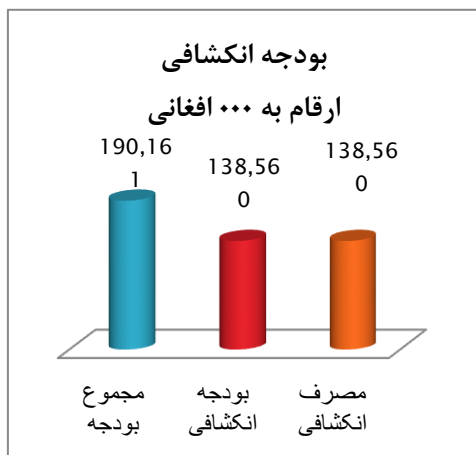
وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۶۸۰ مکاتب تعلیمات عمومی، ۷ دارالمعلمین، ۴ مکاتب تخنیکى، ۱۳ مدارس دینی، فعالیت دارند.

مجموعاً به تعداد ۱۳۹'۳۸۶ شاگرد که از آنجمله ۷۴'۱۶۲ ذکور و ۶۵'۲۲۴ آن از طبقه اناث در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند. جدول ذیل معلومات مختصر در مورد وضعیت معارف در ولایت بامیان را بیان میکند.

معارف							
کنگوری	مکاتب عمومی	دارالمعلمین	مدارس	مکاتب تخنیکى	تعداد شاگردان		
					مجموع	اناث	ذکور
تعداد	۶۸۰	۷	۱۳	۴	۱۳۹'۳۸۶	۶۵'۲۲۴	۷۴'۱۶۲

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده و اطفال خود را برای فراگیری تعلیم به مکاتب میفرستند. تعداد شاگردان در مکاتب ولایت بامیان قسمیکه در فوق دیده میشود یک رقم قابل ملاحظه را بیان میکند.

بودجه معارف: وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انكشافى دریافت میکند، معمولاً در اکثر ولایات بودجه عادی وزارت معارف نسبت به بودجه انكشافى آن بیشتر میباشد ولی خلاف معمول در ولایت بامیان قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه انكشافى به مصرف میرسد. جزئیات بودجه معارف ولایت بامیان در شکل ذیل انعکاس داده شده.

تعداد پروژه های که در این ولایت از طریق وزارت معارف تحت تطبیق میباشد قرار ذیل است.

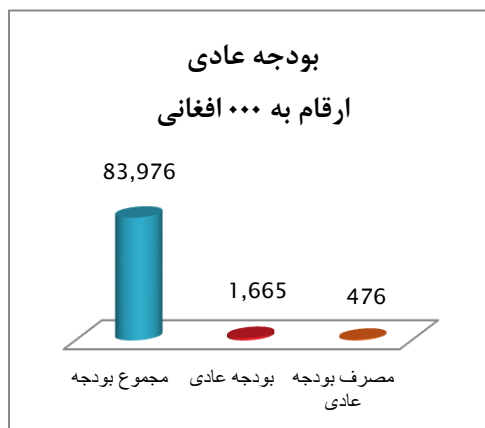
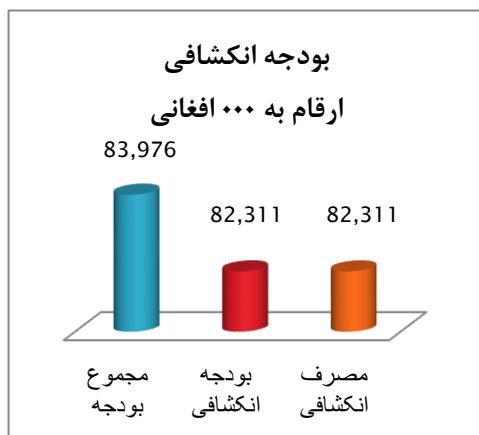
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	۹۶'۷۵۸'۸۷۹	۰%
مدیریت و ارتقای ظرفیت	۳۸۰'۱۴۰	۰%
سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۶'۱۷۹'۹۳۷	۳۲%
پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب	۲۶'۶۵۸'۷۰۳	۳۷%
انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۱۶۴'۴۰۰	۹۷%
استخدام معلمان اناث در روستا ها	۲'۱۹۹'۹۵۸	۱۰۰%
مجموع	۱۳۸'۵۵۹'۵۱۴	۱۰%

زراعت:

ولایت بامیان یک ولایت زراعتی بوده و اقتصاد ۹۰ در صد مردم آن متکی به زراعت و مالدارى است و بیشتر محصولات آنرا کچالو تشکیل میدهد. کچالو بامیان بسطخ کشور مشهور بوده و علاوه بر سایر ولایات به پاکستان و تاجکستان نیز صادر میگردد حاصلات کچالو بامیان بیش از نصف حاصلات کچالو در سطح افغانستان میباشد. حاصلات زراعتی دیگر آن شامل گندم، کچالو، مشونگ، جو و میوه های مانند زردآلو، سیب و آلبالو میباشد که از زردآلو میوه خشک بنام کشته بدست میاید و این محصول قیمتی و لذیذ که بیشتر توسط زنان پروسس میشود به دیگر ولایات و خارج کشور صادر میشود.

بامیان ولایتی است که از سالهای متمادی بدینسو در آن کوکنار کشت نمیشود و تعداد دهاقین این ولایت بیش از ۶۰ هزار تن تخمین زده میشود. همچنان حدود یک ملیون راس مواشی شامل بز، گوسفند و گاو در این ولایت وجود دارد. بودجه:

قسمیکه در شکل دیده میشود بودجه انکشافی وزارت زراعت ولایت بامیان به مراتب بیشتر از بودجه عادى این اداره میباشد که بیان گر سرمایه گزاری های بیشتر روی زراعت در این ولایت بوده و میتوان خوشبین یک آینده خوب در این بخش باشیم.

به تعداد ۱۱ پروژه های انكشافى در ولايت باميان در حال تطبيق ميباشد كه جزئيات آن قرار شرح ذيل است.

پروژه های انكشافى ۱۳۹۷ زراعت		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
تهيه و توزيع تخمهای بذري و كود كيمياوى	۱۷'۸۷۹'۶۰۰	۷%
برنامه ملي انكشاف مالدارى و صحت حيوانى	۱'۰۹۸'۷۰۱	۱۰۰%
برنامه ملي باغداری و مالدارى (NHLP)	۳۰'۹۹۵'۰۹۴	۱۴%
مبارزه عليه آفات و امراض نباتى	۵۶۹'۶۰۰	۱۰۰%
توسعه كشت پخته و زعفران	۷۷۶'۰۰۰	۱%
برنامه ملي تنظيم منابع طبيعى به اشتراك جامعه	۶'۶۳۴'۳۲۳	۳۰%
پروژه آبيارى و ذخاير آب	۱۰'۰۷۶'۵۵۱	۱%
ايجاد باغچه های خانگى و مصونيت غذائى	۲'۳۷۴'۰۰۰	۸۴%
احيا ، توسعه و مراقبت فارمهای تحقيقاتى ، ترويجى و توليدى	۵۱۵'۰۰۰	۱۰۰%
انكشاف زراعت در ولسوالى های سرحدى (Border Project)	۵'۷۹۱'۹۹۶	۹۷%
پروژه عوامل توليد زراعتى افغانستان (AAIP)	۱'۸۲۲'۴۰۰	۶۲%
پروژه حوزه دريائى پنج آمو	۳'۷۷۷'۳۸۷	۰%
مجموع	۸۲'۳۱۰'۶۵۲	۲۳%

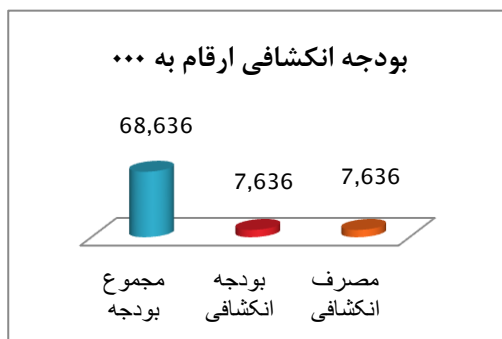
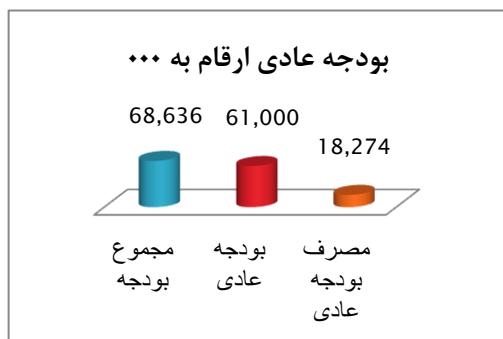
تحصيلات عالي:

در ولايت باميان صرف يك پوهنتون دولتى فعال ميباشد. پوهنتون باميان داراى ۴'۵۵۸ محصل ميباشد كه تعداد ۹۵۸ نفر آن از طبقه اناث ميباشند.

تحصيلات عالي									
كوتورى	پوهنتون	ه	تعداد پوهنځي	خصوصى	پوهنتون	تعداد استاد	ذكور	اناث	تعداد محصلين
تعداد	باميان	۷	۰	۱۴۵	۱۳۶	۹	۴'۵۵۸	۳'۶۰۰	۹۵۸

بودجه تحصيلات عالي:

مجموعاً بودجه كه وزارت تحصيلات عالي براى ولايت باميان تخصيص داده بالغ ميشود به ۶۸ مليون افغانى كه توضيحات بيشتر در مورد آن در گراف ذيل انعكاس داده شده است.

تعداد پروژه های انکشافی که از جانب وزارت تحصیلات عالی در این ولایت در حال تطبیق میباشد قرار ذیل است.

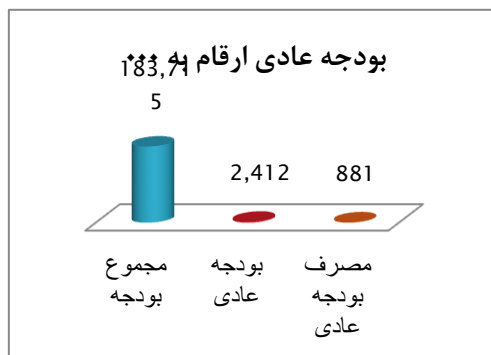
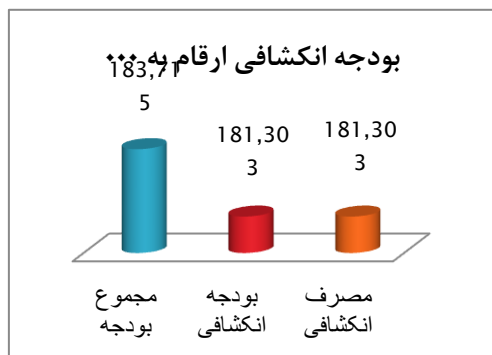
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
تدویر برنامه های ماستری و شبانه در نهاد های تحصیلی	۷'۶۳۶'۲۰۰	۱۳٪
مجموع	۷'۶۳۶'۲۰۰	۱۳٪

صحت عامه: احصائیه مراکز عرضه خدمات صحتی در ولایت بامیان قرار جدول ذیل میباشد

صحت						
کتنور ی	شفاخانه دولتی	شفاخانه شخصی	پوسته صحتی	دواخان	تعداد دکتوران	ظرفیت تداوی
تعداد	۴	۱	۵۰۳	۵	۶۱	۲۲'۱۶۴

بودجه بخش صحت:

بودجه که برای عرضه خدمات صحتی در ولایت بامیان از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته شده در گراف ذیل نشان داده شده.

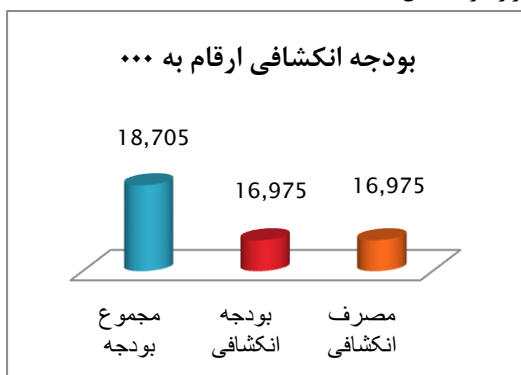
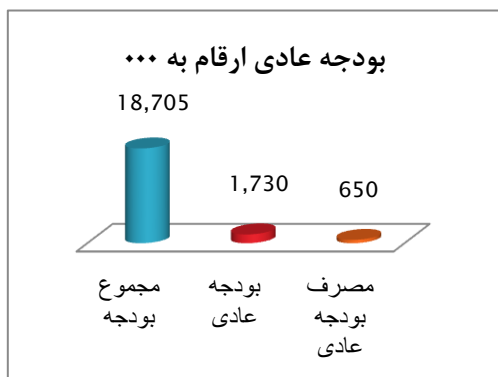
تعداد پروژه های انكشافى كه از جانب وزارت صحت عامه در اين ولايت در حال تطبيق ميباشد قرار ذيل است:

پروژه های انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
برنامه ملى معافيت كتلوى	۳۰۶'۰۰۰	۳۷٪
تاسيس مراکز تداوى معتادين در ولايات كشور	۸'۷۸۴'۲۸۷	۵۱٪
تقويت نظام صحى در مرحله عبور	۱۳۱'۵۲۸'۱۰	۷۲٪
تقويه سيستم صحى (روندسوم)	۴'۱۲۲'۳۳۸	۵۶٪
اعمار كلينيك ها، شفاخانه ها و پروژه هاى ولايتى براى سال هاى ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	۶'۸۳۴'۰۰۰	۰٪
اعمار شفاخانه سى بستر ولسوالى ورس ولايت باميان	۲۸'۰۱۹'۴۰	۰٪
مجموع	۱۸۱'۳۰۲'۶۵۵	۵۶٪

انرژى و آب:

در عرصه فراهم نمودن منابع توليد برق ۲ پروژه در سال جارى در حال تطبيق قرار دارد كه نشان دهنده توجه زياد بالاي فراهم نمودن انرژى مورد ضرورت اين ولايت ميباشد.

بودجه: سهم عمده بودجه ولايت باميان در بخش انكشافى ميباشد، كه چنين پنداشته ميشود كه وزارت انرژى و آب تصميم توسعه ساحه فعاليت خویش را در اين ولايت دارد. بودجه وزارت انرژى و آب براى ولايت باميان در سال ۱۳۹۷ قرار گراف ذيل ميباشد.

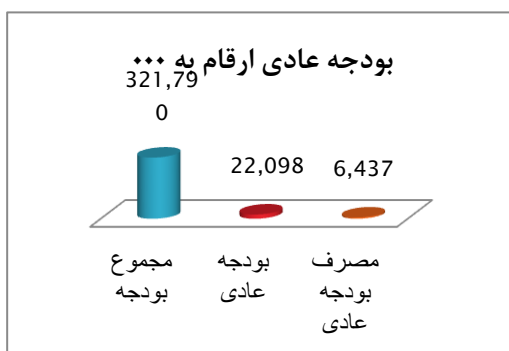
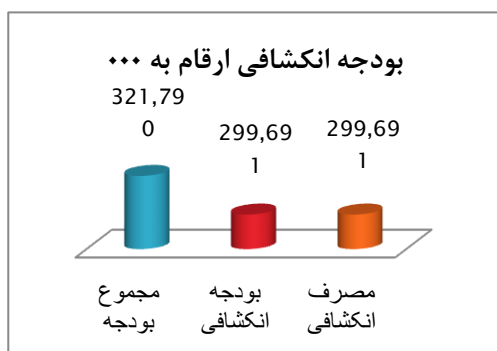
پروژه های انكشافى كه در سال جارى در اين ولايت در حال تطبيق ميباشد قرار ذيل اند

پروژه های انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
تحكيم سواحل دريا ها	۱۶'۵۶۴'۳۳۳	۰٪
مطالعات تخنيكى و اقتصادى معدن ذغال سنگ اش پشته به منظور توليد برق حرارتى از نوع ذغال سنگ ولايت باميان	۴۱۰'۳۹۰	۰٪
مجموع	۱۶'۹۷۴'۷۲۳	۰٪

فواید عامه:

در ولايت باميان طبق معمول وزارت فوايد عامه نظر به لزوم ديد دو نوع سرک اعمار نموده كه عبارت از سرکهای قيرريزى شده و سرکهای جغل اندازى شده ميباشد. سرکهای ولايت باميان ۸۷۰ كيلومتر ميباشد كه از آن جمله ۶۵۳ كيلومتر جغلى و ۲۱۷ كيلومتر اسفالتى ميباشد.

بودجه: بودجه وزارت فوايد عامه در ولايت باميان بالغ ميشود به ۳۲۱ مليون افغانى كه جزئيات آن در شكل ذيل نشان داده شده.

پروژه های موجود انكشافى كه از جانب وزارت فوايد عامه

در ولايت باميان تحت تطبيق ميباشد قرار ذيل است.

پروژه های انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
برنامه ملي سرک های روستايى (وزارت فوايد عامه)	۱۵۴۷۷۸۹۱	۳۱٪
ساختمان سرک باميان-كابل (بطول ۱۴۰ كيلومتر)	۲۰۱'۰۰۰'۰۰۰	۲٪
واحد انكشاف برنامه قوه كار در وزارت فوايد عامه	۱۶'۲۱۳'۴۸۷	۱۰۰٪
احداث سرک اسپيلان بطول ۲۰ كيلومتر در منطقه سفيد غوليا ورس باميان	۶۷'۰۰۰'۰۰۰	۰٪
مجموع	۲۹۹'۶۹۱'۳۷۸	۸٪

پروژه های انكشافى در ولايت باميان:

لست پروژه های انكشافى ولايت باميان در سال ۱۳۹۷

شماره	اسم اداره	اسم پروژه	بودجه	مصرف
۱	اداره مستقل ارگانهای محلی	پروژه شاروالی های افغانستان	۲۱'۳۱۸'۱۸۴	۲۱'۳۱۸'۱۸۴
۲	اداره ملی حفاظت محیط زیست	ظرفیت سازی ملی تعلیمات آموزش و آگاهی محیط زیستی	۳۰'۰۰۰	۰
۳	د افغانستان برشنا شرکت	پروژه انتقال برق از دوشی الی بامیان و شبکه آن برای برق رسانی به مناطق مرکزی	۹۳۶'۶۶۰'۰۰۰	۴۳۷'۳۵۲'۵۷۷
۴	ریاست عمومی تربیت بدنی و سپورت	اعمار جمنازیوم و آمریت های ورزشی در مرکز و ولایات	۱۰۰'۰۰۰	
۵	ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان	اعمار سټډیو های تلویزیون در شش ولایت بامیان، میدان وردک، سرپل، پکتیا، بادغیس و لوگر	۱۴'۰۰۰'۰۰۰	
۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات	برنامه ملی سرکهای روستایی (NRAP) / برنامه ملی دسترسی به دهات (ARAP)	۱۱۰'۴۱۹'۳۹۲	۵۲'۱۵۳'۶۸۴
۷	وزارت احیاء و انکشاف دهات	برنامه ملی تهیه آب در روستاها و آموزش حفظ الصحة محیطی	۱۹'۲۲۶'۴۳۵	
۸	وزارت احیاء و انکشاف دهات	پروژه های کوچک انکشافی در سرحدات (وزارت احیاء و انکشاف دهات)	۲۰'۴۱۷'۸۷۳	
۹	وزارت احیاء و انکشاف دهات	برنامه ملی انکشاف ساحوی (NABDP)	۵۲'۰۷۵'۰۸۰	۴۶'۸۲۸'۳۹۸
۱۰	وزارت احیاء و انکشاف دهات	سرکهای روستائی - پروژه های ولایتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹۶	۴'۰۰۰'۰۰۸	
۱۱	وزارت احیاء و انکشاف دهات	شبکه های آبرسانی، تحکیم کاری و حفر چاه آب آشامیدنی - پروژه های ولایتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹۶	۵۴۷'۹۳۲	
۱۲	وزارت احیاء و انکشاف دهات	تقویت آب، فاضلاب و خدمات بهداشتی در افغانستان	۶'۹۳۱'۷۹۵	۳'۷۸۷'۵۷۲
۱۳	وزارت احیاء و انکشاف دهات	پروژه های بازسازی خسارات ناشی از سیلاب ها در شمال کشور	۴۸۰'۰۰۰	۴۷۳'۸۷۳

۱۴	وزارت اقتصاد	تقویت سیستم پلان گذاری، نظارت و ارزیابی	۳۰۲'۴۰۰	۳۰۲'۴۰۰
۱۵	وزارت اقتصاد	مدیریت پروژه های کوچک سرحدی	۴۱۶'۰۰۰	۴۲۵'۰۴۰
۱۶	وزارت امور داخله	اعمار تعمیر توقیف خانه های ولایت	۱'۰۰۰'۰۰۰	
۱۷	وزارت امور سرحدات، اقوام و قبایل	سیستم مدیریت اطلاعات سرحدات و قبایل	۲۵'۰۰۰	
۱۸	وزارت امور شهرسازی	برنامه تحکیم ثبات در افغانستان	۲'۹۹۶'۸۶۶	۴'۴۵۴'۴۵۶
۱۹	وزارت امور شهرسازی	اعمار، تعمیرات رهائشی والیان ولایت	۳'۲۲۱'۴۵۶	۳'۴۳۴'۶۱۸
۲۰	وزارت امور شهرسازی	امورات ساختمانی - پروژه های ولایتی	۵'۵۰۰'۰۰۰	
۲۱	وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان	حمایت از فعالیت های حقوقی، پلان گذاری و ادغام مجدد	۱۳۴'۶۲۹	
۲۲	وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان	تامین خدمات تخنیکی اساسی و اجتماعی شهرکهای افتتاح شده عودت کنندگان	۱'۱۴۳'۵۰۲	
۲۳	وزارت انرژی و آب	تحکیم سواحل دریا ها	۱۶'۵۶۴'۳۳۳	
۲۴	وزارت انرژی و آب	مطالعات تخنیکی و اقتصادی معدن ذغال سنگ اش پشته به منظور تولید برق حرارتی از نوع ذغال سنگ ولایت بامیان	۴۱۰'۳۹۰	
۲۵	وزارت تحصیلات عالی	تدویر برنامه های ماستری و شبانه در نهاد های تحصیلی	۷'۶۳۶'۲۰۰	۱'۰۰۰'۱۰۰
۲۶	وزارت ترانسپورت	احداث ۴ ترمینال ترانسپورت (باربری، مسافر بری) در نقاط دخولی و خروجی	۱'۰۰۰'۰۰۰	

		شهر ها		
۲۷	۱'۰۰۰'۰۰۰	اعمار مساجد	وزارت حج ، ارشاد و اوقاف	
۲۸	۱۷'۸۷۹'۶۰۰	تهیه و توزیع تخمهای بذری و کود کیمیای	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۱'۲۶۶'۳۲۰
۲۹	۱'۰۹۸'۷۰۱	برنامه ملی انکشاف مالداری و صحت حیوانی	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۱'۰۹۸'۶۹۸
۳۰	۳۰'۹۹۵'۰۹۴	برنامه ملی باغداری و مالداری (NHLP)	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۴'۳۳۲'۵۱۵
۳۱	۵۶۹'۶۰۰	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۵۶۹'۶۰۰
۳۲	۷۷۶'۰۰۰	توسعه کشت پخته و زعفران	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۱۰'۰۰۰
۳۳	۶'۶۳۴'۳۲۳	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۱'۹۸۶'۶۴۳
۳۴	۱۰'۰۷۶'۵۵۱	پروژه آبیاری و ذخایر آب	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۱۰۲'۹۴۱
۳۵	۲'۳۷۴'۰۰۰	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۱'۹۹۲'۰۰۰
۳۶	۵۱۵'۰۰۰	احیا ، توسعه و مراقبت فارمهای تحقیقاتی ، ترویجی و تولیدی	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۵۱۵'۰۰۰
۳۷	۵'۷۹۱'۹۹۶	انکشاف زراعت در ولسوالی های سرحدی (Border Project)	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	۵'۶۴۴'۸۶۶

۳۸	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	پروژه عوامل تولید زراعتی افغانستان (AAIP)	۱'۸۲۲'۴۰۰	۱'۱۳۰'۰۰۰
۳۹	وزارت زراعت آبیاری و مالداری	پروژه حوزه دریائی پنج آمو	۳'۷۷۷'۳۸۷	۰
۴۰	وزارت صحت عامه	برنامه ملی معافیت کتلوی	۳۰۶'۰۰۰	۱۱۲'۵۰۰
۴۱	وزارت صحت عامه	تاسیس مراکز تداوی معتادین در ولایات کشور	۸'۷۸۴'۲۸۷	۴'۴۷۷'۱۸۴
۴۲	وزارت صحت عامه	تقویت نظام صحتی در مرحله عبور	۱۳۱'۵۲۸'۱۳۰	۹۴'۸۱۲'۴۷۳
۴۳	وزارت صحت عامه	تقویه سیستم صحتی (روندسوم)	۴'۱۲۲'۳۳۸	۲'۲۹۸'۲۵۵
۴۴	وزارت صحت عامه	اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	۶'۸۳۴'۰۰۰	۰
۴۵	وزارت صحت عامه	اعمار شفاخانه سی بستر ولسوالی ورس ولایت بامیان	۲۸'۰۱۹'۴۰۰	۰
۴۶	وزارت صحت عامه	اعمار و بازسازی تاسیسات صحتی در ولایات از وجوه غیرمشرط	۱'۷۰۸'۵۰۰	۰
۴۷	وزارت عدلیه	برنامه ملی عدلی و قضائی	۲۲۸'۰۰۰	۱۹۸'۰۰۰
۴۸	وزارت عدلیه	اعمار تعمیر مراکز اصلاح و تربیت اطفال	۹'۰۰۰'۰۰۰	۰
۴۹	وزارت فواید عامه	برنامه ملی سرک های روستایی (وزارت فواید عامه)	۱۵'۴۷۷'۸۹۱	۴'۸۱۸'۷۱۲
۵۰	وزارت فواید عامه	ساختمان سرک بامیان-کابل (بطول ۱۴۰ کیلومتر)	۲۰۱'۰۰۰'۰۰۰	۳'۷۷۰'۶۷۰
۵۱	وزارت فواید عامه	واحد انکشاف برنامه قوه کار در وزارت فواید عامه	۱۶'۲۱۳'۴۸۷	۱۶'۱۶۳'۰۲۲
۵۲	وزارت فواید عامه	احداث سرک اسپیلان بطول ۲۰ کیلومتر در منطقه سفید غولیا ورس بامیان	۶۷'۰۰۰'۰۰۰	۰

۷'۸۱۶'۷۱۶	۷'۸۱۶'۷۱۶	برنامه انكشاف مهارتها	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۵۳
۰	۴۹۶'۸۴۸	پروژه ريفورم تقاعد و مصونيت اجتماعى	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۵۴
۲'۹۹۵'۸۰۰	۲'۹۹۵'۸۰۰	اعمار تعميرات مستوفيت ها در سطح ولايات	وزارت ماليه	۵۵
۰	۶۸'۳۴۰	ارتقاى ظرفيت براى كارمندان وزارت ماليه به شمول جندر	وزارت ماليه	۵۶
۶۰'۴۰۰	۱۸۰'۰۰۰	برنامه آموزشى درازمدت	وزارت ماليه	۵۷
۱۸'۲۲۸'۰۹۷	۳۶'۰۱۰'۷۵۴	تقدير ازاجراات خوب(GPI)	وزارت مبارزه عليه مواد مخدر	۵۸
۷۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰	كنفرانس پنج جانبه واگاهى عامه از اضرار مواد مخدر ، تشریح وباز نگری پالیسی ها در سطح کشور	وزارت مبارزه عليه مواد مخدر	۵۹
	۳'۵۲۳'۱۶۲	اعمار ساختمان رياست هاى مبارزه عليه مواد مخدر درمرکز و ولايات	وزارت مبارزه عليه مواد مخدر	۶۰
۶۰۸'۲۱۶	۴'۲۴۷'۸۰۰	توسعه شبکه:فايبر نوری	وزارت مخابرات و تكنالوژى معلوماتى	۶۱
۱'۹۶۲'۳۲۹	۶'۴۲۵'۹۳۴	اعمارتعميرات وتجهيزات آن درمرکز و ولايات	وزارت معادن و پتروليم	۶۲
۰	۹۶'۷۵۸'۸۷۹	انكشاف زیربنای تعلیم و تربیه	وزارت معارف	۶۳
۰	۳۸۰'۱۴۰	مدیریت و ارتقای ظرفیت	وزارت معارف	۶۴
۱'۹۴۸'۱۸۰	۶'۱۷۹'۹۳۷	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	وزارت معارف	۶۵
۹'۸۰۵'۷۹۹	۲۶'۶۵۸'۷۰۳	پروژه های انكشافی ۱۱ ولايت سرحدی شمال وغرب	وزارت معارف	۶۶
۱۶۰'۱۳۰	۷۶۴'۴۰۰	انكشاف و تقويت برنامه های سواد	وزارت معارف	۶۷

		آموزى		
۲'۱۹۶'۳۷۳	۲'۱۹۹'۹۵۸	استخدام معلّمين؛ اناث در روستاها	وزارت معارف	۶۸
.	۴'۳۵۳'۱۷۱	تكميل پروژه هاى باقيمانده مكاتب نا تكميل EQUIP	وزارت معارف	۶۹
.	۱'۸۶۴'۳۲۶	تعليمات اسلامى	وزارت معارف	۷۰
۷۶۱'۰۰۲'۵۵۲	۲'۰۰۲'۱۶۴'۸۲۴	مجموع		

فصل چهارم

ساختار های اجتماعی، و تحلیل جندر:

احزاب سیاسى،

احزاب که در این ولایت فعالیت دارند.

حزب حرکت اسلامی افغانستان، حزب انسجام ملی افغانستان، وحدت اسلامی مردم افغانستان، حزب جنبش ملی افغانستان، حزب حرکت اسلامی مردم افغانستان، حزب ملت افغانستان، حزب جمعیت اسلامی افغانستان. حزب اسلامی افغانستان، حزب دعوت اسلامی افغانستان، حزب متحد افغانستان، حزب عدالت و توسعه، حزب تحریک ولسی وحدت ملی افغانستان.

نهاد های مدنى،

در ولایت بامیان تعداد ۵۰ نهاد های اجتماعی و انجمن های اجتماعی ثبت و راجستر ریاست عدلیه می باشد.

نماینده گى های سیاسى

در ولایت بامیان تعداد ۱۴ حزب سیاسى فعال می باشد.

حضور دفاتر و نماینده گى های سازمان ملل متحد و همکاران انکشافى متحابه

در این ولایت نمایندگی ذیل سازمان ملل متحد فعال اند: دفتر سیاسى یوناما، UNHCR, UNEP, IOM, OCHA, UNHabitat,

وضعیت کوچى ها،

کوچى های مرکز ولایت بامیان فعلا در شهر دیگر زندگی می نمایند و زمین هایشان نزد اهالى به قسم اجاره تسلیم داده شده و وضعیت زندگی شان خوب می باشد. دو قوم بنام خدرخیل و شاهی خیل در ولسوالی کهمرد زندگی می نمایند که حدود ۸۰۰ نفر می باشند وضعیت مالدارى و زمین داری شان خیلی خوب است و مشکل خاص ندارند. در ولسوالی سیغان که اکثرا از ولایات دیگر می باشند از علفچر های شان استفاده می نمایند و زمین کوچى های ولسوالی های پنجاب، ورس، یکه ولنگ نزد اهالى به قسم اجاره، گرو و نصفه کارى می باشد و خود شان در ساحه نسبت ناامنى راه های عبور و مرور نمى آیند.

فعالیت رسانه ها،

فعالیت های رسانه ها درین ولایت در طى سالهای گذشته رشد قابل ملاحظه داشته از جمله میتوان یاد آور شد که در ولایت بامیان به تعداد ۲۸ رسانه چاپی فعالیت داشته خوش بختانه ماهوار و هفتوار چاپ و نشر میشود. همچنان به تعداد چهار رسانه صوتی مانند رادیوئى بشمول رادیو تلویزیون دولتی فعالیت دارد. تعداد خبرنگاران درین ولایت به تعداد ۴۸ نفر میباشد فعال است و همه روزه گزارش ها و رویدادهای این ولایت را تهیه مینماید.

فرهنگ و جوانان،

طى سالهای گذشته و ادامه جنگ های داخلی در افغانستان باعث شد تا تعداد زیاد مردم این ولایت به بیرون از کشور مهاجرت نمایند و تعداد دیگر اهالى به ولایات دیگر بروند که خود در قسمت وضعیت فرهنگ بومی این مردم

تأثیرات را بجا گذاشته است که فرهنگ بومی و اصیل مردم این دیار تحت تأثیر فرهنگ جدید شده است. که با درک موضوع ریاست اطلاعات و فرهنگ بامیان طی سالهای گذشته به همکاری نهاد فرهنگی و هنری برنامه مختلف را جهت رشد و تقویت فرهنگ محلی این ولایت راه اندازی نموده است، از جمله برگزاری جشنواره های فرهنگی و هنری راه ابریشم، نوروز، شبی با بودا و دمیوره که از مدت ده سال بدینسو درین ولایت راه اندازی شده و هدف از راه اندازی این برنامه ها زنده نگهداشتن فرهنگ و هنر محلی و بومی مردم میباشد و همچنان در همین رابطه راه اندازی شب های شعر، شام فرهنگی و تقویت نهادهای فرهنگی و انجمن های هنری در سطح ولایت، انجمن شاعران، نویسندگان بامیان، نهادهای فرهنگی و هنری فعال مانند چندین گروه موسیقی (صلصال، نواری بارو، عقاب) درین ولایت فعالیت دارند و که در تمام این عرصه ها نقش جوانان برجسته بوده و انجمن های جوانان فعال می باشد.

حقوق بشر

حقوق بشر تابع همه جنبه های حکومتداری از ارائه خدمات مشخص گرفته تا حمایت از حقوق مشخص می باشد. بسیاری از موضوعات مربوط به حقوق بشر در بخش هایی که قبلاً ذکر شد شامل می شود. با وجود بعضی از دستاوردهای خوب در سال گذشته، مشکل زنان همچنان به عنوان یک نگرانی جدی باقی مانده است. بسیاری از زنان از حمایت مجریان قانون و پروسه درست سیستم قضایی محروم می باشند. بخش حمایت از فامیل که به تازگی در مرکز پلیس بوجود آمده است به حل بخشی از این مشکلات کمک میکند اما هنوز نیاز جدی به خانه امن برای زنانی که جا و مکان امنی ندارند وجود دارد.

امور دینی و مذهبی

بامیان یک ولایت کاملاً مذهبی بوده و مردم این ولایت توجه خاص به انجام اموردینی و مذهبی شان دارند و همه شهروندان بامیان در بخش های دینی و مذهبی حساسیت کاملاً جدی دارند. و متعهد به انجام امور دینی شان هستند در بامیان به تعداد ۷۳۳ محراب مسجد و ۴۴۸ باب تکیه خانه (حسینی) وجود دارد،

ورزش و تربیت بدنی

درولایت بامیان به تعداد ۲۴ فدراسیون ورزشی ثبت وراجسترسده تحت چتراداره آمریت ورزشی فعالیت دارند که تمام فدراسیون ها ازطریق پروسه رای گیری انتخاب گردیده است که ازجمله ۲۴ فدراسیون تعداد ۱۱ فدراسیون آن اجتماعی بوده وتعداد۱۳ فدراسیون دیگری آن ورزش های رزمی میباشد که به تعداد۳۶ کلب رزمی وبه تعداد ۲۰۶ کلب دیگر اجتماعی میباشد که تحت چترفدراسیون مربوطه وآمریت ورزشی فعالیت دارند که درمجموع ورزشکاران بامیان درمرکز وولسوالی ها به تعداد ۳۰۰ نفر طبقه اناث وتعداد ۵۶۷۳ نفر ذکور میباشد که مجموع آن به تعداد(۵۹۷۳) نفرورزشکار ثبت میباشد .

فصل پنجم

منابع موجوده بالقوه انكشافى ولايت باميان

اسم طرح: طرح اقتصادى وتوليدى زراعتى محصول كچالو
 هدف اساسى طرح وارتباط آن به اهداف استراتيژى افغانستان مولد
 اهداف عمده اين طرح تامين مصئونيت غذايى ، كاهش فقر در ولايت باميان و رسيدن به اهداف استراتيژى افغانستان
 مولد، بلند بردن مولديت توليد كچالو ، تشويق صادرات و تعويض واردات با در نظر داشت زنجيره ارزش محصول
 ميباشد.

تحليل اقتصادى محصول:

كچالو عمده ترين محصول زراعتى ، تجارى و صادراتى ولايت باميان بوده اين ولايت سالانه حدود ۳۰۰ هزار مترىك
 تن از انواع مختلف كچالو توليد مى كند كه اين درست همان مقدارى است كه ۵۰% كچالوى مورد نياز تمام كشور را
 تشكيل ميدهد و ميزان توليد در فى واحد سطح نيز تا اندازه رضاييت بخش بوده و از ۳٫۵ تا ۷ مترىك تن در فى جريب
 ميرسد. در صورتيكه حمايت هاصورت گيرد به ۸ مترىك تن خواهد رسيد هرگاه اين رقم توليد شده در ولايت باميان
 حد اوسط فى سير ۱۰۰ افغانى به فروش برسد سالانه مبلغ ۴۲۹۰۰۰۰۰۰۰ - افغانى از آن عايد بدست ميآيد.

تحليل وضعيت:

نقاط قوت:

ورايتى موجود ميتواند تا چندين سال بدون اينكه كدام تغيرايتى در مقدار توليد آن رونما گردد قدرت حاصل دهى
 خويش را حفظ نمايد.

دهاقين با استعداد و توانمند براى بذر و توليد كچالو.

نقاط ضعف:

كمبود ماركيت مناسب و تسهيلات آن در ولايت باميان،

نبود تخمهاى تصديق شده معيارى با حاصلات بلند،

نبود سيستم سبسايدى و قرضه براى دهاقين نياز مند.

كمبود عرضه خدمات تحقيقاتى و ترويجى.

كمبود فابريكه پروسس كچالو.

كمبود ذخيره گاه هاى و سرد خانه هاى معيارى براى نگهداشت كچالو

از بين رفتن نژاد هاى بومى كچالو با توجه به عدم آگاهى دهاقين از اهميت تخم كچالو.

فرصت ها:

شرایط و اقلیم مناسب برای بذر و تولید کچالو.

تقاضا بلند مارکیت برای کچالو ولایت بامیان.

موجودیت دونه ها

تهدیدات:

سرماهای موسومی،

رقابت کشور های همسایه در وقتیکه کچالو بصورت سرسام آور رفع حاصل گردیده و بمارکیت عرضه میگردد.

آفات اضطراری مانند قنغوزک کچالو و کرم های مغز خوار.

نتایج متوقعه:

بلند بردن مولدیت تولید کچالو

حفظ توازن قیمت کچالو در فصول مختلف سال

تشویق دهاقین به بذر کچالو مخصوصا ولایات کچالو کار

تقویت زنجیره ارزش افزایی کچالو

افزایش درآمد دهاقین کچالو کار

ایجاد فرصت های شغلی

تامین مصونیت غذایی

کاهش فقر

تعویض واردات

تشویق صادرات

نتیجه گیری :

کچالو بعد از گندم نبات استراتیژیک در تامین مصونیت غذایی مردم افغانستان بشمار میرود و مصرف سالانه فی نفر به این محصول ۲۰ کیلو گرام میباشد که بدین ترتیب مقدار ۵۹۴ هزار تن ضرورت سالانه کشور میباشد و به اساس ارقام احصاییوی سال ۱۳۹۶ به مقدار ۵۱۳ هزار تن کچالو در کشور تولید گردیده است که حدود ۸۱ هزار تن آن کمبود و از منابع خارجی تامین میگردد. نبا بمنظور بلند بردن مولدیت تولید کچالو و تعویض واردات آن موارد ذیل قویا پیشنهاد میگردد:

فراهم آوری تخم های بذری اصلاح شده کچالو با ظرفیت تولیدی بلند و عاری از امراض.

قرانطین تخم های کچالو بیرون مرزی مگر اینکه کنترول کیفیت شده باشد.

اعمار ذخیره گاه و سردخانه های معیاری جهت نگهداشت کچالو.

احداث فابریکات پروسس کچالو.

عرضه خدمات تحقیقی و ترویجی برای دهاقین کچالو کار در سطح ولایت
فراهم آوری تسهیلات مارکیت برای کچالو کاران ولایت بامیان.
اختصاص بودجه جهت کنترل بموقع آفات اضطراری بخصوص قنغوزک کچالو بشل میخانیکى.

فصل ششم

چار چوب صلح و انكشاف ملي افغانستان، و برنامه هاي ملي داراي

اولويت (ANPDF/ NPPs)

ديدگاه چار چوب صلح و انكشاف ملي افغانستان:

برنامه ميثاق شهروندى

جدول زمانى:

اين برنامه داراي ۳ مرحله بوده كه طى ۱۰ سال تطبيق ميشود و مرحله اول آن ۴ سال ميباشد.*

بودجه: دالر امريكائى ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

تعهد: دالر امريكائى ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

خلاء مالي: در مرحله اول خلاى مالي وجود ندارد

شوراي انكشافى: شوراي عرضه خدمات و مشاركت شهروندى

وضعيت: ميثاق شهروندى در سپتمبر ۲۰۱۶ رسماً افتتاح گرديد و آمادگى ها براى تطبيق مرحله اول آن مطابق پلان در جريان است.

تفصيل:

جز اول:

ارايه خدمات شهري

بودجه: ۳۸۳'۱۳۰'۰۰۰ دالر امريكائى

ارايه خدمات شهري: حدود ۱۲۰۰۰ شوراي هاي انكشافى قريه در ۳۴ ولايت از خدمات ذيل در مرحله اول بهرمنند خواهند گرديد:

دسترسي همگاني به آب آشاميدنى

زيربناي شهري: حد اقل يكي از خدماتى ابتدايى ذيل (با در نظر داشت تحليل خلا موجود، ساختار اجتماعى و قابل دسترس): برق، سرگهياى ابتدايى و يا زيربناهاى كوچك آبيارى.

وجوه ساحات شهري: در مرحله نخست، اين بخش برنامه حكومتدارى وجوه مورد نياز ۸۵۰ شوراي انكشافى شهري و ۱۷۰ گذر را در چهار شهر عمده كشور فراهم خواهد نمود. هر شوراي انكشافى مبلغ ۷۰'۰۰۰ دالر امريكايى دريافت خواهد نمود. شورا ميتواند يكي از خدمات چون: بهبود سرگهيا و آبروها، آب آشاميدنى، مديريت كثافات جامد، شماره گذارى منازل و يا برق براى منازل را انتخاب نمايند. هر شوراي گذر (متشكل از ۵ شوراي انكشافى و يا ۸۰۰ تا ۱۲۵۰ خانواده) مجموعاً ۲۰۰'۰۰۰ دالر امريكايى دريافت خواهند نمود. شورا ها ميتوانند يك و يا چند خدمات از قبيل،

بهبود و يا تنظيم سرکهاى درجه دوم، فراهم آوى آب آشاميدنى، پارک/ ساحات تفريحي و يا ميدانهاى بازى براى زنان و اطفال، مديريت کثافت هاى جامد، برق براى روشنى منازل، پروژه ها درآمدزا براى خانم ها در يافت نمايند.

خدمات زراعتى: توسط وزارت زراعت آبيارى و مالدارى، در هماهنگى با شوراهاى انکشافى، جهت رسيدگى به اقشار فقير و آسيب پذير صورت خواهد گرفت. مواد مورد نياز توليد گندم، مواد مورد نياز باغداری، بازسازى شبکه هاى آبيارى و مديريت آب مزارع، نگهدارى منابع طبيعى، و فراهم آوى خدمات حيوانى ايجاد درآمد و انکشاف اقتصادى را در سطح ملى و محلى اطمینان ميبخشد.

معارف: وزارت معارف با کميته هاى معارف که مسئول بلند بردن آگاهى دهى، انسجام فاميل ها جهت ارسال اطفال شان به مکاتب، و نظارت اطفال و اساتيد ميباشد کار خواهد نمود.

شورای انکشافى از فعاليت هاى کميته ها نظارت نموده و نظريات آنها را در تمامى امورتعليمى در نظرخواهد گرفت. شهروندان از اينکه تمام استادان داراى سند فراغت صنف دوازده بوده، شاگردان بين صنف هاى ۱-۳ در طول هفته ۲۴ ساعت درسى، شاگردان بين صنف هاى ۴-۶ در طول هفته ۳۰ ساعت درسى و شاگردان بين صنف هاى ۷-۱۲ شامل ۳۶ ساعت درسى در هفته نظارت خواهند داشت نقشه بردارى مکاتب و سروى شاگردان بيرون از مکتب، نظارت خدمات معيارى، اطمینان از ايجاد يک محيط سالم، بازسازى مکاتب و ساير فعاليت ها.

صحت: وزارت صحت عامه مستقيماً از طريق کميته هاى فرعى و شورای انکشافى صحى در بخش صحت و کليستر ها عرضه خدمات خواهد نمود.

کميته هاى فرعى در هماهنگى با شوراهاى انکشافى و کليستر هاى شوراهاى انکشافى مسوليت بلند بردن سطح آگاهى، انسجام فاميلها جهت فراهم آوى خدمات صحى براى اطفال و بزرگسالان، و نظارت از عرضه خدمات صحى (نظارت از عرضه حد اقل خدمات معيارى، ارايه بسته هاى اساسى خدمات صحى، و فعاليت هاى ديگر .

جز دوم:

ايجاد ساختار نهاد ها

بودجه: ۰۰۰'۹۸۰'۱۴۶ دالر امريكائى

مطابق برنامه ايجاد شده ميثاق شهروندى قادر خواهد بود سازمانهاى داخلى را ايجاد نمايد که در سطح وزارتخانه ها، ولايات، شاروالى ها، ولسوالى ها و تا سطح قريه جات را در برميگيرد که اين سازمانها قادر خواهد بود تا زمينه پيشرفت شانرا فراهم سازد. اين برنامه از ارتقا ظرفيت، کمک تخنيكى، تسهيل و ارايه خدمات حمايت ميكند.

جز سوم:

نظارت و ارزىابى، كسب دانش

بودجه: ۰۰۰'۴۰۰'۵ دالر امريكائى

كارهاى كه در اولويت مان قرار دارد اين برنامه انكشاف خواهد داد كه توسط مديران اجراييه، سازمان دهنده گان اجتماعى صورت ميگيرد. نظر به اين اولويت بندى گزارش هاى منظم و ارزىابى ها قادر خواهد بود كه از سهمگيرى زنان، فقرا و گروه هاى آسيب پذير مانند و متقاعدين و بيجا شده گان داخلى اطمینان بخشد. در اين برنامه درخواست هاى زيادى براى راپوردهى شكايه و جبران خسارات گنجانيده خواهد شد. نظر به ارزىابى كه از طرف صندوق وجهى پول براى افغانستان صورت ميگيرد از تصاوير ماهواره اى به منظور پيدا نمودن خلا زير بنايى و ارايه خدمات استفاده

میگردد. برای ارایه خدمات بهتر تحقیقات متعدد نظر به برنامه طرح ریزی شده است: مانند (سی تی سی)، اجتماعی شدن، حسابداری متقابل اجتماعی و ارزیابی های کیفیت تخنیکی.

جز چهارم:

تطبیق و مدیریت پروژه

بودجه: ۹۱'۴۱۰,۰۰۰ دالر امریکائی

این برنامه در سطوح مخلف قادر خواهد بود تا ظرفیت انستیتوت هارا از سطح ملی به سطح ولایتی، از سطح ولسوالی ها تا سطح قریه جات بلند ببرد.

شورای انکشافی و کمیته های فرعی در باره نقش فعالیت و تطبیق پروژه های شان که شامل مدیریت مالی و تدارکات میشود آموزش داده خواهند شد.

جز پنجم:

ادغام اجتماعی و MCCG

بودجه: ۴۵'۰۸۰,۰۰۰ دالر امریکائی

این برنامه که تاکید زیاد روی اجتماعی شدن گروه های آسیب پذیر که شامل زنان، متقاعدین، بیجاشده گان داخلی دارد انجام پذیر خواهد بود. که ارایه آن توسط تحقیق اجتماعی، بهزیستی که ضرورت به شناخت جامعه، تحلیل چالشها، آموزش بهتر تمام کارمندان، شورا های انکشافی و کلستر ها و شورا های گذر همچنان نظارت و ارزیابی از بخش های آسیب پذیر و شمولیت آنها در برنامه صورت خواهد گرفت.

برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهد: ۱۸'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

خلاء مالی: ۱۸۲'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

شورای انکشافی: شورای انکشاف منابع بشری

وضعیت:

برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان در ۸ مارچ سال ۲۰۱۷ رسماً افتتاح گردید، و واحد برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان در وزارت کار امور اجتماعی برای هماهنگی بیشتر فعالیت ها تاسیس گردید در حال حاضر وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل بالای انکشاف بودجه و پلان های تطبیقی برای برنامه های ملی دارای اولویت کار می نمایند.

تفصیل:

جز اول:

احصائیه به اساس جندر: گسترش ارقام احصائیوی تاثیر گزار بر فعالیت های اقتصادی زنان و تقویت ظرفیت پیگیری تحلیل و استفاده از ارقام احصائیوی.

جز دوم :

برداشتن موانع قانونی برای مشارکت :

از میان برداشتن موانع فراراه اشتراک زنان در فعالیت های اقتصادی و حصول اطمینان از اینکه زنان به نحوه بهتر قادر به اشتراک در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی میباشند .

جز سوم :

سواد آموزی ،مدیریت تجارت و مهارت های کاری:

بلند بردن دانش و مهارت های زنان جهت انجام بهتر امور در منزل و بیرون از منزل . این مورد تکمیل کننده برنامه ملی انکشاف منابع بشری میباشد و زارت معارف در ۵ سال آینده به ۳۶'۰۰۰ زنان صنف های سواد آموزی دایر می نمایند و فعلا بتعداد ۲۰۰'۰۰۰ زنان در جریان درس میباشدند. در ظرف ۵ سال آینده زمینه آن فراهم خواهد گردید تادر مکاتب روستایی بحیث معلمین استخدام گردد در ظرف ۱۰ سال آینده حداقل یک ليله زنانه در ۳۴ ولایت افغانستان اعمارخواهد گردید.

جز چهارم :

حصول اطمینان از دسترسی گسترده به وجوه مالی: بهبود دسترسی به وجوه مالی از مجراهای رسمی و غیر رسمی .

جز پنجم :

بهبود دسترسی به لوازم و وسایط زراعتی ، خدمات توسعهی، و بازار ها :

ارتقا ظرفیت زنان جهت اشتراک در بازارهای زراعتی، امرار معاش بازدياد تولید جهت بهبود امنیت غذایی و افزایش در آمد خانواده ها

جز ششم :

دسترسی به بازار های خلاق اقتصادی :

بهبود دسترسی زنان به مواد با کیفیت بازار ها ، تسهیل صادرات و ایجاد عاید برای زنان و فامیل هایکه در فعالیت های خلاق اقتصادی مبادرت میورزند .

برنامه ملی زیربنا

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: دالر امریکایی ۵'۹۹۵,۰۰۰'۰۰۰

تعهد: منابع مالی مشخص برای برخی از اجزای تأمین مالی مشخص شده اند، اما هیچ کدام تا کنون نهایی نشده اند.

خلاء مالی: TBD

شورای انکشافی : شورای انکشافی زیربنا

وضعیت : این برنامه ملی دارای اولویت در زمان کنفرانس بروکسل توسعه یافت. از آن زمان، لیست پروژه ها به منظور اولویت بندی فعالیت ها توسعه داده شده است. پلان تطبیق آن در حالت انکشاف بوده و گزینه های مالی تحت بررسی قراردارند.

تفصیل:

جز اول

انرژى: خطوط انتقال جديد و پروژه هاى سب استيشن : خط انتقال ۵۰۰ كيلو وات TAP، گسترش شبكه هاى ولايتى ، پروژه هاى توليد انرژى ملى، نيروگاه هاى آبى سيستم شمسي خارج و داخل شبكه قابل تجديد.

بودجه: ۱'۳۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز دوم:

ترانسپورت: جاده ها، راه آهن، حمل و نقل شهرى كابل، حمل و نقل شهرى، تسريع در تجارت، بنادر خشكه و تداركات.

شبكه جاده: جاده حلقه، جاده اتصال به نقاط عبور مرزى، تونل سالنگ و جاده دسترسى،

M&O؛ شبكه ريلى (لينك کوتاه): آقينه- اندخوى، توسعه سرک جوى نوالى ميدان هوايى هرات، تورغندى - هرات، اندخوى- شبرغان- مزار شريف - كندز - شيرخان بندر. سرک حلقوى كابل، ترانسپورت عمومى، سيستم ترانسپورت هوشمند، ميدان هوايى و رادار MLAT و ديگر تجهيزات تخنيكى.

بودجه: ۲,۹۹۵'۰۰۰,۰۰۰ دالر امريكائى

جز سوم:

منابع آبى و آبيارى:

آثار فيزيكى آبيارى، زراعت آبيارى (بازسازى طرح هاى موجود، طرح هاى جديد و مخزن آب)

بودجه: ۶۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز چهارم:

توسعه صنايع استخراجى: مرتبط با ساير بخش ها

بودجه: ندارد

جز پنجم:

سكتور شهرى: مسكن، مناطق توسعه و مناطق ويژه اقتصادى

بودجه: ۶۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز ششم:

فناورى اطلاعات و ارتباطات: Digital Casa

بودجه: ۹۰'۰۰۰,۰۰۰ دالر امريكائى

جز هفتم:

ارتباطات منطقوى: TAPI, CASA ۱۰۰۰ و ۵۰۰ kv TAP لين انتقالى

بودجه: ۳۳۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

انكشاف برنامه جامع ملي داراي اولويت زراعت

جدول زماني: پنج سال

بودجه: ۱'۹۷۸'۱۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

تعهد: مراجعه به اجزا

خلاء مالي: مراجعه به اجزا

شوراي انكشافى: شوراي ارائه خدمات و مشاركت شهروندان

وضعيت: يك پيش نويس اين برنامه ملي داراي اولويت در جريان كنفرانس بروكسل انكشاف يافته بود اما هيچگونه ارزيايى اقتصادى و ارزش پولى را در برندايش بنا اين برنامه ملي داراي اولويت در حال حاضر مورد بررسى قرار داشته تا ارزيايى اقدامات مربوط به هزينه‌آئالى اكتوبر سال ۲۰۱۶ بازبيني و پيشرفت هاى عملى ديگران بررسى گردد.
تفصيل:

جز اول:

آبيارى: در ۵ سال آينده افزايش زمين هاى آبيارى شده از ۲,۴۵ ميليون هكتار به ۲,۷ ميليون هكتار خواهد رسيد، توجه دراز مدت بالاي افزايش سطح زمين هاى قابل آبيارى تا سال ۲۰۲۵ به ۳,۱ ميليون هكتار خواهد رسيد كه بالاي سطح زندگى ۶۵۰'۰۰۰ خانواده تاثير گذار خواهند بود.

نتيجه متوقعه آن افزايش از ۵,۸ ميليون تن به ۸ ميليون تن غله جات خواهد بود .

بودجه: ۳۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

تعهد: ۱۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

كسربودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

جز دوم:

گندم و ديگر حبوبات: هدف توليدات گندم در ۵ سال آينده ۵,۹ ميليون تن است. علاوه بر اين ۱۱۰'۰۰۰ هكتار زمين آبي و للمى تحت كشت گندم در ۵ سال آينده قرار خواهد گرفت، افزايش فى واحد توليدات از ۲,۴۵ ميليون به ۳,۱ ميليون تن فى هكتار براى زمين هاى آبي و ۱,۰۳ ميليون تن به ۱,۳ ميليون تن براى زمين هاى للمى، تقويت ارتباطات زراعتى در ۱۶ ولايت (تقريبى، ۲۵۰,۰۰۰ هكتار زمين آبي و للمى)، مرحله اول برنامه ملي گندم (۲۰۱۶-۲۰۱۸) بالاي كاستن ضايعات حاصلات گندم توجه خواهد داشت (دوميليون تن سالانه) و مرحله دوم (۲۰۱۹-۲۰۲۱) بالاي انكشاف روش هاى جديد و ارايه خدمات موثر توجه دارد.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

تعهد: ۸۰'۲۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

كسربودجه: ۲۶۹'۸۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

جز سوم:

حيوانات اهلى: افزايش تعداد حيوانات و / يا افزايش سطح بهره ورى در هر حيوان براى پاسخگويى به تقاضاى بيشتر براى غذا از جمعيت رو به رشد. (۴۷ ميليون الى ۷۰,۲۰۲۵ ميليون الى ۲۰۴۵ در دويخش كليدى) ۱. و تئزرى وصحت حيوانى. ۲. محصولات حيوانى.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائي

تعهد: ۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسر بودجه: ۲۸۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز چهارم:

باغداری: رشد سالانه ۵٫۵ فیصد (بانک جهانی ۲۰۱۴) بخش فرعی انتظار دارد که ۴۰۰'۰۰۰ هکتار زمین را تحت پوشش قراردادده و کمک ۱٫۶ میلیارد دالر امریکایی به رشد تولیدات ناخالص داخلی تا سال ۲۰۲۴ افزایش ۲٪ در حاصلات غله جات با سرمایه گذاری درست در طرح احیای آبیاری امکان پذیر است. ظرفیت بالا بردن تولیدات ناخالص داخلی به ۳٫۲۳ میلیارد تا سال ۲۰۲۴ (با مقایسه ۱٫۴ میلیارد دالر امریکایی در سال ۲۰۱۲). توسعه زمین های باغداری سالانه به ۱۲'۴۰۰ هکتار. افزایش فی هکتار تولیدات با افزایش تولیدات ۵-۱۰٪ در سال. افزایش صادرات محصولات باغ داری حداقل ۵٪ در سال. توسعه محصولات صنعتی از قبیل (کتان، زعفران و سویا) و ۱۰-۱۵ تولیدات باغداری با ارزش، به شمول میوه های خشک وتازه در ۵ سال آینده.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهد: ۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسر بودجه: ۲۸۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز پنجم:

مدیریت منابع طبیعی: رویکردهای تغییر آب و هوا با کشورهای همسایه و چارچوب (بیست یک ومین نشست پاریس در رابطه به تغییر اقلیم) مقایسه شده است. توسعه اقتصادی پایدار جوامع که به منابع طبیعی بستگی دارد. این جزء دارای ۴ ستون است: جنگلداری، مراتع و مدیریت گیاهان دارویی، مدیریت منطقه حفاظت شده، توسعه سرمایه انسانی و غیر انسانی.

بودجه: ۳۱۸'۷۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسر بودجه: ۳۰۱'۷۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز ششم:

مصونیت غذایی وتغذیه: ۳۳٪ نفوس کشور از مصونیت غذایی برخوردار نیستند. تغییرات اقلیمی، خطرات طبیعی و درگیری باعث تأثیر بر دسترسی اساسی مواد غذایی می شود. کشاورزی شهری و باغداری خانگی تشویق خواهد شد.

بودجه: ۸۱'۴۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسر بودجه: ۶۴'۴۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز هفتم:

اصلاحات اداری: ساختار و فرایندها وزارت زراعت لغوشده و در ۲ سال آینده تشکیل خواهند شد.

جز هشتم:

تحقیق وتوسعه: تحقیقاتی که مسیر مهم برای نگهداری و توسعه فعالیت های زراعتی است. بزرگترین سرمایه گذاری در ریاست های زراعت ولایتی خواهد بود چرا که نزدیک به دهقان است و از رویکردهای دهقان محور با ارائه خدمات حمایت می کند.

بودجه: ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهدات: ۳'۵۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۴۶'۵۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز نهم:

اعتباردهى: دسترسى به قرضه توسط كشاورزان همچنان يك چالش بزرگ است. بانك هاى تجارى مى توانند نقش داشته باشند. سياست هاى مالى بهتر تعريف شده براى تحريك اعتبار مورد نياز است. در اين ميان بانك توسعه زراعتى در ۵ سال آينده و "واسطه هاى مالى" نيز شامل مى شود.
بودجه: ۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى (هيچ تعهدى صورت نگرفته)

جز دهم:

حمایت از سكتورخصوصى: مشاركت در بخش خصوصى به عنوان فعاليت هاى بيشتزرراعتى (مسائل مربوط به نظارت، تعرفه هاى فصلى، مشوق هاى مالياتى)؛ طى ۵ سال آينده، وزارت زراعت آبيارى و مالدارى به دنبال استراتيژى توسعه اقتصادى بر اساس سرمايه گذارى بخش خصوصى در پردازش زنجيره ارزش براى تحريك تقاضاى بازار و بهره وريزراعتياست.

جز يازدهم:

بخش هاى همه شمول: مبارزه با مواد مخدر، زنان در كشاورزى و مبارزه با فساد.

پلان اصلاحى سكتور عدلى و قضايى

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: كار روى بودجه در حال جريان است

خلاء مالى:

شوراى انكشافى: حكومتدارى، حاكميت قانون و مبارزه با فساد ادارى

وضعيت:

اين برنامه داراى اولويت توسط كميته عدلى و قضايى كابينه تائيد گرديده تطبيق آن در حال حاضر بعهده مجلس شوراى عالى براى حاكميت قانون و مبارزه با فساد ميباشد. و اسناد در حالت ترجمه به زبان انگليسى قرار دارد، و تمام وزارت خانه ها و ادارات ذيدخل كار بر روى برنامه هاى عملياتى خويش را دنبال ميكند و هزينه هاى آن را مى پردازند.

تفصيل:

جزاول: اصلاحات ساختارى موسسات بخش عدلى (در جريان)

جزدوم: ارتقا ظرفيت (جريان دارد)

جزسوم: مبارزه با فساد (جريان دارد)

جز چهارم: شفافيت و پاسخگويى (جريان دارد)

جز پنجم: برنامه آگاهى دهى عمومى بازار (جريان دارد)

جز ششم: بررسى و اصلاح قوانين (جريان دارد)

پروگرام انكشافى معادن و منابع

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۱۳۰'۰۳۲'۴۵۰ دالر امريكائى

تعهد:

خلاء مالى:

شورای انكشافى: شورای هاى انكشافى زیربنا

وضعيت: طرح ابتدائى توسط وزارت معادن و پتروليم ترتيب گردیده و برای نظر خواهى به تاريخ ۱۶ ماه مى با دونر ها

شريك ساخته شده و يك برنامه تفصيلى در ماه اكتوبر سال ۲۰۱۷ انكشاف خواهد يافت

تفصيل:

جز اول:

ارتقا ظرفيت صنعتى:

بودجه: ۲۵'۵۴۱'۷۰۰ دالر امريكائى

ارتقا ظرفيت وزارت خانه برای تقويت بهتر مدیریت

چارچوب حاکميت شفاف و پاسخگو

اصلاحات شرکت هاى دولتى

اصلاحات در پالیسى ها و قوانين

جز دوم:

ارتقا سرمايه گذارى و اطلاعات GEO-TECHNICAL

بودجه: ۴۰,۲۴۱'۶۰۰ دالر امريكائى

گسترش قابليت هاى AGS

معلومات و سرمايه گزارى

جز سوم:

مقررات، بازرسى و تطابق

بودجه: ۳۹'۵۸۴, ۱۵۰ دالر امريكائى

بهبود چارچوب قانونى

بهبود جواز و تطابق قرارداد ها

تقويت نظارت و ارزىابى

برنامه انكشافى نیروى بشرى

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: تعيين خواهد گردید

تعهد:

خلاء مالى:

شورای انكشافى: شورای انكشافى قواى بشرى

وضعيت: مسوده طرح ابتدایى اين برنامه ملى داراى اولويت تهيه گرديده، كه فعلا تحت بررسى حكومت ميباشد. پلان مشرچ اين برنامه الى اكتوبر ۲۰۱۷ تهيه خواهد گرديد.

تفصيل:

جز اول:

آموزش هاى حرفوى و تخنيكى

نياز فهميدن تفكيكى از تعليم تخنيكى حرفوى و آموزش (TVET): تفكيك ميان تعليمات حرفوى اساسى براى جوانان (۱۵-۱۹) و آموزش، آموزش مجدد كسانيكه بيكار اند، و آموزش بيشتر براى كارمندان و بزرگسالان تفكيك گروپ هاى مورد نظر: نياز براى رسيدن زيادتر گروپ هاى مورد نظر (۱۵-۱۹)، فعلا فقط به ۵% رسيده است.

مدرن سازى دوره آموزشى سنتى

مديريت خودى شركت ها

همكارى ميان سكتور خصوصى و سكتور هاى عامه

تحقيق ورسيده گى به نياز

جز دوم:

تحصيلات عالى

بهبود يافتن كيفيت تحصيلات در پوهنتون ها

مدرن ساختن ضروريات تدريس و آموزش پوهنتون

توسعه تيم كارى تحصيل كرده متخصص و واجد شرايط

صدور مجوز، تضمين كيفيت و اعتبار نامه موسسات تحصيلات عالى به اساس معيارات بين الملى

كيفيت درباره تحصيلات عالى سكتور خصوصى تحقيق و محصول از پوهنتون هاى افغان

برنامه حكومتدارى مؤثر

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: كار در حال جريان است

تعهد:

خلاء مالى:

شورای انكشافى: شورای حاكميت قانون و مبارزه عليه فساد ادارى

وضعيت:

بخش مديريت مالى عامه تكميل گرديده و تحت تطبيق قرار دارد. جهت تكميل بخش پاليسى حكومتدارى ولايتى كار جريان دارد.

تفصيل:

جز اول:

مديريت مالى عامه

بخش اصلاح مدیریت عامه تحت تطبیق است. میکانیزم تطبیق آن از طریق پلان بهبود اجراءات مالی صورت میگیرد، که این پلان در سال ۲۰۱۶ گشایش یافت. این پلان به اساس طرح پلان ۵ ساله برای همه اشتراک کننده گان تیم (اساساً وزارت مالیه و دو ارگان خارج از وزارت) با روش مدیریت اجراءات تیم (T BPM) جهت دادن انگیزه و پیگیری از اجراءات میباشد.

جز دوم :

حکومتداری ولایتی

بخش حکومتداری تحت بررسی گروه کاری که مشتمل از چندین وزارت و ادارات مستقل دولتی بشمول اداره مستقل ارگان های محلی ، وزارت مالیه (معینیت پالیسی و ریاست عمومی بودجه)، وزارت اقتصاد و وزارت احیا و انکشاف دهات میباشد. هدف این گروه کاری تهیه یک سند جامع است که شامل پالیسی نهایی بودجه ولایتی، به همین ترتیب مسوده پالیسی حکومتداری ولایتی و مقرر پلان ولایتی میباشد

این سند نظر به پالیسی بودجه ولایتی ابتدایی موجود ، که در سال ۲۰۱۵/۱۳۹۴ تنظیم یافته است تهیه خواهد گردید. این برنامه حکومتداری ولایتی از پایین به برنامه میثاق شهروندی ارتباط و پیوند خواهد خورد و هدف آن تهیه یک پلان حکومتداری میباشد، که بهبود عرضه خدمات، حسابدگی، و نمایندگی حکومت را تسهیل نماید.

برنامه انکشاف شهری:

جدول زمانی : پنج سال

بودجه: کار در حال جریان است

تعهد:

خلاء مالی :

شورای انکشافی: شورای انکشافی زیربنا

وضعیت : یک طرح ابتدای برای این برنامه در کنفرانس بروکسل ترتیب گردیده بود که سه ستون اصلی به عنوان چارچوب کلی برای این برنامه ملی شناخته شده . وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل بالای توسعه بودجه و برای آماده سازی برنامه اجرائیوی کار میکنند .

تفصیل :

جز اول:

تقویت و انسجام مدیریت شهری:

اصلاح چارچوب برنامه ریزی شهری جهت اتخاذ برنامه های مختلف در سطح اداری. برنامه ملی پالیسی انکشاف شهری استراتیژی ملی شهری تدوین و تصویب گردید .

جز دوم

اطمینان از مسکن مناسب و دسترسی به خدمات شهری عمومی برای همه
برنامه تقویت همبستگی ملی از طریق شورا های انکشافی و جلسات گزر ها به وسیله ساختار های موجوده اجتماعی و سکتور خصوصی انکشافی و تطبیق پلان جدید شهری .

جز سوم :

اطمينان از مسكن مناسب و دسترسى به اقتصاد شهرى و زيربنا
شناسايى پروژه هاى عمده مورد نياز در سطح منطقه و محل / تقويت پارک هاى صنعتى مراکز گزر هاى كوچک و
متوسط در پنج شهر هاى عمده با در نظر داشت موثريت هاى موجود

برنامه انكشاف سكتور خصوصى

جدول زمانى : پنج سال

بودجه:

تعهد :

خلاء مالى:

شورای انكشافى : شورای عالى اقتصادى

فصل هفتم

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان :

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترین منبع معلومات درمورد وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم در افغانستان است که توسط اداره مرکزی احصائیه جمهوری اسلامی افغانستان به کمک تخنیکي انستیتیوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) در سال ۱۳۹۷ به نشر رسید .

نشر سروی وضعیت زنده گی در افغانستان سال ۱۳۹۵ فعالیت ارزنده اداره مرکزی احصایه بوده که خصوصیت چند گانه این سروی یک وسیله منحصر به فرد برای پالیسی سازان و تمام سازمان های ملی و بین المللی بشما می رود ، ویژه گی های این سروی عبارت اند از پوشش نفوس کوچی ، توانائی تحلیل تغییرات فصلی در شاخص های انکشافی مرتبط، توانائی تولید احصائیه به سطح ولایت همچنان تداوم سروی زمینه تحلیل میلان شاخص های کلیدی انکشافی را مهیا میسازد..

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان برای سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قرارداده که شامل ۱۲ هدف از میان ۱۷ اهداف انکشاف پایدار بوده و اکثریت آنها در این در این گزارش ارایه گردیده است ، سروی وضعیت زنده گی در افغانستان حاوی معلومات اساسی درمورد نفوس و خانوارها ، بازار کار، فقر، مصئونیت غذائی ، زراعت، صحت، تعلیم و تربیه ، مسکن، جنسیت و چالش هایکه خانوار های افغان درگیر آن هستند ، استراتیژی های مقابله با آن و اولویت های مردم برای انکشاف در آن انعکاس یافته است .

وضعیت زنده گی مردم ولایت بامیان به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS :

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۱۸۰۲۹,۲	۱۸۰۲۹,۲	۱۸۰۲۹,۲	۱۸۰۲۹,۲
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۲۱,۷	۲۳,۶	۲۴,۴	۲۵,۲
نسبت وابستگی	۱۰۵	۹۹	۹۳	۹۲
نسبت جنسیتی	۹۸,۱	۱۰۵	۱۰۶,۵	۱۰۶,۹
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۴,۱	۵۴,۲	۵۹,۸	۶۴,۹
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۲,۱	۳۵,۵	۳۸,۳	۴۰,۹
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۲۸,۳	۶۳,۵	۷۸,۹	۸۴,۷
زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان میدهند (%)	۹,۶	۳۹,۴	۴۷,۸	۶۳
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۸,۳	۱۳	۱۴,۶	۱۰,۹
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰,۳۷	۰,۵۷	۰,۶۷	۰,۵۷

چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۹,۵	۸,۹	۱۲,۹	۱۱,۴
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۰,۳	۲۷,۱	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۰,۲	۲۴,۶	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۵,۷	۶,۹	۵,۹	۴,۸
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۳۷,۴	۴۲,۶	۳۸
میزان زیراشتغال (%)	-	۱۷,۶	۱۸	۹,۳
میزان بیکاری (%)	-	۲۳,۷	۳۲,۱	۳۷,۴
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۹	۶۲,۷	۶۰,۷
استخدام نه چندان سود مند	-	۴۱,۳	۵۰,۱	۴۶,۷
جمعیت مشغول در کشاورزی (%)	-	-	۷۳	۷۰,۶
جمعیت مشغول در تولید (%)	-	-	۱۰	۱۱
جمعیت مشغول در خدمات (%)	-	-	۱۷	۱۸,۴
میزان فقر (%)	۵۳	۴۳,۶	-	۶۱,۳
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)	۸۳,۱	۴۳,۲	۴۰,۵	۲۹,۲
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)	۹۹,۶	۹۹	۹۴,۵	۹۷,۳
خانواده که دارای برق میباشند (%)	۳۸,۱	۹۴,۹	۹۴,۵	۹۹,۶
تعداد خانواده	۶,۶	۷,۶	۷,۳	۷,۶
افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)	۷۷	۷۵,۵	۷۶	۷۷,۲
مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	۱,۲	۱۵,۱	۱۷,۸	۲۳
کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر	۰	۰,۲۲	۰,۹۶	۱,۹
خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)	۷۶,۳	۷۶,۴	۷۵	۷۳,۲
خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)	۱۹,۷	۲۵,۴	۴۰,۶	۳۲,۱
خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)	۹,۲	۲۵,۹	۲۴,۶	۱۵,۵

۳,۱	۴,۶	۴,۲	۳,۲	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۸	۹,۱	۲۰,۸	۵,۵	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۲	۱,۳	۱,۴	۰,۸	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

سروری وضعیت زنده گی به سطح ملی :

۲۰۱۶-۱۷	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۰۷-۰۸	شاخص ها
۶۵۲۸۶ ۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶ ۴	۶۵۲۸۶۴	مساحت (sq.km)
۴۲,۴	۴۰,۷	۳۹,۱	۳۵,۳	تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)
۱۰۱	۱۰۰	۱۰۴	۱۰۵	نسبت وابستگی
۱۰۳,۹	۱۰۵,۳	۱۰۵,۷	۱۰۵	نسبت جنسیتی
۵۳,۶	۵۱,۷	۴۶,۶	۳۸,۹	میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)
۳۴,۸	۳۴,۳	۳۱,۴	۲۶,۲	میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر
۷۰,۲	۶۳	۵۱,۲	۳۲,۸	پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)
۵۳,۴	۴۵,۲	۳۹,۹	۲۱,۸	زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان میدهند (%)
۱۶,۴	۱۷,۹	۱۹,۵	۱۷,۹	زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)
۰,۵۷	۰,۵۵	۰,۵۲	۰,۴۵	توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)
۷,۸	۷,۴	۷,۳	۸,۱	چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)
-	-	۱۹,۴	۱۵,۷	جمعیت با کمبود پروتئین (%)
-	-	۱۸,۵	۶,۱	جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)
۵,۴	۴,۹	۵	۵,۷	نسبت وابستگی سالمندان
۲۳,۹	۴۲,۹	۴۵,۷	-	اشتغال به نسبت جمعیت
۱۵,۶	۵۵,۴	۴۹,۸	-	میزان زیراشتغال (%)
۳۰,۷	۲۲,۶	۸,۲	-	میزان بیکاری (%)
۵۳,۹	۵۵,۴	۴۹,۸	-	میزان مشارکت نیروی کار (%)
۳۹,۵	۳۹	۲۵	-	استخدام نه چندان سود مند

۴۴,۳۲	۴۴	-	-	جمعيت مشغول در کشاورزى (%)
۱۸,۰۸	۲۲	-	-	جمعيت مشغول در توليد (%)
۳۷,۵۹	۳۴	-	-	جمعيت مشغول در خدمات (%)
۵۴,۵	۳۹,۱	۳۶,۵	۳۶	ميزان فقر (%)
۱۳,۶	۱۹,۲	۱۵	۲۴,۶	جمعيت که در فضا باز رفع حاجت مينماييد (%)
۷۴,۸	۷۵,۹	۷۹,۹	۸۳,۲	جمعيت که از مواد سوخت جامد استفاده مينماييد (%)
۹۷,۶	۸۹,۵	۶۸,۹	۴۱,۱	خانواده که داراي برق ميباشند (%)
۷,۷	۷,۴	۷,۴	۷,۳	تعداد خانواده
۴۳,۹	۴۲,۶	۴۳,۸	۳۳,۷	افراد که در خانواده هاى پرجمعيت زنده گي ميکنند (%)
۲۱,۲	۱۷,۳	۱۴,۱	۵,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعيت
۲	۱,۲۲	۰,۵۰	۰,۲۷	کاربران اينترنت در هر ۱۰۰ نفر
۳۷,۹	۳۶,۶	۳۷,۹	۴۰,۴	خانواده هاى که داراي زمين هاى آبيارى هستند (%)
۱۹,۴	۱۶,۳	۱۶,۸	۱۶,۴	خانواده هاى که داراي زمين هاى للمي هستند (%)
۱۳,۱	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۰,۳	خانواده هاى که داراي قطعه باغ هستند (%)
۴,۹	۶,۱	۶	۶,۷	اوسط اندازه زمين هاى آبي متعلق به خانواده ها (جريب)
۱۲,۱	۱۳,۲	۱۶,۴	۱۴	اوسط اندازه زمين هاى للمي متعلق به خانواده ها (جريب)
۱,۹	۱,۹	۲	۲	اوسط اندازه زمين هاى آبي متعلق به خانواده ها (جريب)

گزيده شاخص هاى احصائى به سطح ملي :

گزيده شاخص هاى احصائى وضعيت فقر و رفاه عامه مشتركاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملي احصائيه و معلومات و وزارت كار و امور اجتماعى، شهدا و معلولين، ترتيب گرديده است كه در بر گيرنده ارقام جديد در سيزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر و نابرابرى، مصئونيت غذايى، كار و اشتغال، معارف، صحت، جنسيت، مسكن و دسترسى به خدمات اساس، مصئونيت اجتماعى، زراعت و مالدارى، سكتور حقيقى، سكتور مالى و سكتور خارجى، مى باشد.

در اين بسته معلوماتى، ارقام شاخص هاى مهم احصائى و اقتصادى به شكل مطلق و نسبي به طور مختصر وساده، انعكاس داده شده بناً، براى استفاده كندگان ارقام كه در بخش هاى متذكره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، مى تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصيل بيشتر، استفاده كندگان، مى توانند منابع ارقام را كه در ستون اخير جداول ذكر شده است، دريافت نمايند.

با آنكه ارقام مندرج اين نشرية به سطح ملي تهيه و ارايه گرديده است ولى بعضى شاخص هاى كه امكانات تجزيه آن به سطح شهرى، دهاتى و كوچى وجود دارد به تفكيك ساحات مسكونى نيز ارايه گرديده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه						
نفوس						۱
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱,۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادی که در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	۱۰۰٪	۳۱'۵۷۵'۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	۲۳,۷%	۷'۵۰۷'۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	۷۱,۵%	۲۲'۵۶۷'۰۶۵ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۴	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	۴,۸%	۱'۵۰۰۰۰۰ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۵	سهم نفوس زنان	فیصدی نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	۴۹%	۱۵'۴۹۳'۴۴۶ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۶	نسبت جنس	نسبت نفوس ذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	۱۰۵٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱۴ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۹۶,۰۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ۶۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ۶۴)	۵٪		سروی وضعیت زندگی در	

	افغانستان ۱۳۹۵					
۱,۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۱۴-۰ و ۶۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۱۰۱٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولاً به فیصدی ارائه میشود	۲,۱۴٪		نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۷	
۱۱,۱	فیصدی نفوس به تفکیک گروه های سنی وسیع (۱) ۱۴-۰ سال (۲) ۱۵-۶۴ سال (۳) ۶۵+	فیصدی گروه های سنی نفوس از مجموع نفوس	۴۷,۵۲٪ ۴۹,۹۱٪ ۲,۵۷٪۳	۱۴'۱۲۴'۹۱۶ ۱۴'۸۳۵'۴۰۴ ۷۶۴'۰۰۳	نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۶	
۲	فقر و نابرابری					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۲,۱	میزان فقر	فیصدی نفوس که مجموع مصارف مواد غذایی و غیر غذایی شان پائین تر از خط فقر ملی قرار داشته باشد.	۵۴,۵٪	۱۵'۸۳۷'۳۱۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۲	۱,۲,۱ میزان فقر به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی	فیصدی نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس کوچی	۴۱,۶٪ ۵۸,۶٪	۲'۸۷۷'۴۱۷ ۱۳'۰۳۳'۱۳۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

					(۳) کوچی	
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱۵٪	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شکاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	شکاف فقر	۲,۳
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۷,۳٪	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	۲,۴
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۰,۳۱	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند. ۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد	ضریب جینی	۲,۵
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۶۳ % ۵۸ % ۴۵ %	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتور های مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	۲,۶

مصنویت غذایی						۳
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۳,۱	میزان عدم مصنویت غذایی	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینماید	۴۴,۶٪	۱۲'۹۸۴'۲۷۳	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۹'۱۱۲'۷۱۹ نفر- فیصدی باسلس نفوس سروی ۱۷- ۲۰۱۶ محاسبه شده است
۳,۲	میزان عدم مصنویت غذایی شدید	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینماید	۱۳,۴٪	۳'۸۹۹'۴۳۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۳,۳	میزان کمبود پروتین	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرم پروتین در روز میباشد	۳۰,۱٪	۸'۷۶۳'۸۹۵	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
کار و اشتغال						۴
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۴,۱	میزان نفوس در سن کار	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	۵۴,۶٪	۱۵'۹۰۲'۱۰۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۲	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	۱. ۲۶ % ۲. ۶۹,۴ % ۳. ۴,۶٪	۱. ۴'۱۲۷'۵۲۸ ۲. ۱۱'۰۴۹'۲۹۴ ۳. ۷۲۴'۲۸۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۴,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ۵۳,۹% ۲. ۸۰,۶% ۳. ۲۶,۸%	۱. ۸'۴۷۸'۴۳۴ ۲. ۶'۳۹۲'۶۵۵ ۳. ۲'۰۸۵'۷۷۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۴	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ۴۸,۰% ۲. ۵۴,۹% ۳. ۷۲,۴%	۱. ۱'۹۶۲'۹۷۴ ۲. ۵'۹۹۳'۱۱۷ ۳. ۵۲۲'۳۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۵	نسبت اشتغال بر نفوس	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	۴۱,۳۳%		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۶	میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۳,۹% ۲. ۱۸,۳% ۳. ۴۱,۰%	۱. ۲'۰۲۴'۸۰۰ ۲. ۱'۱۷۰'۱۰۰ ۳. ۸۵۴'۷۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۷	میزان بیکاری به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۶,۵% ۲. ۲۴,۰% ۳. ۱۲,۳% ۴. ۲۳,۹%	۱. ۵۲۰'۶۰۰ ۲. ۱'۴۳۹'۸۰۰ ۳. ۶۴'۳۰۰ ۴. ۲'۰۲۴'۸۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۸	ميزان کم کارى (کار نا کافى)	فیصدى افراد ۱۴ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروى مشغول کار بوده اند ولى طى هفته متذکره کمتر از ۴۰ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافى تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (۱) نیروى کار فعال. (۲) اشتغال.	۱۰. ۱۵,۶% ۲. ۲۰,۵%	۱'۳۲۰'۹۲۸	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۹	کار اطفال	سه کتگورى کار شاقه طفل از لحاظ سن تعريف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات يا شرايط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-۱۴ سال حداقل ۱۴ ساعت انجام مى شود و يا اجراى کار هاى خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بين سنين ۱۵-۱۷ ساله برای ۴۳ ساعت يا بيشتتر انجام شود، يا کار هاى خطر ناک، کار شاقه طفل تلقى میگردد.	۲۶,۵۰٪	۲'۷۳۶'۲۰۰	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۳
۴,۱۰	ميزان بیکارى جوانان	فیصدى جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروى، در جستجو کار و يا بیکار بوده اند و يا طى هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعريف ملى)	۳۰,۷٪	۸۴'۲۰۰۰	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	% ۱. ۴۴ % ۲. ۴۶ % ۳. ۳۰,۷	۱. ۵۲۳'۷۰۹ ۲. ۳۹۶'۶۸۳ ۳. ۸۴۲'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۲	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	% ۱. ۳۹,۱ % ۲. ۲۹,۶ % ۳. ۱۳,۳	۱. ۱۴۴'۲۳۲ ۲. ۳۶۶'۴۶۷ ۳. ۱۳'۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۳	نیروی کار با سواد	فیصدی نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	% ۳۵,۸۵	۵'۶۲۹'۲۵۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۴	سهم اشتغال در سکتور زراعت	فیصدی افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداري مشغول به کار هستند.	% ۴۴,۳	۲'۸۱۴'۵۱۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۵	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	فیصدی افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	% ۹,۸	۶۱۹'۸۸۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۶	سهم اشتغال در سکتور تولید	فیصدی نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	% ۸,۱	۵۱۱'۴۵۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۷	سهم اشتغال در سکتور معادن و	فیصدی نیروی که در سکتور معدن مشغول	% ۰,۲	۱۱'۹۷۷	سروی وضعیت زندگی در

	استخراج	کار هستند.		افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۱۸	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	فیصدی نیروی کار که در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	۱۹,۷٪	۱'۲۵۲'۹۸۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۹	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها مشغول کار اند.	۱۱٪	۷۰۰'۵۳۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۰	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	۵,۸٪	۳۶۸'۰۶۳	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۱	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	۱٪	۶۵'۵۸۳	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۲	سهم اشتغال در سکتور های برق، گاز و آب	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق، گاز و آب مشغول کار اند.	۰,۱٪	۴'۹۳۵	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۳	کارگران روزمزد	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	۱۵,۷٪	۱'۰۰۸'۱۴۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۴	کارگران با معاش، خصوصی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	۷,۱٪	۴۵۳'۸۵۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۵	کارگران با معاش، دولتی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	۱۰,۱٪	۶۴۹'۱۰۵	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

٤,٢٦	کارگران مستقل	کارگران که مالک کار خود می باشند.	٤٠,١٪	٢'٥٨٠'١٠٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٧	کارفرما	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	٢,٦٪	١٦٩'٤٨٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٨	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	٢٤,٥٪	١'٥٧٣'٥٣٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥	معارف					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
٥,١	میزان سطح سواد	فیصدی نفوس ١٥ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	٣٤,٨٪	٢٥٣'٩٥٠٥	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥,٢	میزان حضور یابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ٦-١٢ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ١ الی ٦) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مشمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	٥٦,١٪	٢'٨٧٥'٦٢٧	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥,٣	میزان حضور یابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ١٦ الی ١٨ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ٧-١٢) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	٣٥,٧٪	١'٣٥٩'٥٥٢	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	

۵,۴	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲۴ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۷٪.۹	۸۶۴۲۳۸,	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۵	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروپ تیوریکی سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروپ سن بیان می شود. درین گزارش ۱۲-۶ برای ابتدائی، ۱۳ تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹ تا ۲۴ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	۱.۸۱.۱٪ ۹.۶۲٪ ۲۳.۰٪ ۹.۱۴۴٪ ۸۴.۵٪	۱. ۱۲۴'۰۸۶ ۲. ۱۱۴'۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ۴. ۱۷۷'۸۰۷ ۵. ۶۱'۰۵۷	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۶	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲	۷۲,۵٪	۳'۷۱۴'۷۴۹	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۷	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵.۹۵۱٪ ۹.۶۹۲٪ ۹.۸۳٪ ۴.۸۴۴٪ ۹.۵۸۵٪	۱. ۱'۱۱۳'۶۱۰ ۲. ۲'۵۷۷,۰۲۱ ۳. ۲۴۱'۱۱ ۴. ۲'۳۰۲'۳۲۸ ۵. ۱'۴۱۲'۴۱۴	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۵,۸	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	۰.۴۸%	۱'۸۲۴'۲۲۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۹	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۶۹,۲% ۴۲,۵% ۲,۶% ۶۳,۰% ۵. ۳۲,۲%	۱. ۷۰۹'۳۷۹ ۲. ۱'۱۱۰'۵۵۲ ۳. ۴'۲۹۶ ۴. ۱'۲۲۹'۲۸۶ ۵. ۵۹۴'۹۴۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۰	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴	۱۴,۱%	۳۴۷'۱۴۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۱	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۲۷,۳% ۲. ۹,۶% ۳. ۰,۲% ۴. ۲۰,۶% ۵. ۵,۰%	۱. ۱۸۷'۰۵۷ ۲. ۱۵۷'۸۳۳ ۳. ۲۵۱ ۴. ۲۴۵'۱۷۱ ۵. ۱۰۱'۹۷۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۵,۱۲	میزان سواد زنان (سنین ۱۴ و بالاتر از آن)	فیصدی زنان ۱۴ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	۲۹,۳%	۱'۶۵۷'۳۴۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۱۳	نسبت تساوی جنسیت در دوره: (۱) ابتدائیه (۲) متوسطه (۳) لیسه	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	۱۰,۷۱% ۲۰,۵۱% ۳۰,۳۹%		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۶	صحت					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۶,۱	دسترسی به مراقبت های صحتی قبل از تولد	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و در دوران حاملگی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) قرار گرفته باشند	۵۹%	۲'۵۶۰'۷۱۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶ و صفحه ۹۶ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶ بدست آمده است.
۶,۲	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحتی	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت آخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) صورت گرفته باشد.	۵۱%	۲'۲۳۱'۵۰۲	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶
۶,۳	میزان مرگ و میر مادران	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	۱۲۹۱		سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶	

٦,٤	ميزان مرگ و مير اطفال	تعداد مرگ و مير اطفال زير سن ٥ سال در افغانستان در سال (وفيات در هر يك هزار تولد زنده)	٥٥		سروى صحت و دموگرافى ١٣٩٦	ريفرنس: صفحه از ١٦١ سروى صحت و دموگرافى ١٣٩٦
٦,٥	٣,٧,٢. ميزان حامله گى سنين نوجوانى (بين ١٥ الى ١٩)	رقم حاملگى (ولادت) خانم ها بين سنين ١٥ الى ١٩ سالگى.	١٢,١٪	١٩٨'٥٢٧	سروى صحت و دموگرافى در افغانستان ١٣٩٤	ريفرنس: صفحه از ١٦١ سروى صحت و دموگرافى ١٣٩٦
٨	مسكن و دسترسى به خدمات اساسى					
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
٨,١	ميزان دسترسى به آب آشاميدنى سالم، به تفكيك مناطق مسكونى (١) شهرى (٢) دهاتى (٣) كوچى (٤) ملى	عبارت از فيصدى نفوس كه به منابع آب آشاميدنى سالم دسترسى داشته باشد.	٤١.٩١٪ ٦.٦٢. ٥٪ ٨.٣٥٣٪ ٤.٦٣,٩٪	١. ٩'٢٤٦'٨٦٥ ٢. ٥'٧٢٦'١٧٧ ٣. ٣'٦٢١'٨٥٨ ٤. ١٨'٥٩٤'٩٠٠	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ١٣٩٥	

۸,۲	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	۵۲٪	۱۵'۴۲۳'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۳	میزان دسترسی به برق	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	۹۷,۷٪	۲۸'۴۳۰'۷۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۴	فیصدی نفوس شهری که در محلات پر جمعیت و کثیف زندگی می کنند.	تعداد افرادی که در محلات پر جمعیت و کثیف زیست دارند در هر صد نفر.	۷۲,۴٪	۲۱'۰۸۶'۴۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۵	فیصدی نفوس که از منابع آب آشامیدنی بهبود یافته استفاده می کنند (۱) ملی (۲) شهری (۳) دهاتی (۴) کوچی	تعداد افرادی که بمنابع آب آشامیدنی بهبود یافته دسترسی دارند در هر صد نفر.	۱. ۶۳,۹٪ ۲. ۹۱,۴٪ ۳. ۵۶,۶٪ ۴. ۳۵,۸٪	۱. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰ ۲. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۳. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۴. ۳'۶۲۱'۸۵۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۶	فیصدی نفوس با دسترسی به هرگونه منبع برق	تعداد افرادی که دسترسی به برق دارند در هر صد نفر.	۹۷,۷٪	۲۸'۴۲۳'۷۵۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۷	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند.	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند.	۴۳,۹٪	۱۲'۷۰۹'۶۶۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۸,۸	فیصدی خانوار های که در مسکن های پرازدحام زندگی می کنند: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند	۱. ۴۲,۷٪ ۲. ۴۱,۵٪ ۳. ۸۳,۳٪	۱. ۲/۹۳۹'۶۸۳ ۲. ۸'۵۸۵'۸۵۴ ۳. ۱'۲۱۰'۹۳۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۹	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند ، برای : (۱) پخت و پز (۲) گرم کردن	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۷۴,۸۱٪ ۲. ۹۳,۸٪	۱. ۲۱'۷۵۲'۳۰۹ ۲. ۲۷'۲۲۳'۷۰۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۰	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۲۱,۳٪ ۲. ۹۱٪ ۳. ۹۸,۹٪	۱,۱'۴۷۴'۴۶۹ ۲. ۱۸'۸۳۹'۲۵۱ ۳. ۱'۴۳۸'۵۸۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۱	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای گرم کردن به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۳'۸۷,۱. ۲. ۹۶,۸٪ ۳,۸۱,۷٪	۱. ۵'۹۹۲'۷۶۲ ۲. ۲۰'۰۵۱'۹۲۸ ۳,۱'۱۸۹'۰۱۷	

۹	مصفونيت اجتماعى				
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
۹,۱	فيصدى افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفكيك جنسيت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فيصدى كاركنان كه در كارهاى خانه، زراعت، مالدارى و ديگر كارهاى داخل خانه مصروف هستند و از بابت كار كه انجام ميدهند هيچ نوع مزدى دريافت نميكنند بر مجموع تمام اشتغال			
۹,۲	تعداد افراد آسيب پذير كه تحت پوشش مصفونيت اجتماعى قرار گرفته اند به تفكيك ذيل: (۱) افراد داراي معلوليت (۲) خانواده هاى شهدا (۳) متقاعدين			۱. ۱۱۰'۰۳۷ ۲. ۱۵۵'۰۰۰ ۳. ۱۲۰'۰۰۰	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين ۲۰۱۶
۹,۳	نسبت زنان بيوه از مجموع زنان	تعداد زنان بيوه "آنچه از كسانيكه دوباره ازدواج نكرده اند"	۳,۹۹%	۵۶۹'۳۲۴	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵
۹,۴	تعداد ايتام	تعداد اطفال (سنين پائينتر از ۱۸) كه پدر يا مادر نداشته باشد.		۱۰۵'۱۷۵	سروى ديموگرافى و صحت در افغانستان ۱۳۹۴

۹,۵	فيصدي زنان كه داراي سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سن قبل ۱۵ سالگي ازدواج کرده اند	تعداد زنان كه داراي سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سنين قبل ۱۵ سالگي ازدواج کرده اند	۴,۲%		سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۹,۶	فيصدي خانوار هاي كه توسط زنان سرپرستي مي شوند	خانوار هاي كه توسط زنان سرپرستي بر مجموع خانوار ها	۱,۱۹٪	۴۵'۰۷۶	سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۱۰	زراعت و مالداری				
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
۱۰,۱	فيصدي خانوار هاي كه داراي زمين هاي آبي هستند		۳۷,۹٪		سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۱۰,۲	فيصدي خانوار هاي كه داراي زمين هاي للمي هستند		۱۹,۴٪		سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۱۰,۳	فيصدي خانوار هاي كه داراي باغ و باغچه هستند		۱۳,۱٪		سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵

۱۰،۴	اوسط سايز زمين هاى آبي كه در مالكيت قرار دارند (به جريب)		۴،۹ جريب		سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۵	اوسط سايز زمين هاى للمى كه در مالكيت قرار دارند (به جريب)		۱۲،۱ جريب		سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۶	اوسط سايز باغ ها و باغچه هاى كه در مالكيت قرار دارند(به جريب)		۱،۹ جريب		سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۱	سكتور حقيقى					
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۱،۱	توليد نا خالص داخلى به شمول كوكنار	مجموع ارزش پولى اجناس و خدمات توليد شده يك كشور در يك دوره معين حسابى		۱'۴۶۳'۷۶۴ ميليون افغانى	سالنامه احصائى ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱،۲	ميزان رشد اقتصادى	تغيير در توليد نا خالص داخلى يك كشور در يك سال نظر به سال قبل	۷،۲٪		سالنامه احصائى ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱،۳	توليد نا خالص داخلى سرانه	توليد نا خالص داخلى تقسيم بر نفوس كشور .		۷۱۸ دالر	سالنامه احصائى ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱،۴	شاخص قيم مستهلك	بين كننده تغييرات در سطح عمومى قيمت هاى اجناس و	۱۱۱،۷٪		سالنامه احصائى ۲۰۱۸-۲۰۱۷	سال اساسى

۱۳۹۴				خدمات خریداری شده توسط مستهلکین بوده		
	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷		۴,۴%	تغییر در شاخص قیم مستهلکین نظر به سال قبل	میزان تورم	۱۱,۵
	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۳۴۶'۲۶۹ میلیون افغانی	۲۳,۷%	سهم سکتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	۱۱,۶
	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۳۰۷'۵۲۹ میلیون افغانی	۲۱,۰%	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۷,۱
	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۷۴۳'۱۳۷ میلیون افغانی	۵۰,۷%	سهم سکتور خدمات از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی	۱۱,۸
	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۶۶'۸۳۰ میلیون افغانی	۴,۶%	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم مالیات بر واردات در تولید نا خالص داخلی	۱۱,۹
سکتور مالی						۱۲
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۵۱۷'۱۵۱ میلیون افغانی		عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.	عواید داخلی	۱۲,۱

۱۲،۲	عواید مالیاتی	عواید که دولت آنرا از انواع مختلف مالیات ها بدست می آورد.	میلیون افغانی ۱۵'۰۱۰	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲،۳	عواید غیر مالیاتی	عواید که دولت آن را از فعالیت های اقتصادی و سایر منابع دست داشته خود به دست می آورد.	۴۷'۵۰۲ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲،۴	مجموع بودجه سال مالی	تخمین رسمی عایدات و مصارف برای یک مدت معین آینده معمولاً یک سال	۴۱۷'۱۸۰،۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲،۵	مجموع مصارف در سال مالی	مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمایه گذاری و پرداخت های دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال	۳۵۶'۴۵۳،۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲،۶	بودجه عادی	قسمت از بودجه است که برای تمویل مصارف عادی پرداخت می شود(معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی وسایر)	۵۹۱،۹۲۵۳ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲،۷	میزان مصرف بودجه عادی	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادی	۹۴،۷%	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲،۸	بودجه انکشافی	قسمتی از بودجه است که برای تمویل مصارف پروژه ها و پلان های انکشافی در نظر گرفته می شود(معاشات کارمندان ، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی و سایر)	۲'۸۶۱،۵۱۰ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶

۱۲,۹	میزان مصرف بودجه انکشافی،	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انکشافی	۶۸,۹%	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶	
۱۲,۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدی کمک ها از مجموع بودجه ملی	۶۰,۹%	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۱۱	سهم کمک ها در بودجه انکشافی	فیصدی کمک ها از بودجه انکشافی		وزارت مالیه	
۱۲,۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید داخلی تمویل می گردد.		سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۲۷,۷۵۳۷,
۱۲,۱۳	فیصدی کمک ها در بودجه اختیاری	وجوه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری		وزارت مالیه	
۱۲,۱۴	بودجه غیر اختیاری	بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترل مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.		سند بودجه سال ۱۳۹۶	۲۹۳۸/۶۷. میلیون افغانی
۱۲,۱۵	قروض			سند بودجه سال ۱۳۹۶	۳۱۵۴ میلیون افغانی

۱۲،۱۶	مبلغ با اسم کشور قرض دهنده	بانک انکشاف اسلامی بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی عربستان سعودی سایر		۶۸۱،۷ میلیون افغانی ۶۹،۴ میلیون افغانی ۷۳۷،۰ میلیون افغانی ۱۱۶۶،۶ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۳	سکتور خارجی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۳،۱	بیلائس تادیات	بیلائس تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشورهای جهان که در دو قسمت بیلائس تجاری و مالی (حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.			د افغانستان بانک	
۱۳،۲	بیلائس مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری			د افغانستان بانک	
۱۳،۳	بیلائس تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشورهای خارجی در طی یک دوره معین	-۸۹%	۶'۹۶۱- میلیون دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۳،۴	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالاها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد (به دالر آمریکایی)	۱۰%	۸۳۱'۹۲۶'۷۷۶	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۳،۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد (به دالر آمریکایی)	۹۰%	۷'۷۹۲'۶۰۰'۰۸۹	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	

ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱,۲۹۸'۸۸۰'۵۶۹ ۲,۱۲۳'۲۵۷'۸۳۷ ۳,۱۰۹'۷۲۳'۶۵۶ ۴,۲۳'۷۵۴'۴۴۶ ۵,۱۱'۷۰۶'۷۵۷	۱. ۳۶٪ ۲,۱۵٪ ۳,۱۳٪ ۴,۳٪ ۵,۱٪	میوه جات خشک میوه جات تازه نباتات طبی قالین پست باب	۵ قلم عمده صادرات	۱۳,۶
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۹۰۸'۳۱۸'۶۹ ۳,۲۸۴'۲۲۹'۰۶ ۲,۲۷۴'۴۶۵'۶۶۹ ۴,۱۷۷'۵۱۵'۳۸۳ ۵,۹۷'۱۸۶'۳۴۶	۱۲۱٪ ۲,۴٪ ۳,۴٪ ۴,۲٪ ۵,۱٪	گندم و آرد گندم ماشین آلات برق سایر وسایل برقی مواد تعمیرات	۵ قلم عمده واردات	۱۳,۷
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۳۵۷'۲۰۱'۲۹ ۲,۳۵۶'۱۳۹'۵۲۸ ۳,۲۲'۰۰۶'۶۸۳ ۴,۱۸'۱۱۲'۷۵۹ ۵,۱۴'۵۶۳'۲۲۴	۴۳۱٪ ۲,۴۳٪ ۳,۳٪ ۴,۲٪ ۵,۲٪	پاکستان هندوستان ترکیه ایران عراق	۵ کشور شریک صادراتی افغانستان	۱۳,۸

ارزش به دالر آمريكايى	سالنامه احصائى ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۱'۲۹۳'۲۲۴'۷۱۵ ۲. ۱'۲۱۲'۵۶۳'۸۰۹ ۳. ۱'۱۷۹'۲۹۷'۸۷۴ ۴. ۸۶۶'۷۷۰'۰۱۴ ۵. ۵۶۰'۵۲۸'۳۰۲	۱۷۱. ۲. ۱۶٪ ۳. ۱۵٪ ۴. ۱۱٪ ۵. ۷٪	پاکستان ايران چين قزاقستان ازبکستان	۵ کشور شريك وارداتى افغانستان	۱۳,۹
--------------------------	-----------------------------	--	---	---	-------------------------------------	------

فصل هشتم

معرفى مختصر اهداف انكشاف پايدار SDGs:

اهداف انكشاف پايدار (SDGs)، يك اجندای ۱۵ ساله سازمان ملل متحد (۲۰۱۵-۲۰۳۰) در عرصه انكشاف اقتصادى، اجتماعى، محيط زيستى و امنيتى براى تمام كشورهای جهان ميباشد كه افغانستان در كنار همه ملل جهان، متعهد به تطبيق آن گرديده است.

اهداف انكشافى پايدار (SDGs)، با ازياد اهداف، تارگيت ها و شاخص ها، در حقيقت، امتداد اهداف انكشافى هزاره (MDGs) ميباشد. اهداف انكشافى هزاره (MDGs) همانند اهداف انكشافى پايدار يك اجندای ۱۵ ساله (۲۰۱۵-۲۰۰۰) سازمان ملل متحد براى كشورهای در حال انكشاف بود كه افغانستان بخاطر معضلات وقت، نتوانست در سال ۲۰۰۰ ميلادى متعهد به تطبيق آن گردد، اما در سال ۲۰۰۵ ميلادى، در كنار ديگر كشورهای جهان متعهد به تطبيق آن گرديد. اهداف انكشافى هزاره (MDGs) دارای (۹) هدف، (۱۸) تارگيت و (۴۸) شاخص انكشافى بود.

با ختم معياد زمانى اهداف انكشافى هزاره در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انكشافى پايدار (SDGs) در ماه سپتمبر، سال ۲۰۱۵ ميلادى در شهر نيويارك، مقر سازمان ملل متحد براى ۱۵ سال (۲۰۱۵-۲۰۳۰) آينده تصويب گرديد كه همه كشورهای عضو سازمان ملل متحد مكلف و متعهد به تطبيق آن گرديدند (بجز كشور جاپان و انگلستان).

اهداف انكشافى پايدار (SDGs)، بمنظور توسعه اقتصادى و اجتماعى جوامع بشرى طرح و ديزاين گرديده اند كه دارای

(۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگيت و (۲۱۷) شاخص انكشافى ميباشد.

ديدگاه اهداف انكشاف پايدار SDGs:

تمرکز اهداف انكشاف پايدار:

محو فقر شديد از جهان بشريت،

مبارزه متداوم در مقابل نابرابرى و بى عدالتى،

تامين صلح و ثبات پايدار،

حفاظت از محيط زيست،

تقويت همكاريهاى اقتصادى و اجتماعى ميان ملل جهان،

فشرده هفته هدف به گونه سمبوليك:

اهداف انكشاف پايدار براى افغانستان A-SDGs:

جمهوری اسلامی افغانستان منحيث عضو سازمان ملل متحد، متعهد به تطبيق اهداف انكشاف پايدار بوده و بتاسى از مصوبه شماره (۱۶)، فقره (۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰) شورای عالی وزیران، وزارت اقتصاد موظف گردیده تا از روند کارى، هماهنگى و تطبيق موثر اهداف انكشافى پايدار (SDGs) نظارت و ارزىابى نموده و گزارشات منظم چگونگى تطبيق آن را بصورت سالانه ترتيب و به شورای عالی وزراء و از طريق مراجع ديپلماتيك به مجمع سازمان ملل متحد ارائه نمايد.

اهميت اهداف انكشاف پايدار براى افغانستان A-SDGs: اهميت اهداف افغانستان

افغانستان منحيث يك کشور مستقل و باورمند به ثبات و توسعه در کنار ملل جهان متعهد به تطبيق اهداف انكشافى پايدار ميباشد.

اهداف انكشافى پايدار با دقت كامل طرح و ترتيب گردیده است، بناً، تمام اولويت هاى انكشافى افغانستان در آن انعكاس يافته اند.

اهداف متذکره ميتوانند يك منبع و اساس استراتيژيك براى انكشاف اولويت هاى اقتصادى و اجتماعى در کشور باشند.

با تطبیق اهداف انکشافی پایدار، حمایت مالی و تخنیکي جامعه جهانی با افغانستان بیشتر خواهد گردید.
تطبیق اهداف انکشافی پایدار، منتج به صلح و ثبات دائمی در کشور خواهد گردید.
تطبیق اهداف انکشافی پایدار باعث رشد و انکشاف سریع در کشور خواهد گردید.:
مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

تارگيت ها وشاخص هاى اهداف انكشاف پايدار افغانستان :

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
هدف اول: محو فقر با تمام اشكال آن در همه جا		
وزارت اقتصاد	۱,۲,۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعريف ملي فقر. ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذكور ب. اناث ج. شهري د. دهاتى ه. كوچى	۱,۲ الى سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نيمى از نسبت مردان، زنان و كودكان فقير (در تمامى ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه هاى سنى، مطابق با تعريف ملي فقر.
وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۱,۳,۱ فيصدى نفوس كه تحت پوشش سيستم هاى مصئونيت اجتماعى قرار گرفته اند به تفكيك: ۱. اشخاص داراى معلوليت ۲. خانواده هاى شهدا ۳. متقاعدین ۴. خانواده هاى آسیب پذیر، داراى اطفال زیر سن ۱۰ سال	۱,۳ الى سال ۲۰۳۰، تطبيق سيستم هاى مصئونيت اجتماعى مناسب در سطح ملي، اجراى همگانى آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقير و آسیب پذیر.
اداره ملي امادگى مبارزه باحوادث	۱,۵,۱ فيصدى افراد معروض به خطر در مقابل وقايع اقليمى و ساير حوادث.	۱,۵ الى سال ۲۰۳۰، ايجاد توانايى و تاب آورى (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثير پذيرى (exposure) و آسیب پذيرى آنها در برابر وقايع شديد اقليمى، اقتصادى، اجتماعى، محيط زيستى و ساير حوادث.
اداره ملي امادگى مبارزه باحوادث	۱,۵,۲ ميزان تاثيرگذارى مستقيم حوادث غير مترقبه اقتصادى در ارتباط به توليد ناخالص داخلى.	
وزارت ماليه	۱.الف. ۱. نسبت منابع اختصاص داده شده دولت براى برنامه	۱.الف حصول اطمینان از بسيج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	های فقرزدایی.	همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، بمنظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.
وزارت مالیه	۱. الف. ۲. نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی) .	
هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۱,۱ فیصدی افراد غیر مصئون از لحاظ مصئونیت غذایی.	۲,۱ الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.
وزارت صحت عامه	۲,۲,۱ - شیوع سوء تغذی مزمن (قد کوتاهی) در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO)	۲,۲ - الی سال ۲۰۳۰ کاهش تمام انواع سوء تغذی، همچنان دستیابی به اهداف موافقه بین المللی در مورد عدم رشد ولاغری در اطفال زیر سن پنج سال
وزارت صحت عامه	۲,۲,۲ - شیوع سوء تغذی حاد در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO) - به تفکیک کم وزن	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳,۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (متریک تن/هکتار) الف. گندم آبی ب. گندم للمی ج. برنج	۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، دهاقین فامیلی، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تامین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳,۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد غذایی.	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۴,۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مولد و پایدار قرار دارند.	۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید،

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
		و همچنان، ظرفيت سازگارى با تغير اقليم، شرايط آب و هواى نا مناسب، خشکسالى، سيلاب و ساير مصيبت ها را بالا برده و به تدريج کيفيت زمين و خاک را بهبود مى بخشد.
وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى	۲,۵/۱ تعداد نباتات مزروعى و حيوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکيک: الف. ميوه جات ب. نباتات ج. حيوانات	۲,۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنيتيکى تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتى، حيوانات اهلى / خانگى و انواع حيوانات وحشى، از طريق مديريت درست و ايجاد ذخاير دانه ها و نباتات در سطح ملى. حصول اطمينان از دسترسى و تقسيم عادلانه از مفاد حاصله از استفاده منابع جنيتيکى و روش هاى سنتى که در سطح بين المللى به توافق رسيده است.
وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى	۲.الف.۱ شاخص زراعت محورى مصارف عامه	۲.الف افزايش سرمايه گذارى در زيربناهاى روستايى، تحقيقات زراعتى، خدمات توسعه وى، انکشاف فن آورى، ذخاير جنيتيکى نباتات و احشام از طريق همکارى هاى توسعه وى بين المللى، جهت افزايش مولديت زراعتى.
وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى	۲.ج.۱. تعداد محصولات زراعتى، مالدارى و مواد اوليه که قيمت هاى آن بشکل هفته وار و ماهوار به نشر ميرسد.	۲.ج. اتخاذ تدابير جهت حصول اطمينان از کارکرد درست بازارهاى غذايى و مشتقات آن و ايجاد سهولت بمنظور دسترسى بموقع به معلومات بازار و ذخاير غذايى بخاطر جلوگيرى از نوسانات شديد قيمت غذايى.
هدف سوم: حصول اطمينان از زندگى صحتمند و بهبود رفاه عامه براى همه و در همه سنين		
وزارت صحت عامه	۳,۱/۱ نسبت مرگ و مير مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفکيک ۱. مجموع الف. شهرى ب. دهاتى ۲. گروه سنى	۳,۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و مير مادران ناشى از زايمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت صحت عامه	۳,۱,۲ تناسب ولادت های که توسط ماهرین ولادی صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها).	
وزارت صحت عامه	۳,۲,۱ میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال (در هر یک هزار ولادتهای زنده).	۳,۲ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر یک هزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر یک هزار طفل زیر سن ۵ سال.
وزارت صحت عامه	۳,۲,۲ میزان مرگ و میر نوزادان (در هر یک هزار ولادتهای زنده).	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۱ تعداد واقعات جدید HIV/AIDS در جریان یکسال گذشته در هر یک هزار نفوس غیر ملوث. ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادین زندانبان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر)	۳,۳ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، ملاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپاتیتز، بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.
وزارت صحت عامه	۳,۳,۲ تعداد واقعات توبرکلوز در هر صد هزار نفوس در یک سال گذشته	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۳ تعداد واقعات ملاریا در هر یک هزار نفر در یک سال گذشته.	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۴ میزان مبتلایان به هپاتیت B در هر ۱۰۰ هزار شخص در یک سال. به تفکیک: الف. به سطح ملی ب. فیصدی واقعات HB+ در مراکز VCT	
وزارت صحت عامه	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر ویا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
وزارت صحت عامه	۳,۵,۲ فيصدي استفاده كننده گان مواد مخدر كه از خدمات تداوى اعتياد به مواد مخدر مستفيد ميگردند.	۳,۵ تقويت جلوگيري و تداوى از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الكول.
وزارت امور داخله	۳,۶,۱ ميزان وفيات ناشى از حادثات ترافيكى، درهر (۱۰۰) هزار نفر در يك سال به تفكيك: ۱. مجموع هر دوجنس الف. ذكور ب. اناث ۲. وضعيت اجتماعى اقتصادى الف. پايين ب. متوسط ج. بلند	۳,۶ الى سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و مير و صدمات مبتنى بر تصادفات ترافيكى (روى جاده)
وزارت صحت عامه	۳,۷,۱ تناسب خانم هاى كه در سن بارورى قرار دارند (بين سنين ۱۵ - ۴۹) و دسترسى به روش هاى مدرن براى ايجاد فاصله بين ولادت ها را دارند.	۳,۷ الى سال ۲۰۳۰، حصول اطمينان از دسترسى همگانى به خدمات مراقبت هاى صحى بارورى؛ بشمول فاصله ميان ولادت ها، آگاهى، تعليم و ادغام صحت بارورى در استراتيژى ها و برنامه هاى ملي.
وزارت صحت عامه	۳,۷,۲ ميزان حاملگى خانم ها بين سنين (۱۹-۱۳).	
وزارت صحت عامه	۳,۸,۱ فيصدي نفوس كه دسترسى به خدمات صحى اساسى با كيفيت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پياده روى (۱۰ كيلو متر) دارند.	۳,۸ حصول اطمينان از عرضه خدمات صحى همگانى، بشمول حمايت از خطرات مالى، دسترسى به خدمات صحى اساسى با كيفيت، دسترسى به ادويه و واكسين اساسى، مطمئن، موثر، باكيفيت، و قابل استطاعت براى همه.
وزارت صحت عامه	۳,۸,۲ فيصدي وابستگى سكتور صحت به منابع خارجى.	
وزارت صحت عامه	۳.الف. ۱. شيوع استفاده از تنباكو (به شكل Active) بين اشخاص داراي سن ۱۵ و يا بالاتر از آن .	۳.الف تقويت اجراى " كنوانسيون سازمان صحتى جهانى در باره كنترول دخانيات" در همه كشورها بشكل مناسب.
وزارت صحت عامه	۳.ب. ۱. فيصدي نفوس كه دسترسى پايدار به ادويه و واكسين	۳.ب حمايت از تحقيق و انكشاف واكسين و ادويه براى امراض سارى و غير سارى

تارگيت	شاخص	واحد رهبر
که زيادتر تاثير گذار است بالاي کشورهاى در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسى به ادويه و واکسين قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوهه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.	قابل پرداخت دارند.	
۳.ج افزايش چشم غير خدمات مالى صحى و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نيروى کار صحى درکشور.	۳.ج. ۱۰. تعداد و تعميم کارمندان صحى (بر هر يک هزار نفوس)	وزارت صحت عامه
	۳.ج. ۲. فيصدى تخصيص بودجه دولت براى سکتور صحت.	وزارت صحت عامه
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعليم با کيفيت، همه شمول، ترويج (Promote) فرصت هاى آموزشى مادام العمر براى همه.		
۴/۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصيلات ابتدایى و متوسط را تکميل نمایند که منجر به دستاورد هاى آموزشى مرتبط و موثر گردد.	۴/۱،۱ فيصدى اطفال / نوجوانان که حداقل سطح قابليت هاى الف) خواندن ب) رياضى را در: (۱) صنف ۲ يا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پايان دوره ابتدایى (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پايان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	وزارت معارف
	۴/۱،۲ تطبيق ارزيباى تعليمى به سطح ملى: الف. در صنف ۲ يا ۳، ب. در اخير دوره ابتدایى (صنف ۶)، ج. در اخير دوره متوسطه (صنف ۹)	وزارت معارف
	۴/۱،۳ ميزان ناخالص جديدالشمولان در صنف آخر دوره هاى: (۱) ابتدایيه (صنف ۶) (۲) متوسطه (صنف ۹)	وزارت معارف
	۴/۱،۴ ميزان تکميل در دوره هاى:	وزارت معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹) ج. لیسه (صنف ۱۲)	
	۴,۱,۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسه (سن ۱۶-۱۸)	وزارت معارف
	۴,۱,۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: (۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسه	وزارت معارف
	۴,۱,۷ تعداد سال های تعلیمات ابتداییه و متوسطه الف. رایگان ب. اجباری که در اسناد تقنینی موجود تثبیت شده باشند.	وزارت معارف
	۴,۲,۲. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله)	وزارت معارف
	۴,۳,۱ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۲۵-۶۴ ساله)	اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی
۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه با کیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتداییه.		
۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیکی با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.		

تارگيت	شاخص	واحد رهبر
	در تعليمات و برنامه هاى آموزش رسمى و غير رسمى طى ۱۲ ماه اخير، به تفكيك جنسيت (ذكور و اناث)	
	۴,۳,۲ ميزان اشتراك افراد (۱۵-۲۴ ساله) در برنامه هاى تخنيكى و مسلكى به تفكيك جنسيت الف. ب. ذكور ج. اناث	اداره مستقل تعليمات تخنيكى و مسلكى
	۴,۳,۳ فيصدى جذب جديدالشمولان در موسسات تحصيلات عالى دولتى و خصوصى. به تفكيك: ۱. دولتى الف. ذكور ب. اناث ۲. خصوصى الف. ذكور ب. اناث	وزارت تحصيلات عالى
	۴,۳,۴ تعداد اشخاص كه از برنامه هاى فنى و حرفوى نيمه رسمى دولتى سالانه مستفيد ميشود. به تفكيك: ۱. ذكور ۲. اناث	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
۴,۴ الى سال ۲۰۳۰، افزايش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان كه داراى مهارت هاى تخنيكى و مسلكى براى اشتغال، كار مناسب و كار آفرينى (entrepreneurship) باشند.	۴,۴,۱ فيصدى اشخاص داراى معلوليت كه از برنامه هاى آموزشى فنى حرفوى (نيمه رسمى) مستفيد ميشوند.	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
۴,۵ الى سال ۲۰۳۰، از بين بردن تبعيض جنسيتى در آموزش و حصول اطمينان از	۴,۵,۱ نسبت توازن جنسيتى شموليت در دوره:	وزارت معارف

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	۱. ابتدائیه ۲. متوسطه ۳. لیسه	دسترسی مساویانه به تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های فنی و حرفه ای؛ بشمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.
وزارت معارف	۴,۵,۲ فیصدی شاگردان دوره ابتدائیه که لسان اول یا لسان اصلی شان، لسان تدریس می باشد.	
وزارت معارف	۴,۵,۳ پالیسی های مشخص برای تخصیص منابع عامه به اقشار محروم	
وزارت معارف	۴,۵,۴ اوسط مصارف تعلیمی به ازای هر شاگرد براساس: الف. دوره تعلیمی، ۱. ابتدائیه، ۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. فیصدی اوسط مصارف بالای هر شاگرد از عاید سرانه تولید ناخالص داخلی)	
وزارت معارف	۴,۶,۱ فیصدی نفوس گروپ سنی مشخص که حداقل سطح قابلیت های تعیین شده: الف. سواد ب. حساب را کسب نموده اند. به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	۴,۶ الی ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) مهارت های خواندن و نوشتن و حساب را کسب نموده اند...
وزارت معارف	۴,۶,۲ میزان با سوادی بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر	

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.	۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	
	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	وزارت معارف
	۴,۷,۱ اسنادی که نشان دهد: (۱). آموزش موضوعات شهروندی جهانی، (۲). آموزش موضوعات انکشاف پایدار، بشمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در سطوح ذیل: الف. پالیسی های ملی تعلیم و تربیه ب. نصاب تعلیمی ج. تربیه معلم و د. ارزیابی شاگردان شامل گردیده اند.	وزارت معارف
	۴,۷,۲ فیصدی مکاتبی که آموزش مهارت های زندگی مرتبط به مسایل جنسی و وقایه از اچ آی وی را ارائه مینمایند.	وزارت معارف
	۴,۷,۳ میزان تطبیق چارچوب برنامه جهانی آموزش حقوق بشر در سطح ملی: الف. شامل شدن در نصاب تعلیمی ب. آموزش حقوق بشر به شاگردان در مکاتب ابتدایی، متوسطه و لیسه	وزارت معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	ج. آموزش حقوق بشر به معلمان و کارمندان	
	۴,۷,۴ فیصدی شاگردان به تفکیک: الف. دوره تعلیمی ب. براساس گروپ سنی که درک کافی از مسایل مربوط به شهروندی جهانی و انکشاف پایدار را دارا می باشند.	وزارت معارف
	۴,۷,۵ فیصدی شاگردان ۱۵ ساله که دانش و مهارت های لازم در رابطه به علوم محیطی و علوم زمین را دارا می باشند.	وزارت معارف
	۴.الف. ۱۰ فیصدی مکاتبی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل میباشند: الف. برق ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی پ. لابراتوارهای کمپیوتر ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت ث. تسهیلات آب صحتی و شستشو ج. تشناب های مجزا برای اناث چ. تعمیر مناسب	وزارت معارف
۴. الف اعمار و تجهیز زیربناهای تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت و همگانی برای همه.	۴. الف. ۲۰ فیصدی شاگردانی که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.	وزارت معارف
	۴. الف. ۳۰ تعداد و نوعیت حملاتی که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است.	وزارت معارف

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
وزارت تحصيلات عالي	٤.ب.٢. تعداد بورسيه هاى تحصيلات عالي در خارج از کشور به تفکيک: ١. بورسيه هاى ليسانس ٢. بورسيه هاى ماستري ٣. بورسيه هاى دکتورا	٤.ب.الى سال ٢٠٣٠، گسترش قابل ملاحظه بورسيه هاى تحصيلى جهانى براى آموزش عالي، از جمله برنامه هاى آموزشى مسلکى، تخنيکى، تکنالوژى معلوماتى، انجنييرى و برنامه هاى ساينسى.
وزارت معارف	٤.ج.١٠ فيصدي معلمان در دوره هاى: الف. تعليمات قبل از مکتب ب. ابتداييه ج. متوسطه د. ليسه که دست کم، حداقل برنامه هاى تربيه معلم را دريافت نموده اند. (مانند، آموزش هاى متودىک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکيک جنسيت (ذکور و اناث)	٤.ج.الى سال ٢٠٣٠، افزايش عرضه قابل ملاحظه معلمين شايسته از طريق همکارى هاى بين المللى و آموزش معلمين.
وزارت معارف	٤.ج.٢. نسبت شاگرد به معلم آموزش ديده براساس دوره: ١. ابتداييه ٢. متوسطه ٣. ليسه	
وزارت معارف	٤.ج.٣. فيصدي معلمان مسلکى مطابق به معيارهاى تعيين شده براساس دوره: ١. ابتداييه ٢. متوسطه ٣. ليسه	
وزارت معارف	٤.ج.٤. نسبت شاگرد به معلم مسلکى براساس دوره:	

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
	۴.ج. ۵. اوسط معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.	وزارت معارف
	۴.ج. ۶. فیصدی ترک/ تقاعد معلمین از وظیفه معلمی	وزارت معارف
	۴.ج. ۷. فیصدی معلمانی که در ۱۲ ماه گذشته برنامه های داخل خدمت را سپری نموده اند.	وزارت معارف
هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران		
۵,۱ محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.	۵,۱,۱ فیصدی حصول اطمینان از موجودیت چارچوب های قانونی غرض تقویت، تطبیق و نظارت از مساوات و عدم تبعیض بر اساس جنسیت (قوانین، مقررات، کنوانسیون ها و پیمان ها)	وزارت امور زنان
۵,۲ محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران درمحلات عام و خصوصی، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.	۵,۲,۱ فیصدی زنان از سن ۱۵ به بالا که به خشونت فیزیکی، جنسی و یا روانی درطول ۱۲ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	وزارت امور زنان
	۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که از طرف افراد غیراز همسر طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فیزیکی، جنسی، روانی و سو استفاده جنسی قرار گرفته اند.	وزارت امور زنان
۵,۳ محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباری و زود هنگام.	۵,۳,۱ فیصدی زنان که بین سنین ۱۵-۱۹ ازدواج نموده اند.	وزارت امور زنان
۵,۴ تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه،	۵,۴,۱ فیصدی وقت مصرف شده بالای کارهای داخلی و	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
معلولین	پرستاری بدون مزد. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	زیر ساخت ها و سیاست های مصئونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در فامیل و خانواده مطابق به باورهای ملی.
وزارت امور زنان	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در شورای های ملی.	۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.
وزارت امور زنان	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقف های مدیریتی.	
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۵.ب. ۱. تناسب نفوس که دارای تلفون سیار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. ذکور ۲. اناث	۵.ب. افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه		
وزارت احیاء و انکشاف دها	۱,۱,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۱,۱ الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.
وزارت احیاء و انکشاف دها ت	۱,۲,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده، مصئون و حفظ الصحه استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحه و نظافت، محور رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	۶,۲,۲ فیصدي نفوس که دسترسي به سهولت های شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دهات
	۶,۲,۳ فیصدي نفوس که برای رفع حاجت از فضای باز استفاده می نمایند، به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۶,۳ الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیای خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.	۶,۳,۱ فیصدي فاضلاب (خانوار و تمام فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده بطور مصئون (safely treated). ۱. شهری	وزارت شهرسازی و مسکن
۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.	۶,۴,۱ میزان تغیر در استفاده موثر آب با گذشت زمان: ۱- سکتور انرژی ۲- سکتور زراعت ۳- سکتور صنعت ۴- سکتور شهری	وزارت انرژی و آب
	۶,۴,۲ بلند بردن ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه فی متر مکعب در سال.	وزارت انرژی و آب

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
وزارت انرژى و آب	۶,۵,۱ درجه تطبيق مدیریت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الى صد).	۶,۵ الى سال ۲۰۳۰، تطبيق مدیریت همه جانبه داخلى منابع آب در تمام سطوح، بشمول همکارى هاى متقابل فرامرزى در امور آب.
وزارت انرژى و آب	۶,۵,۲ تطبيق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهاى فرامرزى	
اداره ملى حفاظت محيط زيست	۶,۶,۱ تغيير در وسعت ايکوسيستم هاى آبى در طول زمان. (فيصدى تغييرات)	۶,۶ الى سال ۲۰۳۰، حفاظت و احياى ايکوسيستم آبى، بشمول کوه ها، جنگلات، باطلاق ها (wetlands)، درياها، جهيل ها و طبقات آب دهى (aquifers).
وزارت انرژى و آب	۶.ب.۱ فيصدى شورا ها در ۵ حوزه دريائى با پاليسى ها و مقرر ه هاى عملى جهت اشتراك اهالى در مدیریت و انکشاف همه جانبه منابع آب.	۶.ب. حمايت و تقويت مشارکت جوامع محلي در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحه.

هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.		
وزارت انرژی و آب	۷,۱,۱ فیصدی نفوس که از طریق شبکه به برق دسترسی دارند. به تفکیک ۱. شهری ۲. دهاتی	۷,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.
وزارت انرژی و آب	۷,۲,۱ سهم (فیصدی) انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در مصرف مجموعی انرژی برق	۷,۲ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.
وزارت انرژی و آب	۷,۳,۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	۷,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.
وزارت انرژی و آب	۷.ب.۱ سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیرساخت ها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار.	۷.ب الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیرساخت ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه		
وزارت مالیه	۸,۱,۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	۸,۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال
وزارت اقتصاد	۸,۲,۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل.	۸,۲ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر

وزارت تجارت و صنایع	۸,۳,۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۸,۳ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهاد و معلولین	۸,۵,۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان. به تفکیک: ۱. شغل ۲. گروپ سنی ۳. معلولیت ۴. ذکور ۵. اناث	۸,۵ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهاد و معلولین	۸,۵,۲ میزان بیکاری به تفکیک جنسیت ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهاد و معلولین	۸,۶,۱ میزان بیسوادی و بیکاری در جوانان بین سنین (۱۵-۲۴) ۱. بیسوادی ۲. بیکاری	۸,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهاد و معلولین	۸,۷,۱ فیصدی اطفال کارگر بین سنین ۵-۱۷، به تفکیک گروپ سنی: ۱. بین سن ۵-۱۱ ۲. بین سن ۱۲-۱۴	۸,۷ اتخاذ اقدامات سریع و موثر بمنظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سربازگیری و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال .

	۳. بین سن ۱۵-۱۷	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخیم و غیر وخیم کاری.	۸,۸ حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانی که در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۲ الحاق کنوانسیون های اساسی سازمان بین المللی کار	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۳ تعداد اشخاص (کارگران) که از راهای قانونی و منظم به اساس توافقنامه های دوجانبه کار (BLAs) به کشور های خارجی (کشورهای دارای تقاضا کارگر) اعزام میگردند.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۱ سهم گردش گری در تولید ناخالص داخلی.	۸,۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردش گری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگری از مجموع اشتغال. به تفکیک: الف. ذکور ب. اناث	
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک های تجارتي بر هر ۱۰۰ هزار نفر	۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالي داخلي جهت توسعه دسترسي به بانكداري، بیمه و خدمات مالي براي همه.
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۲ تعداد افرادی (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب بانکی در هر یک ۱۰۰ هزار نفر.	
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافى یا ATM بر هر	

	يك ۱۰۰ هزار نفر	
۸. ب الی سال ۲۰۲۵، انكشاف و اجرای نمودن استراتیژی اشتغال برای جوانان و تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار.	۸. ب. ۱ فیصدی مصرف مجموعی دولت در برنامه های مصئونیت اجتماعی و برنامه های اشتغال زایی در تناسب بودجه ملی.	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
هدف نهم: ایجاد زیرساخت های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.		
۹/۱ ایجاد زیربنای باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، بشمول زیربناهای منطقه وی و فرامرزی، جهت حمایت انكشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.	۹/۱،۱ فیصدی نفوس روستایی که در فاصله ۲ کیلومتری یک سرک تمام فصلی زندگی میکنند.	وزارت احیاء و انكشاف دهات
۹/۲ الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دوبرابر سازی سهم صنعت.	۹/۲،۱ فیصدی ارزش افزوده تولیدات صنایع فابریکاتی (Manufacturing value added) به تناسب: الف. تولیدات ناخالص داخلی ب. سرانه (Per Capita)	وزارت تجارت و صنایع
	۹/۲،۲ فیصدی اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال.	وزارت تجارت و صنایع
۹/۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کارها در کشور به خدمات مالی با ربح ارزان، و پیوستن این ها در زنجیره ارزش و بازارها.	۹/۳،۱ فیصدی سهم صنایع کوچک در ارزش افزوده شده تمامی صنایع	وزارت تجارت و صنایع
	۹/۳،۲ فیصدی صنایع کوچک با قرضه.	وزارت تجارت و صنایع
۹. الف تسهیل در انكشاف زیر بنأ پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.	۹. الف. ۱ فیصدی کمک های رسمی بین المللی برای سکتور زیربنا.	وزارت مالیه
۹. ج الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.	۹. ج. ۱ فیصدی نفوس تحت پوشش شبکه تیلیفون سیار (موبایل). به تفکیک.	وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی

	۱. تکنالوژى	
هدف دهم: کاهش نابرابرى در سطح ملي و بين الملى		
وزارت اقتصاد	۱۰,۱,۱ الف. رشد درآمد سرانه ب. رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین در آمد.	۱۰,۱ الى سال ۲۰۳۰، دستیابى تدريجى و پايدار رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملي.
وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۱۰,۴,۱ میزان مشارکت نیروى کار. به تفکيک: ۱. ذکور ۲. اناث	۱۰,۴ اتخاذ پالیسى ها، به ویژه پالیسى مالی، پالیسى دستمزد و پالیسى مصئونیت اجتماعى، و دستیابى تدريجى به تساوى بیشتر.
وزارت امور مهاجرين و عودت کنندگان	۱۰,۷,۱ فیصدى مهاجرين افغان که با ثبت و راجستر دارای مدرک اقامت در کشور های میزبان می باشند: ۱. پاکستان ۲. ایران	۱۰,۷ تسهیل مهاجرتهاى منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرين از طریق اجرايى نمودن پالیسى های منظم و مدیریت شده مهاجرت.
وزارت امور مهاجرين و عودت کنندگان	۱۰,۷,۲ تعداد عودت کنندگان که حین عودت از کمک های بشردوستانه در یک سال مستفید می گردند.	
وزارت امور مهاجرين و عودت کنندگان	۱۰,۷,۳ تعداد استقرار پايدار فامیل های بیجاشده در هر سال.	
وزارت امور مهاجرين و عودت کنندگان	۱۰,۷,۴ فیصدى دسترسی به خدمات اساسى و زیربنائى شهرک های مهاجرين.	
وزارت امور مهاجرين و عودت کنندگان	۱۰,۷,۵ فیصدى عودت کنندگان و بیجاشده گان که از فرصت های شغلى و معیشتى برخوردار شده اند.	

۱۰ ج الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.	۱۰ ج. ۱ فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار		
۱۱/۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود ساحت فقیر نشین (slums).	۱۱/۱ نسبت نفوس شهری که در ساحت فقیر نشین (slums)، غیر پلانی و یا مسکن نامناسب زندگی می کنند.	وزارت شهرسازی و مسکن
۱۱/۲ الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصئون، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.	۱۱/۲،۱ نسبت جمعیت که دسترسی به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند.	وزارت ترانسپورت و هوانوردی ملکی
۱۱/۳ الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.	۱۱/۳،۲ فیصدی شهر هایی که ساختار جا معه مدنی در برنامه ریزی آن دخیل بوده و مدیریت آن بطور منظم و دیموکراتیک صورت میگیرد.	وزارت شهر سازی
۱۱/۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصئونیت میراث های فرهنگی و طبیعی.	۱۱/۴،۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی، و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۱/۵ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از	۱۱/۵،۱ تعداد افراد کشته شده، بیجا و یا گمشده و متضررین حوادث در هر صد هزار نفوس. به تفکیک ۱. مرگ و میر	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث

	۲. افرادیچا شده وگمشده ۳. متضررین	افرادى فقير و آسیب پذیر.
شاروالی کابل	۱۱,۶,۱ میزان زباله های (solid waste) شهری از مجموع کل زباله های تولید شده که الف. بطور منظم جمع آوری ب. بعد از جمع آوری تخلیه نهایی گردیده	۱۱,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نا مطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۱,۶,۲ اوسط سالانه ذرات معلق. (بطور مثال ۲,۵ PM و ۱۰ PM) در شهرها (میزان نفوس).	
وزارت امور داخله	۱۱,۷,۲ تعداد افرادیکه مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۱,۷ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سرسبز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.
وزارت شهر سازی	۱۱.الف. نسبت نفوس مسکون در شهرهای که در آن پلان های انکشاف شهری و منطقوی را مبنی بر پیشبینی نفوس، ضروریات منابع و وسعت شهر تطبیق میکنند.	۱۱.الف حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۱.ب. ۱. فیصدی ادارات محلی که استراتیژی کاهش خطرات وحوادث را در مطابقت با چارچوب سندای (Sendai) برای کاهش خطرات طبیعی پذیرفته و تطبیق می نمایند.	۱۱.ب. الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک ها (human settlements) با پالیسی و پلان های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".

هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۲,۳,۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج در جریان تولید در سال. به تفکیک: الف. گندم ب. برنج	۱۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات مواد غذایی تا پنجاه فیصد در سطوح مختلف عرضه مصرف کننده و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید، به شمول عرضه
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۲,۴,۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی برای شش توافقنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، وینا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول مونترال در ارتباط مواد خطرناک و دیگر مواد کمیایوی جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز توافق نامه مربوطه.	۱۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کیمیای و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.
وزارت تجارت و صنایع	۱۲,۶,۱ تعداد از شرکت های که از پایداری گزارش انتشار میکنند.	۱۲,۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامرزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.
اکادمی علوم	۱۲.الف. ۱. انجام تحقیقات علمی بمنظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۲.ب. ۱. تعداد پالیسی ها و استراتیژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	۱۲.ب. انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن		
اداره ملی آمادگی مبارزه	۱۳,۱,۱ فیصدی انکشاف استراتیژی ها و راه کار های	۱۳,۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل

باجاوات	كااهش خطرات و حوادث طبيعي در سطوح ولسوالی ها و محلات.	خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۳,۲,۱ فیصدی پیشرفت در عرصه ایجاد یا عملی ساختن پالیسی/ استراتیژی و یا برنامه جامع که سبب توانمند شدن افغانستان برای سازگاري با اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوا میشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهاي گلخانه اي شده، به نحوي که تولید غذا را تهدید نکند. (به شمول برنامه سازگاری ملی NAP، سهم مشارکت ملی NDC، گزارش های ملی NC، گزارش تجدید شده دوساله BUR وغيره).	۱۳,۲ ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتیژی های ملی.
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity)		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۱,۱ تناسب مساحت جنگلات از تمام اراضی کشور.	۱۵,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آن ها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، کوه ها و زمین های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه های بین المللی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۲,۱ فیصدی پوشش جنگلات تحت مدیریت پایدار.	۱۵,۲ الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).

وزارت انرژی و آب	۱۵,۳,۱ مساحت ساحاتیکه تحکيمات صورت ميگيرد (مساحت اراضي تخریب شده توسط سيلاب نظر به مساحت کلی اراضي در مسیر دريا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابير ساختمانی و غير ساختمانی).	۱۵,۳ الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded)، بشمول اراضي متاثر از خشکسالی و سيلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضي تخریب شده.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۴,۱ فیصدی ساحات مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده (protected areas). قرار گرفته اند.	۱۵,۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار .
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۵,۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت یا IUCN).	۱۵,۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats)، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاهان و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۷,۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که بطور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	۱۵,۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۸,۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از مهاجم انواع مختلف بیگانگان (Invasive alien species).	۱۵,۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۹,۱ پیشرفت بطرف اهداف تعیین شده ملی مطابق به هدف دوم تنوع حیات Aichi پلان استراتژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۰.	۱۵,۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتژی کاهش فقر.

۱۵. الف بسيج سازى و افزايش قابل توجه منابع مالى از تمام منبع ها براى حفظ و استفاده پايدار تنوع زيستى و ايکوسيستم ها.	۱۵. الف. ۱. سهم کمک های انکشافی رسمی و مصارف عامه بالای استفاده پايدار تنوع حیات و ايکوسيستم ها.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
هدف شانزدهم: ترويج جوامع صلح آميز و همه شمول براى انکشاف پايدار، ايجاد دسترسى به عدالت براى همه و تشکيل نهاد های موثر، حسابه و همه شمول در تمام سطوح		
۱۶,۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و مير مرتبط به آن در همه جا.	۱۶,۱,۲ فيصدى مرگ ومير ناشى از جنگ در هر صدهزار نفوس : ۱. ناشى از ماین های متعارف ۲. ناشى از مواد انفجاريه تعبيه شده با پليت فشارى ۳. ناشى از مهمات باقیمانده از جنگ	اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث
	۱۶,۱,۵ فيصدى پاكارى اراضى از ماین و مهمات منفجر ناشده	اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث
۱۶,۲ پايان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده عليه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه	۱۶,۲,۱ نسبت اطفال بين سنين ۱-۱۷ که مورد خشونت و شکنجه فزيكى و يا روانى مراقبت کننده در ماه گذشته قرار گرفته باشند.	وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
	۱۶,۲,۲ تعداد قربانيان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعيت. به تفکيک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت عدليه
۱۶,۳ ارتقاى (promote) حاکميت قانون به سطح ملی و بين المللى و	۱۶,۳,۱ تعداد افرادیکه مورد آزار و اذيت فزيكى يا جنسى	وزارت امور داخله

	در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند و به ارگان های زیربط مراجعه نموده باشند. به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.
وزارت امور داخله	۱۶,۳,۲ نسبت زندانیان بی سرنوشت بر مجموع زندانیان به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	
وزارت عدلیه	۱۶,۳,۳ تعداد مستفید شونده گان از مساعدتهای حقوقی جهت دسترسی به عدالت	
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۱ ارزش پول های غیر قانونی داخل و خارج شده از کشور	۱۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۲ نسبت سلاح های خورد و سبک که کشف و ضبط گردیده، مطابق به نورم های بین المللی و ابزار های قانونی ثبت و مورد پیگیری قرار میگیرد.	
لوی سارنوالی	۱۶,۵,۱ نسبت اشخاص که حد اقل با یکی از کارمندان رسمی در ارتباط بوده و در جریان یک سال گذشته به یکی از کارمندان دولتی رشوه داده و یا از نزدش رشوه خواسته شده است. به تفکیک: ۱. مجموع	۱۶,۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.

	الف. ذکور ب. اناث	
اداره امور	۱۶,۵,۳ فیصدی ثبت، تدقیق، بررسی و نشر داریایی های کارمندان عالی رتبه دولتی پیش بینی شده در قوانین نافذه کشور.	
وزارت امور خارجه	۱۶,۸,۱ نسبت عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های بین المللی. به تفکیک: ۱. نهاد های بین المللی	۱۶,۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.
اداره مستقل ثبت و احوال نفوس	۱۶,۹,۱ تعداد تولدات ثبت شده.	۱۶,۹ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	۱۶,۱۰. حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقررہ ها و پالیسی هاییکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	
وزارت امور داخله	۱۶.الف.۱ موجودیت نهادهای مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	۱۶.الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریزم و جرایم.
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی واحیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار		

وزارت ماليه	۱۷,۱,۱ نسبت عوايد داخلي بر توليد ناخالص داخلي.	۱۷,۱ تقويت و بسيج سازى منابع داخلي، با استفاده از حمايت بين المللى بمنظور ارتقاى ظرفيت داخلي در جمع آورى ماليات و عوايد.
وزارت ماليه	۱۷,۱,۲ تناسب تمويل بودجه ملي از عوايد ملي.	
وزارت تجارت و صنايع	۱۷,۳,۱ سهم سرمايگذاري هاى مستقيم خارجى (FDI) از مجموع توليدات ناخالص داخلي.	۱۷,۳ بسيج سازى منابع مالي اضافى براى کشور از منابع مختلف.
وزارت مخابرات و تكنولوجى معلوماتى	۱۷,۶,۲ فيصدى مشترکين انترنت ثابت پرودباند در هر ۱۰۰ نفر مسكونى. به تفکيک ۱. سرعت	۱۷,۶ افزايش همکاري هاى شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاري هاى سه جانبه منطقوى و بين المللى، جهت دسترسى به علوم ساينسى، تكنولوجى و نوآورى و افزايش شريک سازى معلومات به اساس شرايط توافق شده متقابل بشمول همانگى بهتر در ميکانيزم هاى موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و ميکانيزم تسهيل تكنولوجى جهانى.
وزارت مخابرات و تكنولوجى معلوماتى	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از خدمات انترنت استفاده ميکنند.	۱۷,۸ الى سال ۲۰۳۰، فعال سازى کامل بانک تكنولوجى (Technology bank) و ساينس، و ميکانيزم هاى ظرفيت سازى جهت افزايش استفاده تكنولوجى بلخصوص تكنولوجى معلوماتى و مخابراتى.
وزارت تجارت و صنايع	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان.	۱۷,۱۱ الى سال ۲۰۳۰، افزايش صادرات کشور بلخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانى.
وزارت ماليه	۱۷,۱۳,۱ توليد ناخالص داخلي (مليارد دالر امريكايى)	۱۷,۱۳ تقويت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگى و انسجام پاليسى ها.
وزارت ماليه	۱۷,۱۷,۱ مقدار پول تخصيص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصى (به ميليون دالر)	۱۷,۱۷ تشويق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصى و جامعه مدنى بر اساس تجارب و منابع استراتيژى مشارکت.

اداره ملي احصاييه و معلومات	۱۷,۱۸,۱ نسبت شاخص هاى انكشاف پايدار كه در سطح ملي به تفكيك جزئيات توليد شده، با مقاصد همخوانى داشته و در مطابقت با پرنسپ هاى اساسى احصائيه هاى رسمى قرار داشته باشد	۱۷,۱۸ الى سال ۲۰۲۰ تسريع حمايت هاى ارتقاء ظرفيت جهت افزايش سريع فراهم سازى ارقام با كيفيت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفكيك عايد، جنسيت، سن، نژاد، قوميت، وضعيت مهاجرت، معلوليت، موقعيت جغرافيايى و ساير مشخصات مرتبط به خصوصيات ملي
اداره ملي احصاييه و معلومات	۱۷,۱۸,۲ تعداد كشور هاى كه قانون ملي احصائيه شان مشمول پرنسپ هاى اساسى احصائيه رسمى مى باشد	
اداره ملي احصاييه و معلومات	۱۷,۱۹,۱ ارزش دالرى تمام منابع كه براى ارتقاى ظرفيت احصائيوى در كشور هاى روبه انكشاف تخصيص داده شده است.	۱۷,۱۹ الى سال ۲۰۳۰ تقويت ابتكارات موجود جهت انكشاف شيوه هاى كه پيشرفت انكشاف پايدار را اندازه گيرى كرده بتواند و متمم توليد ناخالص داخلى و ارتقاى ظرفيت را در كشور هاى روبه انكشاف حمايت كند
اداره ملي احصاييه و معلومات	۱۷,۱۹,۲ نسبت كشور هاى كه (الف) در ده سال گذشته حداقل يك سرشمارى نفوس و مسكن را انجام داده اند، (ب) به ۱۰۰ فيصد ثبت تولدات و ۸۰ فيصد ثبت وفيات دست يافته اند.	

منابع و مأخذ:

- سروى وضعيت زندگى مردم افغانستان (ALCs - - ۲۰۱۷) اداره ملى احصائيه و معلومات سال ۱۳۹۵
- خلاصه برنامه هاى ملى داراى اولويت (NPPs) - وزارت ماليه افغانستان دسمبر ۲۰۱۶
- پروفايل ولايتى مالى و بودجه - رياست بودجه ولايتى - وزارت ماليه افغانستان سال ۱۳۹۷
- خلاصه طرح هاى اقتصادى و ظرفيت موجود بالقوه ولايات - وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- سند چارچوب ملى صلح و انكشاف افغانستان (ANPDF) - وزارت اقتصاد و ماليه ۱۳۹۵-۱۴۰۰
- برگزيده شاخص هاى اقتصادى و انكشافى، وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- اهداف انكشاف پايدار افغانستان - وزارت اقتصاد (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

منابع معلوماتى در سطح ولايت :

رياست زراعت ، مالدارى و ابيارى

سكتور اقتصاد ورشد سكتور خصوصى

رياست احصائيه

رياست اطلاعات و فرهنگ

رياست انرژى و برق

رياست پوهنتون

مستوفيت

رياست عدليه

رياست مخابرات

رياست كار و امور اجتماعى

رياست اقوام و قبائل

رياست امور زنان

رياست معادن

رياست گمركات

رياست انكشاف دهات

رياست حج و اوقاف

وزارت اقتصاد
آدرس: چهارراهی انصاری ، شهر نو، کابل - افغانستان
ایمیل آدرس: info@moec.gov.af
شماره تماس: 075 211 60 75

پنجاب کی اقتصادی ترقی

پروفیسر

پنجاب

۱۹۶۱ء

